

روضه پر نور شيخ المشايخ غوث العظم عبدالقادر جيلاني (رح)

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنِّي عِبَادًا مِّنْ بَيْنِكُمْ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيَّ رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَرَبِّهِ الْمُسْتَلْطَنِ وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالَّذِينَ كَفَرُوا حَيْزُ الْمُتَعَبَى وَرَحِمُوا عَلَى مَلَأَ بَرِحِ الْبَدِينِ الشُّبَّانِيَا وَرَفَعُوا عَلَيَّ مَرَاتِقَ الْوَلَمَةِ الْعَسْوَى دَقَّارًا قَوْرًا عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :۔۔۔ قول شامست الله پاك لره چه پروردگار دجهانونو دے . هم اول دے ، هم آخر دے ، هم ظاهر دے ، هم باطن دے . قول مخلوقات عرش ، هرة جودیه او یو وزیرے ، هروج اولوند خیز او هغه قول اشیا چه خجوند پروردگار پیدا اکری دی . او وجود کتبے دے راویستے دی . او خواریه کپے دے دی . دا قول دانته پاك شناخوان دی .

تل صفت الله پاك لره ، چه بنی آدم دے پیدا آکے . بیلے دریست گه او په اندازه دے گه . بیلے ورته هدایت اړکے .

او دے وژنه او ژوند دے دے گه . دے خندوؤ . او وژنه په بعضو دے زیات رحم او کله او بعضو دے رسواکله چه هم خور و وگه دے ، هم غنپو وگه دے . خوک دے نیک بخت گه او خوک دے بد بخت . د بعضو دے بخشش لرے گه او بعضو دے پرېس بنا د کول . هغه الله چه د هغه په حکم غرونه که میخونه کلک دی . او دیکه پرېس قرار بیا موند دے دے . او غور بید لے فریش دے .

هغوک دانته درحمت نه نا امیدانه دے . او هغوک د هغه دستخی فعل او امر نه دے پرېس دے . هیهاله د هغه د بندگی نه عارت ورنه او هغوک د هغه درحمت د دائره نه بهرنه دے . هغه په هغه اولو غیزونو موصوف دے چه د هغه دے به مخلوقات مهربانی کپے دی . او هغه له شکر دے چه دهر آفت لرے کوکله دے .

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه دی ، چه به مخلوقاتو کنبی پرگزیدنه او موجوداتو کنبی چپله دے . دا دغه نبی دے چه چا دے پیروی او کړه نو هدایت دے بیا موند او چا چه تره مخ داوړلو ، نو کمراه او مرتد شو . دا دغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو . او دنیا کنبی زاهد ، او رفیق اعلی ته راغب وو . دا دغه رسول چه د هغه په تشریف اوړی حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه رویشان شو . قول سلامونه ، رحمتونه

او برکتونه د په بیا بیا په نبی علیه السلام ، د هغه په آل ، اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او قول اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو دی ، چه قول او فعل کنبی دے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

موندن الله پاك ته په عاجزی سره رجوع کولو ، چه مجرب رتب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندوگه ، ژوند دے کوکله او هر کوکله او خجوند نه د تکلیف لرے کوکله دے . دا قول نعمتونه دانته پاك د مهربانی ، بخشش ، فضل او احسان په وجه دی . چه قول ، فعل ، په پته ، خرگنده ، سختی او نرمی کنبی همیشه خجوند حفاظت کوی .

الله تعالی فقال لیا یزید (چه هغه غواری هغه کوکله) دے . په هر هغه علم دے . هغه چه د خلقونه پتیا دی هغه ته خرگند دی . دلغز شونو او عباداتو په احوالو خبردار دے . د حاجاتو اوریدوگه او قبولوگه دے .

د حمد و صلوة نه پس د خدای تعالی نعمتونه په بنده یا نو فراوانه دی . الله پاك فرمائی ، که تاسو الله تعالی نعمتونه شمیرل او غواری نو شمار به دے نه کپے نبی . او الله پاك فرمائی : « هغه چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه دانته پاك درکړی دی ؛ نو نه زه ، نه هماغا زه ، او هماغا زه دا توان لری چه دانته تعالی نعمتونه شمار کپے شی . او نه پرېس عقل ، ذهن او زړه احاطه کولے شی . او نه دے دے .

د بیان طاقت لرے شی .
مجمله د هغه خیزونو نه ، چه د هغه د اظهار د پاره الله پاك هماغا دے ته قوت ورکله ، او د شپه نه خبریسه له ، او د هغه د لیک د پاره کویتو له ، او د کونو نه قلم له ، او د قلم نه کاغذ له ، دا هغو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه هماغا په زړه کنبی راغله ، چه زه دے دانته پاك په فضل و کرم د حق د طلبکارو د رهبری د پاره د زړه د قالب نه بهرته راوکاریم .

مقاله (۱) تسلیم ، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کنبی داد دے خیزونه لازمی دی . یو دا چه داوامر الهی تعمیل کوی ، دویم دا چه د منتهیاتو نه بچ اویسی . او دریم دا چه په قضا و قدر راغی وی . نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دادا چه په هغه حالت کنبی هغه د دے خیزونو نه خالی نه وی نو پکار دی چه سره زړه کنبی د دے خبر و کلکه اراده لری . او نفس ته همیشه د دے تسلیم و رکوی او د بدن قول اعضا و هرجالت کنبی دے خیزونو سره مشغول ساتی .

مقاله (۲) اتباع سنت او رد بدعت

د سنت پیروی کوی او د بدعت لارمه اختیار وک . د

خله د خدای تعالی دا حکامو تقبیل .
عنه حرام کارونه چه د هغه نه شریعت مع راو پدے دے .

اللہ اور ہفتہ دروسوں کو حکم مئی۔ اود ہنوی نافرمانی مہ کوئی۔ اللہ پاک یوگرتی اوھنوک ہنہ سوا شریک مہ جوئی اود ہرعب نہ مے پاک گرتی۔ اسلام رشتی مہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اوابادہ مے کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساق اوشک او گمان کین مہ پریوئی۔ د صبر نہ کاراخی۔ د حق بہ اطامت جمع کیری۔ اودلہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ دفضل سوال کوئی۔ اود لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یوئل سوا د دوستی، محبت اور اوداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اود اوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساتی۔ مے کین مے پروائی مہ کوئی۔ گئی مہ دے بہ ککرتی۔ د خپل پروککار د ذکر اوعبادت بہ کالی خان بناشتہ کیری۔ مے اتفاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسلی اود ہنہ پلہ د توجہ کولونہ مہ اروی۔ مے توبہ وبتکو کین ہتکلمہ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا ہستہ دے۔

کہ دے نصیحتونو عمل اوکری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دربان دے رحم اوکری۔ اونیک بخت شی۔ د دوزخ دعداب نہ چر شی۔ د اللہ تعالیٰ دیدار اوقرب مونسب شی۔ اود جنت پہ تولو نعمتونو بناد شی۔ او پہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورلی وی۔ اوحورے بہ وی۔ او قسم قسم خوشبوئی، او خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ اود تولو نہ زیادتہ خوبیدہ خبر د دادہ چہ پیغبرانو۔ صدیقانو۔ شہدانو اوصالحانو سوا بہ علیین کین عزت او بزرگی بیاموئی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء اوزمائش شمرہ

ہرکلمہ چہ سختی کین بہ بندہ د ازمائش وخت راشی نواول پہ خپل قوت دھتہ د علاج کوشش کوئی۔ خود کخپل کوشش کین کامیاب نہ شی۔ نوبیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملاتو کین دبا دشانو منصب اورو، اومالدارونہ، او پہ امراضو کین دطیبیا نو نہ۔ خود کہ دغہ ذریعہ ہم بیکارہ شی۔ نوبیا دغا، زاری او شاہ صفت سوا خپل خدائے تہ راجع شی۔ خود ترو مہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخپلہ رفع کوئی۔ بیاد مخلوقاتو نہ مدد خواہی کہ ہنوی کین د حاجت روا بی خہ درک موی او خدائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کہ چہ دے دھر طرف نہ نائی۔ شی نوبیا مے اختیار خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتونو دیاہی پہ عاجزی شی اود خوف ورجا کیفیت پرے خویشی او چہ اللہ تعالیٰ مے ہم دعا نہ قبول نہ کری۔ نو دے د تولو ظاہری اومادی اسبابو نہ نا امیدہ شی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اود توحید

اسرار پہ کشف سوا ظاہر شی چہ دے د دنیاوی علاقوار اسبابو نہ لاس پہ سرشی اود فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح پہ شان باقی پاتے شی۔ مے وخت کین د دے نظر تسلیم اورضا کین پہ خدائی افعالو وی۔ اوصاحب یقین موحد شی۔ د یقین پہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اوری، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ ویی اود ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو یو اے ہستی مے پہ نظر کین نہ راخی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، وکر و اختلاو، پراستلو بندو، لو، مرگ او ژوند عزت اودلت، مالداری اومحتاجی، د صحت اوبیماری عجاز اومختار وی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی پہ غیر کین۔ یا مہ دے غاسل پہ لاس کین۔ یا غونہ و سکے د چوکان سوار پہ چکین وی۔ اوس د خپل ژوند د تولو معاملاتو مختار کل صرف اللہ پاک گرتی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د یوسے وضع نہ پاتے تہ اود یو فعل نہ بل تہ اودے راوے شی۔ خود کہ د خان یا غیر پہ حق کین د خہ حکم اوحرکت قدرت نہ لری۔ اوس د خپل پروردگار پہ ارادہ او فعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوریو، او کہ پہ خہ خبرہ پوھیدا، ہر خہ د خدائی پہ ارادہ کوئی۔

اوس دد علم د خدائے د علم نہ دے اود دد کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ د ہفتہ د قرب نہ نیک بخت اود ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطمئن دے۔ د ہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ اود دنیا اوعقل کین د ہفتہ پہ دودد کوشعالہ۔ د تسلیم اورضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اود غیر اللہ نہ لاس پہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب او وصل ارض و مند دے۔ د ہفتہ پنا لیبی اود عشق او محبت رشتہ مے خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ اومحکم دے۔ پہ ہر معاملہ کین دد تکل پہ خدائے دے اود ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایت حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہہ پرتولہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پہ عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموی۔ اود ہفتہ د قدرت د نا اشنا رازونو نہ اگاھی حاصلوی۔ او خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ پہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ بیا د ہفتہ پہ نعمتو نو شکر اوباسی۔ د ہفتہ ثنا صفت کوئی۔ او دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۴) فنا فی اللہ اوحقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ مے نو پہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ او چہ خواہشانو نہ کنارہ کش مے۔ نوستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونے شی۔ او چہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرے۔ اور رضا بقضا ہے۔ نوستا د تقدیر پر ایک کسب بہ دخداے تعالیٰ نہ دخیر اور برکت سوال کو لے شی۔ دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکین ژوندے کری اور اے ژوندون بہ بیاموے۔ چه دھے نہ پس سرکے نشته۔ اور اے غنی بهے چه دھے نہ پس محتاجی نشته۔ اور اے نعمتون بہ بنادے چه دھے نہ پس تنگدستی نشته۔ او پہ دے راحت به محفوظ ہے چه دھے نہ پس پریسانی نشته۔ او پہ دے خوشحالی بہ خوشحاله ہے چه دھے نہ پس غم نشته۔ او پہ دے علم به موصوف ہے چه دھے نہ پس جہل نشته۔ او پہ دے امن کسب به ہے چه دھے نہ پس خوف نشته۔ او پہ دے عزت به عزتمند ہے۔ چه دھے نہ پس ذلت نشته۔ او پہ دے بارکات و الہی کسب به دے قرب حاصل کرے چه دھے نہ پس بعد اریے و لے نشته۔ او دے ترقی به او کرے چه دھے نہ پس تزل نشته۔ او دے بہ روند ہے چه دھے نہ پس سپکاوی نشته۔ او دے به پاک ہے چه بیابہ گناہون کسب ککر نشته۔

چه دے مرتبہ بیاموے، نو دغہ وخت به د اللہ تعالیٰ محبوب او کرے او چه خلق د ثنا صفت کوی۔ نو ته به په رینتیا دھے جوگه ے۔ ته به د روحانی امراضود پارہ خیل بودے لوے اکسیر ہے، چه خلق به ستاد باطنی صفا تواد اوچے مرتبہ پیژندون نه عاجز وی۔ او دے یوسه مشله

فتوح ۶۶ العیب

بزرگ به ہے چه خوک به دے سیال نه وی۔ دھے حالت کسب به ته دهر رسول، نبی اوصدیق وارث ہے۔ په تا به د ولایت انتھای او د فیض حاصلود پارہ به تاله ابدال راچی۔ په تا به دخداے د مخلوق مشکلات حل کیری۔ ستا په دغا به درحمت باران کیری۔ ستا په برکت به پتی شته کیری۔ او یوتی به زرخونیری اوستا په دغا به خاص وعام بادشاه اورعیت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیری۔ اوستا د احکامو او ارشادا تو د اطاعت نه به ے بله چارہ نه وی۔

خلق به دلرے لرے خایونو نه تاله راچی او دخالق کائنات په حکم دهر حاکمے نه ستا په خدمت کسب خچے محتات، تقدی او غلہ راوری۔ هر حاکمے به ستا د بنوصفا تو او اوجتو اخلاقو چرچے وی او بول خلق به ستا په تعریف نه میری ستا د لویبئی اوشان متعلق به په دو ایماندار و کسب هم اختلاف نه وی۔ اے پاک صفتہ! اے نیک بختہ! اے په بارکات خداوندی کسب مقبوله او اے د نوع انسانی سرتاج د بنارونو او خلکونو بولو خلقون کسب په تا د اللہ فضل د کسب او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی
هرکله چه ته د دنیا نریب وزیست، مکر و فریب، هلاکتی لذات په ظاهره بنه او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۷ العیب

په وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او وچیر نو دے اوگنیزه لکه چه خوک صحر کسب اودس مانے ته بریند ناست وی۔ چه بول بنکاری او بد بوئی ے خوره شوکے وی۔ نو ته دھے دشوم گلا نه سترگه پتہ کرے۔ او بد بوئی نه ے پوزه بندہ کرے۔ دغه رنگ ته د دنیا دار و خلاقو دهنوک دگناه د ککر ماحول نه او د هغوی د خواهشا تو بد بوئی نه حان محفوظ کرے۔ د پارہ ددے چه ستا د روح فطری پاکیزگی منانغ نشی او ته د دنیاوی افاتو نه خلاصی بیاموے د نیا چه هر خوبصورتا قسمت کسب وی۔ هغه به ضرور تاته درسی۔ او ته به ضرور دھے نه فائد د موے۔ په دے وجه ستا د دنیاوی ضروریا تو نشویش بالکل فضول دے۔ اللہ پاک خیل برکزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ته فرمای: «وَلَا تُسَدِّقْ عَيْبَكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زُخْرًا الْمَلِيئَةَ الدُّنْيَا لِيُفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِثَىٰ ذُرِّيَّتِكَ حَيْرَةً أَكْبَلَىٰ» (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونیز کهاروسته هر کرے دے، په هغه نظرمه اچوه حکم چه ددے خیزونو نه مقصد کناره په فتنه کسب اچول دی۔ اوستا د پارہ دپوره کسب درکپه رزاق بهتر او پاند ار دے۔)

مقاله (۶) د توحید رائی
د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کسب خیل خواهشات اولذات فنا که حکم چه دے صل سوره پستا

فتوح ۶۸ العیب

په زړه کسب د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق با اللہ د مضبوطولو د پارہ فاسق او غافل خلقو سوره قطع تعلق ویر ضروری دے او دخپلو خواهشا تو د فنا کولو یو علامت دا دے۔ چه دفع نقصان، شر او متوسر، د نیازی اسپا بود جد و جهد بولو معاملاتو کسب په خیل ذات د تکیه په حاکمے دا بول امور کسب طور سره اللہ تعالیٰ ته سپرد کرے شی او قاضی المعاجات او کتبه شی۔ خداے تعالیٰ مختار کسب نه کنول او په نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خداے تعالیٰ په ماضی حال او مستقبل کسب دخپل بنده دامورو او معاملاتو کسب دے۔ دهنه د انگرائی او ذمه داری هغه وخت هم وچه ته د مور په خبیثه کسب وے او بیا چه د مور په غیره کسب دے پے رودل۔

د خداے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپله ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه ته د هچو خواهش قصد نه کوے حکم چه خدائی اراده کسب سراسر خیر او بهتری دے او په دے کسب ستا قصد کول هم شوک او گنیزه۔ د نفسانی خواهشا تو د نفی نه په د الله تعالیٰ فعل په تاجاری شی او د افعال الہی نافذ کیدوسره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ ذریقه به دے مطیع شی۔ سینه به دے فراخه او کشاده شی۔ غز به دے روپنانه او پر نور شی۔ او چه د تعلق با اللہ روحانی توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نه به ے تیاره

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت
 بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء
 ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغوند وی۔ پروکار
 عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ او دے علم اور فغان بہ برکت
 بہ دے سلف صالحین اور بزرگین عارفانہ مقاماتو تہ رسوی
 بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تا کیں بہ ذات
 خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو تہ بہ پاک
 شے۔ ستا زبہ بہ توحید کیں داسے فنا شے، چہ د خدائے د
 ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے
 تہ اورے نواتہ بہ د کراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر
 بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے
 تعالیٰ افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء
 پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتی نفسانی خواہشات او
 بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او پہ زور نو کیں د
 ربانی ارادو دکا مل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ
 اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی
 مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! او فرما بیلی دی اللہ پاک زہ
 ہفت خلقتو۔ د پر قریب یم چہ د ہفتی زور نہ خما بہ وجہ
 شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تعالیٰ قرب تر ہفتے حاصل تہ
 کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ
 رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادو کیں فنا
 کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے
 نویا بہ تا اللہ تعالیٰ د تھے سرہ زرعون کری او تہ بہ د
 نوے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ د شرک
 محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ
 شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "آنا حسنا
 مُتَّكِرَةً الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلو تہ د پر قریب یم) ہم
 دغہ معنی دی۔ حدیث قدسی کیں راجی "خما مومن بندہ
 ذکر او صادات پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

بلہ دے حدیث نہ مطلب داسے چہ بندہ عبادت کو او کیں د قرب
 الہی داسے درجہ حاصل کری، چہ خلق او عارفو علاقو۔ منقطع
 شے۔ او ہفتہ تن خدائے تہ داسے متوجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو،
 حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تعالیٰ د اطاعت نہ بل خہ کار تہ
 انبی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کل صرف د خدائے پارہ
 دی۔ او ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی
 نہیں اتحاد او حول لوشے۔ ایسے عقیدہ سرچھا کرے۔ او کتابت
 اور بول چلوانہ امتو اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرہ
 چہ فرمائیے دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د
 خدائے پہ لار کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ مایوا اللہ علا تہ خفتے شے۔ نہ دا
 چہ خدا ہی او وی سو پو شے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب د فرستے فاضل
 عالم ربانی وف۔ د ہفتی نشان نہ دا خبرہ دیرہ او چتہ دہ چہ ایسے خبرہ
 ہفتی تہ مشوب کرے شے نو کوم کوم ملانے چہ دے کتاب کیں
 دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دغہ دے۔ کوم چہ مستوح
 بیات ۵۰

مانتہ د پر محبوب شے۔ او دکا مل ربط پہ وجہ زہ د ہفتی زور
 شے، چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفتے سرگے شے چہ پہ ہفت
 لیدتہ کوی۔ زہ د ہفتہ تہ بہ شے چہ پہ ہفتے خیرے کوی۔ زہ
 ہفتہ لاس شے چہ پہ ہفت ہفتہ بزل کوی۔ زہ د ہفتے پیسے شے
 چہ پہ ہفت ہفتہ کچی۔ نو فنا ہیج حالت درے نہ بل نہ
 دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔
 خلق یا نیک وی یا بد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک
 شے یا بد ہر کلہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو
 کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔
 او خپل امید و نہ بہ ہفتی سرہ نہ تہے۔ او د ہفتی د شر
 نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ
 تعالیٰ باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شے نہ ممکن و۔
 چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شر د اللہ پہ اختیار
 کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے
 نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شر نہ بے خوفہ کری۔ او خیر
 او برکا نو کیں بہ ستا پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ
 تہ د ہر خیر محل، دھر نعمت مرجع، دھر نور سرگز
 او دھرامن سرچہ شے او دحق د عاشقانو مطلوب او
 منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس
 اولیاء اللہ خیل منزل بیا موی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ
 کیں فنا کول د قولو تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ
 ددے وجہ نہ ددوی نوم ابدال شو۔ ددوی پہ نزد حق پہ
 ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہاں کہ پہ ہریرہ
 مجددیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے
 خہ بے اعتدالی اوشے، یا د کیدو احتمال وی نو اللہ تعالیٰ
 پرے دوی خبردار کری او دوی ترے منع شے او توبہ او
 استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ
 ہیچوگ معصوم نہ دے۔
 فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات
 نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او
 انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی
 کیں د خدائے پرگزیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د
 ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کید
 شے چہ ہفتی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔
 خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتی
 ددغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتی لے ہفتہ وخت پہ
 شجاعتی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار
 د نفس د یا بد و نہ آزاد شے۔ او ددے پہ متابعت
 کیں د خلیہ حسنی د سرارو نہ بیگانہ شے۔ خیلہ ہرہ معاملہ
 ہی خورسورہ سپاں پرور کار تہ او سپارہ او خیل زہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولوحکم کوی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ خائے مہ و رکویہ۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کویہ۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدو نہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ د احکام الہی اتباع کویہ۔ اودہنہ د منہیا تونہ پریہر کویہ۔ د خدا کے مقدرات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک دہنہ شریک مہ جو پوہ۔ ستا ارادے اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکویہ۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہنہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوی۔ او مخلوقا تو کین ہنہنک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جو پ نہ کوی۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین پوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اور ماخ د مشق د بچے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذ - ۱

۱۱ اے نبی! تا ہنہ سوسے نہ دے لیدے، چہ مہ جس

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ کترہ۔ دہنہ پہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کویہ۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہیٹکہ۔ نا امیدہ کیریہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسوہ حسستہ اختیار کویہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خائے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تونہ تعیل کیرے دے۔ داخو دظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا د خائے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما پہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو د پارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدائی نہ مغفرت غوبنتلو: او خیز روایتونہ کین دسل خلہ مغفرت ذکر دے" (نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ دیوحالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اودشہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازل عبودیا موند کوی۔ نورانی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اودکشف او معرفت ہر دو م حالت بہ اول حالت نہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکھ حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار وٹیلو کھکھ چہ

فتوح ۴۳ الغیب

نسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی نو د اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کھ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جو پکے او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کویہ۔ پہ ارام مہ کینہ۔ د خدائے نہ ویرہ او کترہ۔ بے خوفہ کیریہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کیریہ۔ غافلہ کیریہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنہ خیل ذات سرہ مہ منسوب کویہ۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی او کترہ بیا کویہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پت ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کویہ۔ پہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی کھکھ چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو دا حوالو مخلوق ستر تذاکرہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو د اللہ پاک بخشش او کترہ۔ اود خدائے نہ د شکر د توفیق اود زیاتی سوال کویہ۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا د پارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوی یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ پہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک پہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۴ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن د پارہ اکسیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین د بندہ دویہ لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبروات پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوال چہ دہو او نسیان اودعہن د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ د خیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین را کیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدائے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کپے شوے۔ روپیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ آگاہ کیرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبے او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بل کراہی الہی کین انصاف او کترہ۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا نُحْفِظُ لَنَا وَ تَزَكُّنَا لَكَ نُؤْمِنُ بِكَ يَا رَبَّنَا " (اے ربہ حمد توبہ مونہر پہ خیل خاں ظلم او کویہ۔ کہ تہ مو اونہ بخینے اور رحم ربابا نہ دے اونہ کپے نومونہ بہ د زیان کارانو نہ شو)۔ نو د توبے او استغفار پہ برکت پہ ہنہنہ د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ او شوک چہ دے

احوال او تسلیم اور رضا کہیں دے۔
 شاہی محل دہلا خلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) اور ہفت خانے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نوخنگہ چہ موزن ذکر او کتہ۔ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور و کین د رومیہ نہ زیات تابعدار اوسہ۔ کجکہ چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نوخندو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اور سے بؤد ہنڈہ نہ دالحوال او مقاماتو دھیغ حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ کجکہ چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اوناشکری یونا شکر گزارہ سے پہ دنیا اور عقلمی دواپرو کین ذیل کوی۔
 کجکہ چہ تمکین ذکر اوشو تہ ذکر فکر اور عمل صالحیہ جد و جہد کین مشغول اوسہ۔ چہ دا سے بلند مقام تہ اور کچہ دانگی او ابدی وی۔ او یاد سائتہ چہ ہنڈہ مقام دانہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول افضل نہ ظاہرین۔ دے مقام نہ غفلت اوسے پروائی ہرگز مہ کوہ۔ دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرور غفلتہ قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاؤ د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔
مقالہ (۹) دانہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہد
 دانہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کین دہنڈہ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر پہ وضاحت سرور موجود دے۔ او ہنڈہ د خیلو بند یا نو پہ غیاثو کین دے صفاتو ظہور فرمائی۔ دا اولیاؤ او ابدالو پہ کشف اور مشاہدہ او افعالو کین دانہ تعالیٰ د صفات دایسے عجایب را کجکند کوی چہ عقل او فہم مغلوب کری۔ رسومات او عادات فنا کری۔ او انسانی حواسو کین دہشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کری۔ دانہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوجلالی او بل جمالی۔
 د خدائے تعالیٰ د جلال ظہور دادے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ راشی۔ او د جسم پہ اعضاؤ دویسے آثار را کجکند شی۔ لکہ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیثو کین روایت دے چہ دوی بیسے مبارکے نہ بہ د مانخہ پر وخت کین د دیک دیشید و پہ شان آواز راختلو کجکہ چہ صواغیبہ رَبِّكَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ » (دخیل رب عبادت دا سے کوہ، لکہ چہ تہ ہے وینے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ د جلال او جبروت مشاہدہ کولہ۔ او دانہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ د حضرت موسیٰ علیہ السلام جلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذبہ کین ہے دخیل ورور ہارون علیہ السلام زبیر سے لاس وردا چولو۔ او دا دھونی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پر سے شاہد دے۔ دغہ شان جلال او جبروت د حضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفان و قیام

د حالاتو تہ ہم متقول دے۔ چہ دخیل ذات د پارہ نہ وئی بلکہ د حق او توحید د پارہ۔
 ہرچہ د جمال مشاہدہ دے نو دا پہ زہور نو او مزاجونو کین د خدائے رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عضو او د سخا د صفاتو ظہور دے۔ چہ د قریب خداوندی پہ وچہ پہ بندہ تجلی خور کوی۔ دانہ تعالیٰ د صفات جمالی عظیم ترین مظہر د حضور صلی اللہ علیہ وسلم هستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ ہے ہر بند خواہ سرور نہ کہے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ ہے راحت رسوئے دے۔ ہر بند کو سرور دے محبت سلوک کہے دے۔ او استہائے دا چہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت ہے خیلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی و سرکریہ۔ « لَدُنَّ رَبِّكَ عَلَيكُمْ أَلْيَوْمَ (نن درخ پہ تاسوھیغ گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینلی بی) د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، دامت پہ دیرو اولیاؤ ابدالو کین ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔
 دانہ تعالیٰ د خیل جمال د مشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیریز و کپے دے) او بول عمرے ہونگی پہ دے نعمت پناہ کریے وی۔ د پارہ دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کین ددوی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دھی او فراق پہ خفگان کین د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے راشی۔ نو

اللہ تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحم او کریم دے۔ او د جمال دتر و پہ اضطراب نہ خبردار دے۔
 دغہ وجہ دے چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ د حضرت بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان او کہہ۔ چہ ذکر او مانخہ کین راحت بیا مومو۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د پارہ موغی پہ دے بنا د قلب او د روح راحت وئی۔ چہ د کامل استغراق پہ وجہ بہ نبی علیہ السلام تہ د مانخہ پہ دوران کین د جمال الہی مشاہدہ حاصلیدہ۔ پہ دے وجہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ کما دسترگو او زرق آرام پہ مانخہ کین دے۔
مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص
 دے کین شک نشتہ، چہ ستا نفس دانہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہشاتو، لذتو، اسبابو، ضرور او تکبر د سے لاریہ نہ بدراہہ کہے دے۔ کجکہ چہ دا خیزونہ د انسان مزاج سرور اخیلے شوے دی۔ نو کتہ تہ دانہ د اطاعت او فرمانبرداری د پارہ د نفس مخالفت تہ تیار ہے۔ نو دا بہ ستا د طرف نہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔
 د نفس د جہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام تہ اوری او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیریز دے اوشی۔ دکاشاتو بول اشیابہ ستا تابع شی اوستا

خدمت اور تعظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھٹے شوے
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا ئے تعالیٰ فرمانبرداری
 نو دنیا دھنہ فرمانبرداری وی۔ اللہ پاک فرمائی۔ "کائناتو کین
 ہیچ چیز دا سے نشتہ چہ د خدا ئے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسو د هغوی پہ ثنا پوهیڑی نہ! او اللہ پاک فرمائی:
 "ما آسمانوں او زمینک تہ اووے، چہ تاسو حُما فرما برداری
 قبولہ کریں۔ کہ خوبہ مووی او کہ مونہ وی خوبہ۔ نو
 هغوی اووے اچہ اے خالق کائناتہ! مونہ ستا فرمانبرداری
 پہ سرسرتو قبولو۔"

مکملہ بندگی، د نفس دنا کارہ خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیہی۔ پہ قرآن کریم کین دیرجائیہ راغے دی چہ نفس
 اشارہ (هغه نفس چہ انسان تہ د بدو کارو نو ترغیب و رکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نہ گمراہ کوی، حدیثا قدسی
 دے۔ چہ حضرت داود علیہ السلام تہ اللہ پاک او فرمائیل
 "چہ د نفس د خواہشاتو پیروی هچیرے اونہ کرے۔ حکمہ چہ
 زیما پہ زکھ کین د نفس د پیروی نہ زیات دفساد خیز بل
 نشتہ" او د حضرت با یزید بسطامیؒ متعلق یوحنا یثعور
 دے چہ هغوی اللہ پاک خوب کین اولید، نو عرضے او کہ
 چہ یا اللہ! تا تہ د رسید و کومہ لارہ دہ؟ نو اللہ تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریدہ او مات راخہ
 حضرت با یزید فرمائی: دے پس مانکہ د مار د پوت خپل

نفس پہ خائے پرینود؟
 غرض داچہ ہر حال کین د خواہشات نسان نہ ہیز
 د خلاصی باعث دے۔ نو کہ تہ متقی او پرہیزگارے۔ نو د
 حرام مال نہ او د مخلوقاتو د خوف او خدے تہ نہ دہ او کرے
 او د مخلوقاتو پہ خائے خپل امید ونہ خپل خالق سزا اوتڑے۔
 او د زکوٰۃ، صدقے او نذرانے پہ طور ہم د خلقو نظر
 مہ کوہ۔ بنہ پورہ شہ چہ درزی او روزئی بول امور د فاعل
 فعل اوتد بیر سزا پہ ظہور کین راخی۔ او فاعل اوتد بیر
 اللہ تعالیٰ دے۔ خو سزا دے د مخلوق د طرفہ د سعی،
 محنت او کوشش اصول ہرگز ہیروں نہ دی پکار۔ د پارہ د
 دے چہ تہ د جبر تہ فریقے (دوی دے خیرے قائل دی)
 چہ فعل کین د بندہ مطلقاً دخل نشتہ) د عقائد و ستہ
 خلاصے بیا موے۔ او دا ہم مہ واپہ چہ د مخلوق پہ افعال کین
 د خدا ئے قدرت او اختیار ہیچ دخل نشتہ او بندہ دھر
 فعل او ارادے خپلہ مختار او مجاز دے کئی دے عقیدے
 بہ تہ کافر شے۔ او قدریہ فرقہ کین بہ را شے۔ بلکہ عقیدے
 درستہ کرے۔ او دا او واپہ، چہ د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خد اوندی نہ دی چہ د هغه د تحصیل حکم د پارہ
 "کین یلدا نسان ماسعی" یعنی د مخلوق د طرفہ سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کین دے مثالونہ
 وارد دی۔

احکام خد اوندی نہ تجاوز مہ کوہ۔ حکمہ چہ د هغه
 احکام پہ بول مخلوقات طوعاً و کرہاً ز پہ خوبہ او ناخوبہ
 یعنی ہر حالت کین) حاوی دی۔ د احکم الحاکمین پہ موجود
 کین پہ ہیچ یوامر کین حاکم مہ جو پریدہ۔ ستا حاکم کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ دے۔ کہ ستا زریک کین خہ خیال یا
 وسوسہ تیرہ شی۔ یا د الہام کیفیت محسوس کرے نو هغه د
 قرآن او حدیث پہ معیار او سنجوے۔ کہ قرآن او حدیث کین
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسہ، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو د اے خبرے د خپل قلب او دماغ
 نہ لیرے کہ او مخ تہے واروے۔ حکمہ چہ د اے ویتوے د
 شیطان د طرفہ وی چہ پہ قسم قسم بیک صورتونو کین
 ئے انسان تہ را وپا بندے کوی۔

کہ ستا خیال او وسوسہ د قرآن او حدیث ترخہ جائز
 او مباح وی او د حرمت پکین ہیچ شہ نہ وی۔ نو بیا ئے
 بلا تامل تعبیل او کرے حکمہ چہ دے کین دگناہ خد شہ
 نشتہ۔ بلکہ د حلاوتو خیز و نو خوریل، خنبل، نکاح، بستہ
 لباس، چا صالح سزا ناستہ پاستہ، د بیت اللہ شریف
 حج، دگنہو، یتیمانو او عزیزانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونہ واخٹہ۔ پہ د اے الہام زری سکون او اطمینان
 بیا مووی۔ او فطرت دے تائید او تصدیق کوی۔ د افعال

الہی او امر الہی د تعبیل د پارہ اللہ تعالیٰ خپلہ د بندہ
 فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هرکله چہ فعل
 خالصتہ د حق د پارہ پاستہ شی او تاتہ د تائید حق مقام
 حاصل شی نو بیا کہ تاتہ خہ فتنہ پینہ ہم شی، نو د هغه
 دشر نہ بہ د خدا ئے پہ امان ساتی حکمہ چہ اللہ تعالیٰ
 پہ خپل مشیت او فعل چالرا سزا نہ ورکوی بندہ تہ عذاب
 پہ امور الہی کین د دخل ورکولو پہ وجہ ورکولے شی۔
 کہ تہ د ولایت خواہان ئے (خدائے) د پہ مونہ قبولو
 د دے نعمت پیرنا ونہ او کوی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کرے۔ او دا مریخ پہ پورہ طریقہ تابع شہ۔ او دا مری
 حق پیروی پہ دودہ قسم دہ۔ روے قسم داچہ د نفس
 لدا تو د پیروی نہ منع شے۔ فرانس ادا کرے او خپل ظاہر
 او باطن دگناہونو نہ محفوظ کرے۔ او دو نم قسم داچہ
 د خدا ئے کوم احکام د الہام یا القاء پہ طور ستا پہ زری
 وارد کیری۔ د هغه اطاعت پہ پورہ احترام سزا او کوی
 او د خدا ئے تعالیٰ دو وقتاً فوقتاً مشورونہ غفلت او ذکر
 د باطنی امر پہ هغه مباح کارونو کین ہم بیا موندے شی
 چہ د هغه متعلق شریعت کین خہ حکم موجود نہ وی۔
 پہ داشان چہ نہ خوهنہ ممنوع وی۔ او نہ دوجوب حکم
 لری۔ او دے کین بندہ تہ اختیار ورکے شوے دے۔
 خواہ کہ دا پہ تصرف کین راوی، او کہ نہ ئے راوی۔

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سربلہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے خیر متعلق استخارہ او کبری او حکم
 ربی پہ انتظار کین شی۔ او هرکله چه حکم بیاموی، نو
 د هغه مطابق و تصرف کوی۔ او په داسے حالت کین و
 د بندگه قول اعمال، حرکات اوسکانت د الله تعالی د
 طرفه نه وی۔

د کومو خیر و نوحکم چه شریعت کین موجود دے
 هغه و د شرح په رو سرکه، او د کومو خیر و نوحکم چه
 شریعت کین موجود نه دے، هغه و داستقارے په
 ذریعه به خاکے راوړلے شی۔ دلته بندگه بیا و اهل حقیقت
 د مقام نه شی۔ او هغه په اولیا و کین شیعک شی او که
 ته د حق الحق په حالت کین شی چه په ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالی غوښتنه
 او گنډه، حکه چه دا د هغه ابد الوحالات دے، چه دهنوی
 زهوند د عشق و محبت نه مات دی۔ هغه موحدین دی
 عارفان دی، صاحب علم او عقل دی، دوی دامیران آقا
 د خلیق خدا پیشوا او نگهبان، د حق ناشین، خاصان او
 صعبان الهی دی، نو په دے مقام دامریوری داده چه ته
 د نفس اماره مخالف شی او دنیا او احیت هیڅ خیر ته ستا
 رغبت او توجه پاتے نه شی، دغه وخت ته د مالک الکلیک
 بنده شی، نه چه د ملک بند، نه به دامحق غلام شی، نه

چه د خواهش او په ظاهرا و باطن به کلی طور داسے دخدا
 په خدایه نکه د دای په لاس کین چه بیخه رود ویکه
 بیخه یا طبیب په مخکین به هوشه بیماری نو د الله تعالی
 دامراو نهی دشناخت او پیروی نه علاوه د نور و اولوکارو
 نه به ته به هوشه او په خبره شی۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غیبت او ناداری په حالت کین چه ستا په زړه کین
 دنکاح خواهش پیدا شی او ته د دے ذمه داری سرتو شی
 رسولک، نو د الله تعالی نه د رزق د فراخی او اسوده حالی
 سوال کوی۔ او د هغه د دحم امید وار اوسه، دنیا کین شی د
 انسان د پاره نکاح لازمه کیر، دلا، او د دے خواهش شی
 بنی آدم له ورکیر دے، نو هغه د دے داسو او ذرا غو
 هم پیدا کوک دے، دغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به
 بغیر ستا د پریشانی نه د بخشش په طور ستا دنکاح اسباب
 برابر کوی۔ چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس به ستا صبر او استقار په ثنا او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزار اوسه په کلام پاک کین د نعمت د زیاتی
 وعدو کیر دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ كَمَا زِدْنَا كُمْ وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ** (که تاسو شکر کوی نو زه به
 در باند شی خپله پیرس و نه لا زیاتوم، او که ناشکر کوی
 نو یا د ساقی چه خا عذاب دیر سخت دے) او که د پروخته

په ربه دنکاح ضروریات و برابر شی، نو صبر او انتظار کوی،
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ (د خدایه د
 رحمت نه مه نا امیدو کیرئ)۔** خو په دے اثنا کین د الله تعالی
 په اراده او فعل کین بالکل دخل مه وکوی، د خواهشات
 نفسانی نه خان سات او ذکر الهی سره د صبر او تحمل نه کار
 اخله۔

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه، او د امر کوی
 اطاعت کوی، او یقین لره چه ستا پروردگار به اخر په تافضل
 و کرم او کرمی، رزق به و فراخه کوی، او گننا هونو نه د پچ کید
 په ربه صراط مستقیم د قائم پاتے کید و به قوت او توفیق
 در کوی، الله پاک فرمائی: **اِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرِينَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ
 جِسَابٍ** (د صابرانو د پاره به حساب به اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟
 چه تا الله تعالی د مال او جاشا د خاوند کوی، او ته د
 دے مال په وجه د خدایه عبادت او اطاعت نه و گوراند
 شی، نو خدایه تعالی به تا هم دنیا او هم آخرت کین دخپل
 نزدیکته نه لرے کوی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت
 په وجه دغه مال او دولت هم در نه ولخی، او محتاج او پیشا
 حال و کوی۔
 د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل اوسراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے، او شرک د خدایه په نزد

په ناکابل معافی جرم دے، خو که ته مال و دولت خپل معبود
 او مقصود جوړ نه کیر چه او په ثنا او ذکر کین مشغول شی نو
 الله تعالی به دا مال ستا د پاره برکت او راحت او گورخوی
 او دے کین به ورخ تر ورخه زیاتے راخی۔
 مال به ستا خادم وی، او ته به دخپل رازق او پروردگار
 خادم، بیا به ته دنیا کین د تقیم تقیم نعمتونو نه فیض یاب
 شی، او معنی کین به د خدایه په نزد معزز او مجتبر
 شی، او جنت الماوی کین به صدیقینو، شهداؤ و صالحینو
 سره هم مجلس او هم پایر شی۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته گردن کیر ده

که ستا په قسمت کین نعمت وی، خو که ته د هغه
 خوا هشمند شی یا نه شی، هغه به ضرورتا نه در رسم، دغه
 نشان که ستا په قسمت کین مصیبت وی اوستا د پاره د هغه
 حکم شوے وی، نو خواه ته هغه نا خوښه وے، او که د دعا
 په ذریعه شی دفع کوے، خو هغه به په تاریخی، نو تاله پکار
 دی چه په هر معامله کین د الله تعالی مخکین د فرمانبرداری
 گردن کیر دے چه د هغه فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری
 شی۔
 که د خدایه د طرفه په تا د نعمت پیرو نه اوشی، نو
 شکر او باسه، او که مصیبت راشی، نو صبر او تحمل اختیار
 کوی، ته د بخشش او عطا د حالالاتو بالکل مطابق اوسه، چه

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
 ز تیر و صالحینو، شہداء و اوصد یقینو مقام تہ اورے۔ او قریب
 خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
 چہ دھنوی د ذکر او فکر پہ برکت د کرامت، نعمت، عزت
 مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوسے وی۔ نو پہ
 آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر و استقامت نہ کار اخذ۔ او د
 مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔
 د رحمة لعلامین ارشاد دے : "دوزخ اور بہ مؤمن
 نہ وائی اے مؤمنہ! حما د علاقہ نہ ذرتیریرہ جگہ چہ ستا
 نور، حما اور مر کوی۔ داہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
 کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
 مؤمن او کافر کین تمیز کیدے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
 عقبی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
 ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لرسے کوی۔
 یقین لڑے، چہ ہیچ بلا ستا د بریادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
 د ازیمیت د پارے، ستا د ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
 د یقین زیاتو د پارے، ستا د فلاح او ترقی دپارے او درصلے
 حق د بشارت در کولو دپارے تانہ راخی۔ اللہ پاک فرمائی اے
 ساسا نا نو! موہن تا سوا زما یو۔ چہ تاسو کین د فی سبیل اللہ
 جہاد کو نکو اوصار و خلقو پتہ او کی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
 ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
 پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
 بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
 تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
 امر و نہی نہ بھروگی۔
 کلہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
 تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرچہ رسوے۔ د تقدیر
 او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
 سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل و بھی او فطری قوتونہ ہم
 پکار را ولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
 کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاتے داغے تے، نو د
 خیل پروردگار پناہ او نیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
 تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
 کوی۔ ممکنہ دے چہ د اپریشان کن صورت حال ستا د فریاد
 تکبر، طاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
 او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنہ عمل د ناز کو یا دھلووا
 خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
 تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
 تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل ہوا او ہوس
 کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
 شرک او غفلت جراثیم لحائے پہ حائے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
 تعالیٰ تہ لیرے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابو تہ
 پرہیزگار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راغب نہ تے۔
 کوم خیر چہ د اللہ تہ سوادے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
 نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
 نفس دا سے ظلم مہ کوی چہ د غیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسر
 نہ غافل او بے خبرہ تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ دا سے او کین
 درویدی، چہ دھے خیشاک سرچی او کانزی دی، او چہ د
 کفارو د پارے تیار شوسے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
 ختہ ہزار یا فریاد کرے، نو لحائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
 رضا لیرے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
 او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
 راتل او غواپے، نو دویارہ بہ دنیا تہ د راتل نصیب نشی۔
 نو خیل نفس رحم او کرے، او علم، عقل ایمان او معرفت
 عونددے نعمتونہ چہ خدا تے درکری دی، ہفہ د خدا تے
 پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او ددے پہ
 پاکو انوارو د جہل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
 ہور کوی۔
 — اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
 او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
 تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارہ نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
 دیکھ۔ او زکھ کین تے د خیل خلافت او نیابت پہ منصب
 سرفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
 پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
 پکار دے۔ ہر گزہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوسے۔ نو د
 کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
 د موہن بقول پہ دے نعمت بنا د کوی۔ آمین)۔
 ہر گزہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیزگار شہ، نو
 بیا کہہ دنیا کین تے ہر لحائے تے بقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
 بہ تانہ پہ د و وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابون کین
 فرمائیلے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ ہم۔ خالق کائنات
 نم۔ حمانہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتو کین کوم
 خیر تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او دعدم
 نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حما عبادت کوی۔
 چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت درکرم
 چہ تہ ہم پوخیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
 او ظہور کین راشی۔ او داہم اللہ پاک فرمائیلے دی: اے
 دنیا اکوم سپے چہ حما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
 خدمت او اطاعت کوی۔ او کوم سپے چہ محض ستا خدمت
 او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونو او تکلیفونو کین
 گرفتار کرے۔"

کوم خیر وہ ہے جسے نہ خدا نے تعالیٰ منع راویے دیا ہے نہ تہ پورا پورہ اور کمالہ عاجزی اختیار کرے اور تسلیم اور رضا خیل شعاع جو کرے۔ ستا حواہیں خوسہ اوستا اول اعضا ہر وقت د احکام الہی پابند کیدال پکار دی اور ہفتے پہ تمہیل کیں ہفتے کلمہ د تاخیر نہ کارمہ اخلہ قضا و قدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت اور مخالفت لہ دخل مہ و رکوع۔ اوہم دا ربانی نسخہ اور روحانی شفا دہ چہ تاپہ د گناہوں دا مراضو اور خواہشات نفسانی دقتوں نہ محفوظ کری اور قرب خداوندی بہ د نصیب کری۔

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کد دعوتی؟

اے د نفس بندہ! تہ عاشقان حق اور پومعیبو د پرستار اور د برابرئی دھوی مہ کوہ۔ حکمہ چہ تہ دخیل ہواؤ ہوس غلام تہ۔ اوہوئی دخیل خالق اور مولیٰ قدامت دی۔ تہ د دنیا پہ رغبت کیں مہوئے۔ اوہوئی ہمہ تن متعلیٰ پہ رغبت کیں سرگرم دی۔ ددوی زہونہ صرف یورپ سوسہ نرے دی۔ اوستازہ د دنیا وی بتاؤ بچخانہ دہ۔ دوی ہفتہ خیر دینہ نہ گوری۔ پہ کوم چہ ستا نظر جسے۔ دوی دکا ناناو پہ اتیاؤ نہ بنگہ د اشیاؤ پہ خالق اور صانع نظر لری۔ چہ ہفتہ پہ ظاہری سترگونہ بنگہ د زہرہ پہ سترگو لیدلے شی۔

دعہ عاشقان حق د عشق نہمت حاصل کدہ۔ اوخلایے

کے بیامونہ۔ اوتہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا توکین راگیر کے دعہ اہل اللہ دخیل پرورں دکار د ارادہ احترام اوکدہ اوخلایے ارادے اور ایمانوں کے پرینودل۔ او پہ دعہ طریقے کے قرب الہی حاصل کدہ اوتہ دخیل ارادہ اور خواہشوں بندہ شوسے اور دخیل خالق نہ پہ پراؤ نو لریے شوسے۔ دعہ خلقو تہ اوتہ تقایق آدم علیہ السلام اور دکا ناناو د تخلیق حقیقی مقصد او بنودہ۔ یعنی دخدا کے ثنا صفت او ذکر اور عبادت کیں مشغولہ شو اوتہ د دنیا پہ عیشیا تو اور ہزلیا تو کیں کستیتو۔ دعہ دحق عاشقان د تا ئید الہی پہ وجہ طاعت اور عبادت کیں ہمیشہ د عم اور یثبات نہ لاپرواہی۔ مصیبت اور تکلیف کیں ختہ جبر اور آکراہ نہ محسوسی نو ذکر اور عبادت ددوی د پارہ جنت الماوی شو۔ حکمہ چہ دوی کاشا توکین د یو خیر دکوتہ محکمن د ہفتے خیر صانع اور ہفتہ فعل تہ گورک۔ دقتے پرکزی دہ خلقو سوسہ د زہرے او آسمانوں تو قیام او استحکام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور اور اطیبتان وابستہ وی۔ حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیل زہرے اوتاد یعنی میخونہ گرجولے دی۔ چہ پہ ہفتہ زہرے قائم اور محکم دہ۔ ہنوئی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر پہ شان خود دار سخت اور ناقابل تسخیر دی۔ اوتہ بعض د نفس بندہ کے نو ددعہ صاحب عزم اور صاحب ایمان خلقو پہ لاری کیں مہ خندا کیرہ۔ حکمہ چہ ہنوئی دحق پہ

نو نیا زہرے سوسہ ہم د ہنوئی نہ سوال مہ کوئی حکمہ چہ د زہرے سوال دڑے پہ شان دے۔

بہنو پوکہ شی چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونوے شان دے۔ د خلقو حالات بد لوی رابد لوی۔ یعنی د امیر نہ عزیز اور دغریب نہ امیر۔ دگدا نہ بادشاہ اور بادشاہ نہ کند اور دیکر د چا مرتبہ اوچتوی اور چا راغورخوی۔ یوقوم علیین تہ سوسہ اویل اسفل السافلین تہ کوم خاکے چہ د علیین خاوندان سوسہ د حفاظت اور نصرت وعدہ دہ ہلتہ ہنوئی سوسہ د غفلت اور معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د ور غورخولو ہم ویرہ پیدا کرے دہ۔

کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی۔ ہنوئی سوسہ کے د توبہ استغفار اور رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت اور علیین کیں د داخلولو ہم وعدہ فرما لئیے دہ۔ پہ دہ کیں زہرے د خوب نہ راوینش شوم۔

مقالہ (۱۴) توکل پہ خدا کے کہ پہ اسبابو؟

تہ د اللہ پاک د فضل او دہفتہ د نعمتوں نہ پہ دے مجرورمے۔ چہ تا محض پہ مخلوقانو، اسبابو اور ذریعو بانڈے تکیہ اوکرہ۔ اور اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل اور کدہ، نو د حلال رزاق پہ حاصلولو کیں مخلوقات

لہ راوچیتہ درجہ جنتی
تہ د دوزخ د نولو نہ لاندہ طہقہ۔

لاریہ کیں د مورد پلار اور اہل وعیال نہ بیزاریہ شو خود حق نہ بیزاریہ نہ شو۔

دوی پہ کاشا توکین خدا کے بہترین پیدا کرے دی۔ اور دہرے پہ سرے نوح انسانی د دوی دامامت اور قیادت نہ فیض یاب کرے دی۔ ترخو چہ زہرے او اسمانوں قائم دی د دوی پہ پاکو روحونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو وی۔ (سوسہ خمونہ۔ آمین)۔

مقالہ (۱۵) خوف اور رجاء

ما خوب اولید نیچہ زہرے یو دایے خاکے کیں ہم چہ د ہفتہ شکل اور ہیئت د جماعت پہ شان دے۔ او پہ ہفتے کیں د یو دایے خلقو دلہ دہ۔ چہ د دنیا اور دنیا د خلقونہ بے غفلتہ دی۔ ما پہ زہرے کیں فکر اوکرہ۔ کہ فلائے سرے پہ اولیاؤ کیں دلہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہ کے د شریعت آداب بنودلی وو۔ اور تبلیغ ارشاد بہ کے ورتہ کرے وو۔

پہ دے کیں د اخلق ماتہ راجع شول، او یو کیں ماتہ اور ویل؟ ستا ختہ حال دے؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ فرمائے؛ ما ورتہ اور ویل۔ ہرکلمہ چہ تاسود مخلوق نہ تلقین قانع کرے دے اور خالق سوسہ موخان تہے وے۔ نو بیاد خلقو نہ تہے سوسہ ہیچ مہ غواہی۔ اوچہ تہے سوسہ سوال پریرہ

لہ ویرہ او امید۔ ما د اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ د نفس اور عذاب نہ خوف کوی۔ اور ہفتہ د رحمت او بخشش امید لری۔

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دپارہ حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش اومید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نور هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښی اچوی . او د هغه ادنی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی اود مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغی په خپل محنت اوصلاحت وکتبه او کړه نو بیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه اونیسی چه بغیر د سبب نه رغزی د کولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښی به د باطنی ذرائعوته به بهوره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت اوصلاحت و اعتماد پاتے نشی اود ایتین ویندا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق اومسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائعواو اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات اوضوریات فقط د هغه حضور ته اوسیا ے نو بیا به هغه خپل اوستامیخو کښی حجاب او چت کړی . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوښے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښی ستا د طلب او توقع به هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښی به هم نه راخی . او دا ستا دپاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب اودماغ نه ذاتی ارادے اوخو هڅو لږه شی او ته کفی طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښی فنا کړه نو بیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا دپاره نه وی ستا د سخت حاجت اوضرورت په وخت به ستا دستگیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادکے شکر توفیق درکړی او په دے به پوهیږه چه داسه حالاتو کښی دا بقی د الله تعالی خاص نصرت اومعد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پټی اود هغه به شکر په په ځانے راوړه . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو اود غیر الله نه د لرښه کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصفات متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دپاره د سبب د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارومنور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښی به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت د اښودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونک دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښی دلښه رهبر پیداکړل چه به خلقو کښی به ے څو بنو د احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار و اخست او څومونږ په آیا نو نوښته ایمان راوړلو بل ځانے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاءَهُدَا فَبَيْنَا لَهُمْ جَنَّتُمْ سُبْحَانَ (کوم خلق چه څومونږ دپاره د ریاضت او مجاهدتے کوی . نومونږ یقینا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویره کوی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویرڅه څرته اوبشای . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به درو حانیتا داسه او چت مقام حاصل کړه ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښی به د تصرف کولو اختیار درکړه شی . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښی به د شک شپه هیز کښه نشی نه وی اوداسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دپاره ناممکن وی اودا اختیار به دلښه الهام سره وی چه هغه کښی به هیز دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک اومحفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښی فرمایلی دی : *اے بنی آدم را زة الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زه چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زه تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه ته څه څیز ته حکم او کړه ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښی راشی . او دے کښی شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء و صدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن و ښه کړه دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خندکے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنی کي چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهشاتو اوارادو د

نه آزاد شه اود الله د فعل اورادے ماتحت شه اوستا هر قول او فعل د امر اللهی مطابق شه. نو دا حالت دعوتی اود فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شه.

الله ته رسائی د مخلوق درسامی په شان مادی حیثیت نه لری بلکه د هغه نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه بکس گوتیږه کئی (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه دا دے سمیع بصیر او خالق (اوریدونکے او پیداکونکے) دے چه مخلوقا تو کس هیڅ څیز نه هغه سره تشبیه نشی وکیدی. او وصل الی الله د کیفیت نه صرف واصل با الله څیردویک چا چه دا مرتبه حاصله کړی نه ده اود عشق او قرب دے نصیب شوه نه دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل با الله په قرب کس د نورو نه په درجه کس مختلف وی اود هغه شان د الله تعالی اسرار ټولوا نیایا و اولیا سره په جدا جدا رنگ دی چه دیو راز نه بل بغیر د خدا نه خبر نه وی. حتی چه عالم روحانیا تو کس کله دا دے هم کیری چه یو مرید چه ذات حق سره کوم راز لری، هغه جرح هغه دے چه خبره وی. او کله دیو راز نه هغه مرید هم گناه نه وی کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره دیو مقام ته رسیدلے وی. او کله چه مرید د پیر حالت اکییت

ته اوسی. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړی شه. او څپله الله تعالی د هغه نگهبان جوړ شه.

د مرید د پیر نه جدا کول دا دے دی کمر په رویدونکے بچ چه د فی رودو د میعاد نه پس د دانی نه جدا کړی شه. او دغه شان د هغه تعلق د نورو مخلوقو نه هم پرکړی شه. نو تر څو چه مرید خام وی او هغه کس خواش او اراده موی وی. نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره متاثر دے چه د خواش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاته نشی. اودا ځکه چه اوس مرید کس نفسانی اوسغلې گورد پاته نشو. چه د هغه د لرے کولو د پاره ځمکس په دغه د خدا نه د طرفه پیر مامور و.

اوس د دغه هادی، رهنا، حافظ اونا صرا الله پاک دے چه د هغه د تجلیاتو اواردے د جهل تیرو ته نه پریږدی نو هر کله چه ته واصل با الله شه، نو د غیر الله نه همیشه د پاره دے غرضه او دے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف اورجا یا نفع اورتقصان کس هیڅوک موجوده مکړه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړی د هغه نه د مغفرت امید لری. او هر دم د هغه په ذات تکیه کوه. هر کله چه ته دا دے شه، نو همیشه د الله تعالی په امر او فعل نظر لری. او هر حالت کس د مخلوق، بیزاره شه. ستا د قلب اودماغ د توجه مرکزه دے صرف په هغه

ذات واحد وک. او ټول مخلوق د خدا نه تعالی په حضور کس دا دے عاجزه او گنوه لکه یو غلام چه دیو لوی وسیع السلطنت، صاحب عظمت اوقهر ناک بادشاه په تحویل کس وک.

د خالق اختیارات مخلوق ته مه سپارل. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری. او د الله تعالی نه پناه غواړی، د توحید نه پس د مشرک کیدو نه د زړه درنیا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دینا د اوبو دیولو نه نهر په مثل دکه چه دے کس ورځ په ورځ اضافه کیری. او اوبه دے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوی په طباعتو مسلط دی. خودا شهوات د اکتونو نه وک دی. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کس د دنیا لذتونو نه دعبرت په نظر او گوری، نو که هغه د ایمان نور لری. نو په به شی. چه حقیقی او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمایي دے: «لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ» (که عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) اود هغه د مؤمنانو امتیاز نو مخلوق د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمایي دے چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خان د ده،

او کا فرد پاره جنت. اوبی اکرم صلی الله علیه وسلم فرمایي دے: «چه متقی او پرهیز کار ته د خدا نه تعالی د طرفه قیزے لگیدی وک. یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نه پریږدی. نو د دے دلائلو با وجود دے د نیایو لدا تو سره زړه ولے او تیر لے شه. د بند د پاره په ټولو راحتونو کس بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقا نو نه قطع شه، او الله ته رجوع او کړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی. او د هغه د ادا دویبه ځمکس خپل ځان عاجز کړی. په دا دے کولو به ته د دنیا د شرک د بندونو نه آزاد شه. اود هغه وخت به ستا هستی کس د محبوب حقیقی فضل و کرم او عظمت او جلال د آینه وقلر او اثر پیداکړی چه د نفس په بند یا نو کس په هغه مثال نشی بیاموند دے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغه مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مه کوه. کوم کس چه ته پروت دے. او مه په الله پاک تمهت لکوه. که یو دخت کس ته په مصیبتونو او تکلیفونو کس را کمر شه نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت اودغم نه پس خوشحالی هم د الله پاک د عداد د قرآن پاک کس راخی: «د مصیبت نه پس راحت وک. د الله پاک نصیبتونه دشمار نه بهیږدی. حتی تعالی فرمایي:

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار نہ کروں اوظوار کرتی۔ نو ہرگز بے شمار نہ کرے شی۔ نو ہرگز کہہ چہ د الله تعالیٰ درمہ نعمتوںہ د نوح انسانی دیارہ مقدار دی چہ تہ یہ ہفت احاطہ ہم فتنہ گوئے نو دھنہ د بخشش اور رحمت نہ ہم ہرگز تا امیدہ کرہ مہ۔ اود خالق نہ علاوہ مخلوق سرور باطنی ربط اوتعلق مہ ساتہ۔ ستا محبت و خالص دھنہ دیارہ وی۔ کہ خہ حاجت و وی نو دھنہ پہ حضور کنیں و وی۔ او کہ و لغہ تم کہلہ اوشکایت وی، نو صرف دھنہ پہ عکس و وی حکم چہ دنیا کنیں خورمہ اود کوم نوعیت کار کوئی اواروہ چہ دی، ہفتہ قول دھنہ پہ حکم ظاہر اوجاری۔ دی کوم غریبہ اللہ تعالیٰ مقدم کرے دے۔ ہفتہ خوک مؤخر کولے شی اوکوم لے چہ مؤخر کرے دے ہفتہ خوک مقدم کولے نشی۔

اللہ پاک فرمائی: کہ د الله د جانب نہ تانہ خہ نقصان اورسی۔ نو دھنہ د ذات نہ علاوہ بل خوک دھنہ لریے کوئے نشہ۔ او کہ ہفتہ درتہ د خہ بشکیوئے اوقائلے ارادہ او کرے نو ہیوٹک درتہ دھنہ فضل و کرم منع کولے نشی: او کہ دھنہ د نعمتوںہ باوجود ناشکری و کرے اود د الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاہرہ دہ چہ تہ پہ نعمت شکر نہ اوباعے۔ اود ہفتہ نعمتوںہ تہ و سپک او کتل۔ یہ داسے حالت کنیں بہ اللہ پاک پہ نا غضب ناک شی (استغفر اللہ)

اوسزا بہ اوخورے۔ نو دقتدیر نہ کہلہ اوشکایت مہ کولہ۔ او د مشیت اللہی خلاف شورا و خوفا مہ کولہ۔ حکمہ چہ دیر مصیبتوںہ داسے دی، چہ ہفتہ پہ انسان د پروردگار نہ د شکایت کولو پہ وجہ نازلیری۔

زہ حیران ہم چہ تہ دھنہ پروردگار نہ شکایت ختکہ کولے چہ ہفتہ ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض او کریم دے۔ یہ بندیا نوئے رحمتوںہ اوبخششونہ دی۔ او پہ ہفتوی د مورد پلار نہ ہم زیات مشفق اومہربان دے۔ لکہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: اللہ تعالیٰ پہ خپلو بندیا نو ددے نہ ہم زیات مہربان دے خورمہ چہ مورد پلار پہ اولاد مہربانہ وی۔ نو تہ ہم د ہر لحاظ نہ د اللہ پاک احکاموتہ سر کریدہ۔ او پہ ژوند کنیں چہ کوم مصیبتوںہ در پیبیری پہ ہفتہ صبر اوتحمل کولہ اود اللہ تعالیٰ نہ د عفو او کرم سوال کولہ۔ لکہ چہ پہ توبہ کولو اود عفو غوشتلو اللہ پاک معافی کولکے اود مشکل تو رفع کولکے دے۔

خپلہ رضا د الله تعالیٰ پہ رضا کنیں فنا کولہ۔ او کوم واقعا چہ تہ پہ ظاہرہ بنہ نہ محسوس دھنہ متعلق ہم انسی اوشکایت مہ کولہ تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید۔ لے۔ اے مؤمنان! پہ تاسو جہاد فرض کرے شوے دے۔ او کہ تاسو تہ ہفتہ بنہ نہ بشکری۔ کیدے شی، چہ یوشے تاسو

نہ خوبی۔ جو حقیقت کنیں ہفتہ ستا سود پارہ فائدہ مست وی اورین ممکنہ دہ چہ یوشے تاسو خوبنوی اوجہ کنیں ستا سود پارہ نقصان وی۔ نو یہ حقیقت حال صرف اللہ بنہ پوہیری: نو دھنہ اوشکایت پہ وجہ بہ دانیو حقیقت۔ اللہ تعالیٰ تاسو نہ پہ جہاب کنیں کرے۔ پہ دے وجہ تہ ہیچ چیز تہ بد مہ واپہ اود ہیچ واقعہ شکایت مہ کولہ۔ بلکہ د شرع پیروی اختیار کولہ۔

دسلوک پہ لاریں روپیہ قدم تقویٰ دہ اود دم قدم ولایت دے۔ اورتو چہ مکمل تقویٰ اختیار نہ کرے شی نو کہ ولایت درجہ حاصلول ناشوی دی۔ پہ دے درجہ کنیں د امرباطن متابعت اود خواہشات نفسانی رے لازمی دے۔ بیا تہ ہمیشہ افعال الہیہ سرور رضامند اوسہ اود تسلیم رضی دحالت نہ بدالیت، غوثیت اوسدیقت کنیں فنا شہ۔ لکہ چہ دا د طریقہ اوحقیقت انتہا دہ۔ ہرگز چہ تہ داسلک اختیار کرے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ ستا زوند مطمئن او بار آور کرے۔ او کہ یوشوستا پہ مقدر کنیں وی۔ نو پہ خپل خاص رحمت بہ دھنہ اثر تانہ لریے کرے اوستا حافظ اومدکار بہ شی۔

لکہ د تیرے شیپ نہ پس چہ رزوا ورخ راجی۔ اود دنیا ہر تاریک گتہ د نمر پہ نور روینانہ شی۔ دھنہ نفس انسانی پہ قسم قسم گناہونو کنیں ککر۔ دے۔ اود اللہ تعالیٰ د مقدس

قرب صلاحیت نہ لری، تہ خو چہ دمشق اوجہور اود شریک د غلاظت نہ پاک نشی۔ نو د شریعت درونہ مصیبتوںہ ہم د انسان د گناہونو کفارہ دہ چہ د انسان باطن صفا کوی او قلب اود ماغ کنیں د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حنفی صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی: "د مؤمن دیو وچ نازینا دھنہ د بول کال د گناہونو کفارہ دہ:

مقالہ (۱۱) د ایمان درجے

کہ تہ د الله د رحمت نہ نا امیدہ کیے نو پوہ شہ چہ ستا یقین او ایمان ویکم زور دے۔ کنی اللہ تعالیٰ چہ د خپل اطاعت شرط سرور کوم وعدے کرے دی۔ ہفتہ ہیچے دھنہ خلاف ورزی نہ کوی او کولہ چہ ستا پہ زپہ کنیں یقین او ایمان محکم شی، نو اللہ تعالیٰ بہ تا پہ دے خطاب سرور اکرے۔ د دن ریختہ تہ تہ خونچ محبوب اومقرب شوے اوجو سچہ رحمتوںہ بہ ستا استقبال تہ راجی۔ دا خطاب بہ تانہ بار بار کیوری۔

بیا پتہ د خدا دے د برگزیدہ بندیا نو نہ شے۔ د ایمان دے دے تہ چہ نہ لا اورے، نو بیا بہ ستا ہیچ ذاتی ارادہ او مطلب باقی پاتے نہ شی۔ اود د الله د ارادے پہ موافقت کنیں بہ روحانی نور او اسور محسوسے اوس تہ د الله نہ سوا د بولو نور و خیر و نور نہ ہے نیازہ اوبے رغبتہ شوے اود شریک د بولو فتونہ محفوظ۔ اوس بہ تا د الله د طرفہ د

تسلیم اور رضا و مرجع پر عرض فرمائی گئی۔ اور ہفتہ نہایت
 او خوشنودی بہ درستی و ہمدردی اور اللہ تعالیٰ ظاہری
 اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔
 دے نہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
 چشم بصیرت ہے نقابہ شی اور ہفتہ پہ رزق کیں بہ تہ
 د اللہ ذات او صفات مشاہدہ کرے۔ بیا اللہ و رومی
 وعدے نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
 د ہفتہ نہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کیں
 بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح مکہ
 (د حق اوریدلو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
 شی۔ او ستا کوم بہ حکمت نہ معبر کہے شی۔
 بیا بہ دنیا او حق کیں جن او اس پر لو علمواتو کیں
 تہ محبوب او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ د اللہ تعالیٰ اتباع سوا
 تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
 ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کیں
 تا د کوم حقیر و نوحا ہش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو نہ
 وی درغلی نو دھتے دینے نہ سبب معاوضے بہ تہ پہ آخر
 کیں در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
 او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمتو نو بہ بنا د
 تھے۔
 کہ دے فانی دنیا کیں تا د نفس د لذت او خواہشات

نہ دودہ او کرے۔ او خپل مقصود د خالصتہ خپل معبود برحق
 او کجولو نو توحید دے۔ جدے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
 پہ دنیا کیں دخیلو فراوانہ خلال نعمتو نو فیض یاب کری۔
 او حق کیں بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درجے
 نصیب کری۔
مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیزوند ترک کری
 حدیث شریف دے: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ کوم خیز
 شک راضی ہفتہ ترک کری) نو د اصول یقینی طور سوا د حلال
 رزق د حاصلولو او د حرامونہ د پیکریدو د پارہ د براہم او
 د عمل قابل دی۔ او پہ کاری، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
 حرام او حلالو متعلق ستا پہ زرق کیں خفتہ تذبذب او سبب
 اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ د اسے او کترے چہ ہلا و شتہ نہ۔
 پہ د اسے حالاتو کیں تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
 دخیل پرور کا سرنہ د حلال رزق طلب کوہ۔
 د اللہ پاک وعدہ دے: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نہ
 پس راحت دے)۔ او ہفتہ د دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
 تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا او ستا د حوالو نہ سبب
 خیر نہ دے۔ ہفتہ خود اسے پرور کا ر عالم دے چہ کفارو
 منافقینو او فاسقانو تہ ہم رزق و رزوی۔ نو بیا اسے مؤمنہ! او
 اسے موحدا! او اسے د خدا نے عبادت کو نکلیہ! ہفتہ بہ تا
 خٹکہ ہیر کری۔ اور دے حدیث: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راضی، ہفتہ ترک کری)۔ د معنی دی چہ
 د مخلوقاتو د صدقاتو او عملیاتو خواہش مہ ساتھ اومہ د
 ہفتی نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے او د شرک
 نہ بہ زبات مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
 فضل و کرم نکلیہ لہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرورتو تا
 تہ درسی۔ نو پکاری چہ ستا د طلب او توجہ مرکز پر وی
 او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
 پہ لاس کیں د با دشاہانو سلطنتونہ او د پرول مخلوق
 بد نونہ او نرہونہ پر لانتہ دی۔
 مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
 عطیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
 پاک پہ خپل مقدس کتاب کیں فرمائی: «وَأَشْكُو الْبُشَى
 مِنْ قَلْبِي» (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوئی) او اللہ
 سبحانہ فرمائی: «د اللہ نہ بیا چہ خوک تاسو بلی، ہفتوی
 ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
 کوئی۔ د ہفتہ عبادت کوئی۔ اور ہفتہ شکر اویاسی۔
 اللہ پاک فرمائی: «اے نبی! چہ زمانہ بدیان حما متعلق
 تانہ تپوس او کری نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتوی تہ ویر
 قریب ہم، او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتوی وعا
 قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ دعا خوارچی زہ
 ستاسو دعا قبولیکے ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: «ستاسو

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے، چہ د قوت و طاقت خاوند دے
 او بل آیت شریف دے: «إِنَّ اللَّهَ يُزْزِقُ مَنْ يَشَاءُ مِنْهُ
 جَسَابًا» (د اللہ چہ چا تہ خونہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
 ویر کوئی)۔
مقالہ (۲۱) خوب کیں ابلیس سوا خیر
 یوحنا ما ابلیس علیہ اللعنت پہ خوب کیں اولید او د
 ہفتہ دوڑلو ارادہ م او کرے۔ ہفتہ راتہ او وے، چہ تہ ما پہ
 خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہ د اللہ تعالیٰ ارادے
 مطابق حمانہ پہ تقدیر کیں شریک دے نو حمانہ طاقت
 نشتہ، چہ ہفتہ پہ خیر کیں بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
 کیں خیر لیکے وے نو د حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
 ما پہ شر کیں بدل کہے دے۔ نو ہر گز چہ زہ د اللہ تعالیٰ
 ارادے محکمش عاجز او معذوریم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
 کول خٹکہ جائز کیدے شی۔
 د ہفتہ (ابلیس) شکل د جہر اکانو پہ شان وور۔ او
 پہ خیر کیں نے نرمی اوستی وے او بد د خڑے وو، او
 پر زہ نے خود کی ویتہ وور۔ شرمندہ شکل او ملامت
 س۔ دہ د ابلیس خبیث، د جان خلاصی یوہ بے بنیادہ او چو تہ بہانہ
 دے۔ چہ صرف مام خلق پہ تیرا ہی، شکہ چہ د عوامو د گواہ کولو اصل
 ہم دے دے۔ او کہ خٹکہ چہ نور مغسدان او ضرر د سونکی خلق
 د سراسر حق وی دہ شان د املون ہم د سراسر مستحق دے۔

صورتہ ہو۔ او دیوے ویریدوں کی اور ذلیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلق تو از ماشن ہم لوئے کی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بنده
دهغه دایمان مطابق په آزمائش کین اچوی۔ دچاچه ایمان
زیات وی هومره به پیسه آزمائش هم زیات راتی۔ دایمان
په درجوچه غور او کرے، نور رسول ابتلا او آزمائش دتوار
د ابتلاء نه زیات وی خکله چه در رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات قوی وی بیا دهرنی آزمائش دایدال نه او دهر
ایدال آزمائش دینی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راتی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلاء کین اچولے شی۔ او
په دے خبره در رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلاء دنیانو په وله
نازیبری او دنیانو نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شوه
وی۔ که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علی السلام او نور علیهم
السلام۔ کس نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری، یا هغه دتی وده
کیری، دینی لفظ در رسول دپاره هم استعمال لیری۔

دغه وجه دوه، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساتی۔ دپاره ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق و مشاهدے نه لرے
نؤ وی۔ حکم چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیده دی۔ او محب دخیل محبوب جدائی هرگز براهت
کولے نشی۔ ابتلاء همیشه دوی زب و دحق نه مائل ساتی۔
او دوی دحق تعالی نه لرے کیدو ته نه پریږدی۔

دے کیفیت سره ددوی نفسانی خواهشات محوشی۔ او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضح پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینوزی
د حق په وعدے دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سره د خدای په رضای راتی وی۔ او د خدای خدا
د شرنه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تعلق بالله په وجه
حکم او توانا وک۔ او په ټولو اعضا و رتبه حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اور رضا په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن و نه پرے کولے شی۔ الله
پاک فرمائی دکه تا سو حماً شکر او یاسی نوزه به زیات
نعوتونه درکوم ر لے هرکله چه نفسی انسانی همین دخوا
وهوس اتباع اختیار کری۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کین کینوزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاره الله تعالی په ده آفات
او بیایات نازل کیری چه هغه سره د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنای د الهام او القای په
ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلونو او
تجلیاتو د مؤمن زبانه روپنا کوی۔ د نفس دفتنونه به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زه تا سو ته دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
کمانه د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیار وکې بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کری۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیرو کین
هیشک کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کپه۔ او
دنیا او عقلی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالی چه دکومو غیزونو په تا پیرن و نه کپه ده۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر نشی۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا ده چه په دے رتقی زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصل لیری۔ او د دنیا او عقلی صحتی پرے دانسان نه
لرے کیری۔

یاد ساته، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبیرو

د طلب نه به الله تعالی تاته رتقی درکوی۔ او ستا فرمای
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کری۔ او خپل حال او
اطمینان په هیڅ وجه مه بر بادوه۔ ستا هر حرکت، سکون
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بندایانو کین شامل کپه شه۔ کوم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیڅ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی ده چه ته دیو دایسه
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولاړے چه
هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے
دهغه حکم جاری او یتیمی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بپرو او تنظیم نه د زبک او آسمانونو هیڅ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے غیز هم دخلاف ورنزی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کپه نو دین کپه چه
ته دظالمانو نه هم زیات خراب شوه حکم چه قرآن پاک
کین ستا راتخه دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیوں کہ گناہ گناہ کرکولہ
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہ شریک گناہ ہرگز معاف نہ
 کری۔ اور شریک نہ علاوہ چہ کون گناہوں معاف کول اوغوازی
 ہفتہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چہ دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شریکندہ ہرگناہے کین اوصیغہ قول او
 فعل کین دشرک نہ پڑھیز اوکریہ دظاہراو باطن گناہوں
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع اوکریہ۔ اودھنہ نہ تہبتہ نہ کورہ۔
 اودھنہ پہ احکامو کین بحث، جدلو تصرف مہ کورہ
 کئی سزا بہ اوخوریہ۔ ہفتہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہیروکری۔ دھنہ پہ دین کین نوسے اودخان نہ خبرہ
 مہ پیدا کورہ کئی دھنہ پہ عذاب کین بہ واچولہ شہ
 نفس تاہمداری پیریدہ کئی نوبہ بہ دسے توری
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے اودھنہ نتیجہ پہ دیوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دھنہ
 سرک انجام اونہ کتہ۔ چہ خپل نفس مے معبود جوکریہ
 (یعنی کوم سرک چہ د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو اواخرت مے ہم تباہ
 شو۔)"

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ دناہرمانی نہ ویرہ اوکریہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دھنہ اطاعت گزارشہ۔ دخپل پیروں دکار
 محکمیں عاجزی اختیارکریہ۔ اود اللہ تعالیٰ پہ عبادت کین
 دھنہ خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 دخالص د اللہ پاک دیارہ نہ وی۔
 پہ دسے خیرہ یقین اوساے۔ چہ تہ پہ ظاہرہ اویاطنہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ مے۔ او بندہ دھرجهت نہ دخپل خالق
 او پیروں دکار مکیت دسے۔ نوہر وخت دخپل معبود پہ
 حضور کین مودب او فرما تیردار اوسہ۔ دنیا کین چہ
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبرہ کپہ دہ۔
 ہفتہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کپہ دسے۔ ہرگناہ چہ
 اللہ تعالیٰ ستا دیارہ مقبرہ کپہ دی۔ خواہ تہ ہفتہ خواہ
 یا نہ خواہے ہفتہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبرہ وخت تاتہ
 دررسی۔ نوکوم خیز چہ تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہفتہ
 افسوس مہ کورہ۔ اوکوم خیز چہ درسورہ موجود دسے۔ پہ
 ہفتہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چہ
 علم الہی کین ستا دیارہ مقبرہ شوی دی۔ ہفتہ بل جاتہ
 نشی ورکپہ دسے۔ نودوزق پہ معاملہ کین پیریشانی خہ
 محنتی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کین کامل محویت

اویکسوی سرہ مشغول اوسہ۔ اوغیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کورہ۔ چہ دشرک کمان دیباندسے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقنن کین فرمائی: "انہ پیغمبر! تہ ہفتہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ گوریہ کوم چہ مونہ کفارولہ ورکپہ
 دی۔ ہفتہ خود دسے دیارہ ورکپہ شوسے دی چہ ہنوئی پہ
 فتوکین واچولہ شی۔ اوستا دیروں دکار سزق دیر بہ تراو
 پائید اوسے۔ نوتالہ پاک چہ دشریت اوروحانیت کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ ورکپہ دی۔ پہ ہفتہ شاکر
 شہ۔ اوغیر اللہ تہ د مقرب کید ونہ منع شہ۔ حکمہ چہ
 غیر اللہ کین سراسر فتحے دی۔ اوپہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکین اچولہ دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کید لو کین ستا دیارہ برکت
 اوسعدت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیاموسے۔ اوپہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کین عزت حاصل کپہ۔ اودرجات بہ د اجت
 کپہ شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چہ پختہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "شَهِدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
 مُحَمَّدٌ رَزَقًا رَوْحًا" ہر پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز اوکریہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ دخپل تابید اونصرت پہ

برکت دھنہ اعمالو توفیق را کپہ کوم چہ دھنہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ اود دنیا او عقبی کین پیسے خلاہ بیاموسد
 شی۔ آمین۔

مقالہ (۲۵) ایمان دھرگناہ تہ لوکے نعت دسے

کہ پہ ژوند کین حالات تاسرہ موافقت اونہ کپہ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینانی او پریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری داکلہ او شکایت مہ کورہ۔ چہ نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 ہی، او اضیاریہ عیش او آرام کین دی۔ اوہرک چہ مونہ
 قول دبا با آدم اودی بی حوا اولادیو۔ اوپہ خدائی حقوق
 کین برابر یونہ بیازہ دسے دنورہ نہ لاندیرے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چہ دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستا دوریہ دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی اوہم دسے پہ ذریعہ ہفتہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی درکول خواہی۔
 تہ ابتلاء کین پہ دسے واچولہ شوسے چہ ستا سرت
 بنہ دسے او خدا مے تعالیٰ دسے دسبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پریشانی لرے کول خواہی۔ ستا محکم ایمان
 ونہ دایسے دہ چہ دھنہ جر مضبوط دسے۔ ہفتہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ اوپہ صیوہ راتلونکے دہ۔ دھنہ خاتکے اوچتیدونکے دی
 او سورسے مے خوریدونکے دسے۔ ستا ایمان دا اونہ د

ایمان محکم دیندار دپارہ د پتو لو دنیوی او اخروی سعادت سرچشمہ دہ نو اے د حق بندہ پوہ شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کین ہفہ تازگی او توانائی نشستہ پہ کوے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان او نہ بناستہ کیے دہ۔ داہو مستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زملے تغیرات ے ہرگز متا شہہ کوے نشی۔ کہہ د انسان دژوند د او نے نہ د ایمان عنصر ویرک شی۔ نو دا بہ بالکل خشکہ او پر بادہ پاتے شی۔ نو یہ دنیا کین چہ غورہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی داہول د ایمان د نعمت ثمرات دی۔ او کو م خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہنوی د قرآن کریم دوینا مطابق کافر مرتکا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او اخروت د وارو کین ذلیل او خوار دی۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او غواری نو بہ خیل ہدایت مدد او نصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم ایما او د صبر اورضا پہ نعمتونو بنا د کری۔ ہنوی خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کین ے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفہ خلق چہ ہروخت بہ پہ غیر اللہ کین ہو او ویرک وو۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحہ د پارہ ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل و کرم کھونہ ایمان محکم او توانا کری۔ او موخو یہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

اللہ تعالیٰ د وسیع رحمت پہ وجہ وسخ پہ ورجح پہ ترقی دہ۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا او عقلی کین ستاد فلاح و بہبود باعث جوہر کیے دے۔ او پہ تائے د ہفہ نعمتونو پیرزونہ کرہ دہ۔ چہ نہ یوے سترگے لید لے دی او نہ یو عوب او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ د ہفہ د نیک اہما لو پہ بدل کین د ہفہ د پارہ کوم کوم زبک خو پو وکی خیزونہ پست او محفوظ اینہو دے شوے دی۔"

کوم خلق چہ د خدا ے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ د ورا کوئی۔ او پہ پتو لو او ورو کین د اللہ تعالیٰ رضا اختیاروی نو دنیا او اخروت پو ل سعاد تونہ ہم ددوی تیارہ دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہجیرے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوم خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوئی۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوی۔ د ہفہ مثال د ہفہ نبوہ زبک دے چہ او بہ خور ہفہ تہ ہیٹ فائدہ نہ نشی ویر کوہے۔ ہفہ کین ہیٹ ونہ نشی نہ غونیدے۔ او د ہیٹ میوے ترے امید نشی کیدے۔ او ہیٹ کرکیلہ پکین نشی کیدے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ مشفق او مہربان دے۔ او د ہفہ ترقی او شہرازی غواری۔

بہ تا تہ ہیٹ ضرر نشی د رسولے۔ کہہ پروس دکار داسے او غواری چہ مخلوق خدا ستاعلیٰ او روحانی فیوضات او برکاتونہ اخستود پارہ تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہنوی د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کین تہ دیوے نیکی نیچے خاوند ے۔ نو دا بہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیز نو وی چہ دژوند پو ل ضروریات بہ ہفہ پہ خیلہ برابر وی او تاتہ بہ د ہفہ نہ او د ہفہ د خیلو خیلو نو نہ ہیٹ ضرر نہ رسی۔ دا بہ ستا د طبع موافق او فرمانبرداری وی۔

اوستا پہ حق کین د خدا ے پہ مدد د مکرو فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او د ہفہ خیلوان بہ ستا فرمانبرداری وی۔ ددھے نیچے نہ کہہ و فون نہ پیداشی۔ نو ہفہ بہ نیک راستباز، اطاعت شکار او ستاد زبک د خویر یدو وی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ د پو لے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیہ د زکریا علیہ السلام نیچہ د ہفہ د پارہ نیچہ کرہ۔ او پہ کلام اللہ کین د صالحینو د دعا داسے راغہ دہ: "اے خدا یہ کھونہ سترگے کھونہ: پہ بنخو او اولاد کیے کرے۔ او مونیہ د متقیانو پیشوا یان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

مقالہ (۲۶) قرب اللہین پصبر او رضا کین دے خیل خالق سرہ د کامل ربط او عشق پید او لو د پارہ د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرہ او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجا تو او ضروری یا تو مرجع او کھوہ چہ ستا پارہ صرف د پروس دکار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شوک د اسبابونہ ویر کار شہ داسے حالت کین بہ ستازیہ د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارہ بہ ہیٹ کفیائش پکین پاتے نشی۔ دہہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیلہ نگہیا شہ۔ او پہ کائنا تو کین چہ کوم خیز ستا د توحید پہ عقیدہ کین دخل انداز کیری ہفہ بہ نیست و نا بود کرے۔

بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف بقاوت نشی کوہے۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرہ ژوند تیروے۔ دہہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میوا بل ہیٹ کلام تہ او بیدل نہ خوارے۔ او ذات اللہی د مشاہدے نہ علاوہ بہ دبل ہیٹ خیز مشاہدہ نہ خوارے۔ ستا پیروی بہ صرف د احکام اللہ پیروی وی۔ او ہر فعل بہ د ہفہ د رضا ماتحت وی۔ او د ہفہ پہ تعمیل کین بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا اخستونگے ے۔ ہرکله چہ تانہ دا مرتبہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کین بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخر گئی کرے۔ او د شیطان او نفس امارہ وسوسے او غیوہ

دعا دہا ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوںے خپل محبوب او مقبول اوگرخوںے ۽ نودا سے دعا گلے به ستا په حق کین مقبولے گرضی حکم که چه اهل خلقوته ددے دعاگیا نو برکت ضرور رسی -

دانبیاء علیهم السلام نه پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الهی کین ددے درج اهل دی. ددے نه علاوه چه کوم خیزونه ستا مقدر کین دی. هغه به ضرور تاته درسی. دهغه دپاره ستا پریشانی خه معنی نه لری حکم که چه هغه خردی هم ستا دپاره. دے حال کین به ته د حکم الهی په خله داوریکنے. او په دے طریقہ د نعمت په موند به هم تا ته لوسے شواب حاصلیری. او کوم نعمتونه چه تاته الله تعالی درکوی. په هغه کین به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپله حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی. اودانی سبیل الله خرج به هم ستا دپاره د نعمت دزیاتی باعث وی. بیا به ستا ټول ظاهری اوباطنی معاملات بالکل پاک او روپانه وی.

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کین صبر، رضا، مجز او انکساری خپل شعار جوړکړه. دالله تعالی دا حکامو پیروی کوه او دمنهیا تو نه دوه اوکړه ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شه اود زړه دا طمینان.

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی. دالله پاک رحمت به په تا خور شی. اود جهل اوباطل تاریکی به درنلری شی. او اسرار الهی به تاته څرگند شی اوستاسینه به د علم لدنی نه معموره، اویر نور شی. تاسره به غالبان اود الهام په ژبه خبرے کیری او ټولو حق امور کین به زبرد او تکره شه. او په دے الفاظو به مخاطب کولے شه ۽ نن ورځ ته ځویو په دربار کین د خاص قدر اود عزت خاوند لے او ځموسر د ظاهری اوباطنی نعمتونو امانت دار به دے وخت کین ته د حضرت یوسف علیه السلام هغه دبتیینه حال ته راوپانده کړه. د شایه مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دے الفاظو مخاطب کړی شه. وه یکن حقیقت کین د صدق اومعرفت خاوند یوسف علیه السلام سوه خطاب کونکے الله پاک وو. چه په ظاهر لے حضرت یوسف علیه السلام ته د صد اقت، دیانت او تقوی په وجه د ممبر سلطنت حواله کوه. او په باطنه لے پر دے د علم اومعرفت دیانت اوقیادت پیروونه اوکړه. الله پاک فرمائی: ۽ دغه رنگ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکوه. چه چرت به غوښتل. هلت به لے قیام کولو. اود هغه دباطنی صفاتو متعلق فرمائی: ۽ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوسانده چه دکنا هونو اوفاحشاونو بچ شی. بیشکه چه یوسف علیه السلام ځویو: د مخلصانو

بندگانونه وو. نو لے د صدق اوابیان خاوند. هرکله چه ته په ټول الفاظو مخاطب کړی شی نو په تابه د لوسه علم یعنی د علم توحید، علم ذات اوعلم صفات پیروونه اوکړی شی، او په دے لوسه نعمت به ملائکه اوبنیادم ټول تاته مبارکی درکوی اوبیا به د خدا لے شافی په اذن کین د ځنو امورو د علم نه وجود کین دروستلو تاته توفیق اوصلاحیت حاصل شی اود خدا لے په حضور کین به دنیا کین عزت او قیادت بیا هوک. او په هغی کین به په دیدار الهی مشفق شی چه د هغه خوشحالی انتها نشته.

مقاله (۲۷) دخیر اوشوبیان
اکر که خیر اوشر په دنیا کین موجود دے اود الله په کردلو او عمل کین ددے دوار و خیزونو ظهور بیا موندلے شی، خود اکثر آیات کریمه کد پیش نظر دخیر ټول خیزونو دالله پاک د جانب نه دی اود شر ټول خیزونو دالبیس اود نفس انسانی نه دی. نو خیر خوسراسر دالله پاک جانب ته منسوب کیدے شی. خوشر په هرڅو صورت کین دهغه پاک ذات ته منسوب کیدے نه شی. شرحونه دهغه په ذات کین اونه دهغه د جانب نه دے. بلکه دا د نفس اماره نه دے.

الله پاک فرمائی: ۽ تاسوته چه کومه نیکي رسی، هغه دالله تعالی د جانب نه دے. او چه کومه بدی درسی، هغه

سواسر ستاسو دخپل نفس نه دے. نو زک په تاسو ددے خبر نمانی کوم چه خیر یعنی د توحید اوتقوی لار اختیار کړی اوشر یعنی دشرک اوفسق خیزونه پریردی. اوحق بعبان: فرمائی: ۽ ځما بندیانو! د اعمال صالحه په عوض کین تاسو جنت کین داخل شی. سبحان الله! دالله پاک خوسره لوسه رحمت دے. چه بندیان لے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کول. حالانکه دانیک اعمال هم سراسر د الله تعالی د توفیق اونصرت په وجه دی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیله دی: چه جنت کین به هیڅوک دخپلو اعمالو په سبب نه داخلیری: ۽ نو حضرت صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشلو بیا چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیله: چه هو، زک به هم نه، مگر دالله تعالی د رحمت واسعه په برکت دا حدیث دپی بی عائشه صدیقہ ۳ نه روایت دے، نو زک تاسو ته د شریعت د احترام کولو، اود راجه هدایت اختیارولو تاکید کوم.

هرکله چه ته دا حکام الهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړی. نو الله تعالی به تا د شر اوفساد نه محفوظ اوساتی. دخیر لایه چارے به تاته روپانه کړی. او شریعت به ددته آسان کړی. اود ټولو کنا هونو نه به د بچ کړی. الله پاک فرمائی: کوم خلق چه ځویو: د بختونو لکوشی

کوی ، نو مونږ د هغوی د پاره صراط مستقیم رویتا نه کور او د هغوی رهنمائی کوو۔ او په دے بنا د حضرت یوسف علیہ السلام متعلق الله پاك فرمائی : "مونږ د هر قسم بدئی او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کما . ځکه چه هغه ځما د مخلص بندگا نو نه وو۔ او الله پاك ارشاد فرمائی : "کله تاسو ایمان راوړئ او شکر اویاسئ نو الله به بیا وے تاسو له عذاب درکوی ؟ د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کیں هم دمصبیتون او آفتونو نه بچړوی۔ او آخرت کیں به هم د ذلت اعذاب نه خلاص وی نو الله تعالی شکر گذاری کوئی چه د نعمت دزیاتئ باعث ده۔

الله پاك فرمائی : "که تاسو شکر اویاسئ ، نو مونږ به موخونو نه لازیات کوو۔ نو اے مؤمن بنده ؛ هر که چه ستا دایمان نور آخرت کیں ددوزخ اور هم مرکوبے شی . نو دنیا کیں د آفاتو اوبلیاتو اور وے مرنه کری . هان د الله تعالی محبوب اویرگزیږ بندیانو ته چه دنیا کیں کوم مصیبتونه او آفتونه پینږی ، نو د هغه نه هم د الله تعالی د امتصدوی چه د هغوی یقین اویا لا محکم کری . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه دے قلب او د مانع پاك کری۔ او دا اے ابتلا مرسو سره په هغوی توحید الهی ، معرفه حق او اسرار باطن واضحه او بے نقابہ کری . زړه یو د اے کور دے . چه هغه کیں دوه تنه نشئ ځائے کیدے . حق سبحانه فرمائی : الله تعالی دیوسری سینه کیں

دوه زړونه نه دی پیدا کری ؟ او الله جل جلاله فرمائی : " بادشاهان چه یو کلي ته ورننوی ، نو هغه تباہ کری۔ او د هغه عزت مند ذلیل کری ؟ نو د عزت خادندان د بنو خلیفونو اونعمتونو نه هم ومه شی . ځکه چه د دے نه ځمکین په زړه د شیطان او هو اے نفس حکومت او د هغوی حکم سره به اعضاء قسم قسم گنا هونو او گمراهو کیں کپړ وړ۔ بیا چه د هغوی تصرف د زړه نه په تلو شو . او اعضاء ادم بیاموند او دار الحکومت یعنی زړه خالی شو . نو د توحید ، علم ابعثت مسکن شو . نو د الله تعالی د علاقه بے هستئ له په زړه کیں ځائے وړ کول یو د اے شوک دے ، چه د ټولو اعتقادی اوعملی خباثونو چر دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذرات باری تعالی د پاره خاص کری۔ د هغه سینه د هر قسم خپرونه پاکه کری او کامل اطمینان وړ ته وړ کری .

د کوم سړی توحید چه څو مره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالی قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه د ذات الهی اوصفات الهی په اسرارو زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه و سلم اوفرمائیل زړه ستا سونه الله پاك زیات پیژنم۔ او تاسو نه زیات د الله تعالی نه ویریریم ؟ نو څومره چه یوسرے خپل خالق او پرورس دکار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغه نه زیات خوف او ویره کری . او د هغه د احکامو موخج وک .

د الله پاك د قریب یوه فضیله دا هم ده چه بند د هغه د نعمتونو پوره پوره احترام او کری . او هر دم د هغه شکر په ځائے راوړی . او غیر الله ته توجه اونه کری کینی د ابه د حق په اطاعت کیں څرگند او کوتاهی وی . دینی علیه السلام بیبیا اے او اصحاب د فسق و فحور نه په دے محفوظ ووجه هغوی ته دیو د اے مقدس اومتقی ذات قرب حاصل وو . چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فحور امکات نه وو . په دے بنا د هغه ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی . چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی .

الله تعالی د دے خبری نه بالا او برتر دے چه مخلوقا کیں هغه سره چا ته تشبیه ورکړی شی . الله پاك خپله فرمائی چه " د الله تعالی د پاره مثالونه هرگز مه بیانئ . د الله په مثل هیڅ څیز نشته ؟ نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالی په ذات اوصفات دواړو کیں یکتا او بے مثل او گنځی . او مخلوق کیں هیڅ څوک هغه سره شریک نه کری .

مقاله (۲۸) موجد ته زیورے

د عفو او نصرت طلبکارے . حالانکه د هغه د بخشش او حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے . الله پاك فرمائی : " تا هغه سره اونه لید چه خپل نفس ځه خپل معبود چور کړی وړ نو د ایزه واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالی د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا مؤمن کیدل لازمی دی ترڅو چه ته د شرک ټول څیزونه ترک نه کړی . او په ظاهره او په باطنه د یو خدائے تا بعد ارفضه . نو دنیا او عقوبتی کیں به خلاصه بیا نه موی .

ته د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پرینودل او مشیت الهی کیں فنا کیدل توحید دے . د توحید اثرات دادی . چه هغه ستا عقید او عمل د ټولو خباثونو نه پاک کری . او د یو مخلص هستی په طور د په بارگای الهی کیں په اوچت مقام کیں او دروی چه هغله به په تا د ا بشارتونه . (زیری) کبزی چه " من روح ته ځمونی په نزد صاحب قدرت وتمکین او محبوب اومعتمد اے چه د مرتبه بیا موی . نو د الله تعالی رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی . په تا به د قرب الهی پیژنوسنه او کړی شی . او د الله تعالی رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی .

د دنیا دستور د ا بے راغله دے چه د لته ټول مواد خپل اصلی او خالص صورت کیں دراتلو نه ځمکین په یو

ناقصہ کیفیت کبھی وی - بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری - اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی - نو انسان ہستی ہد غیب دے - چہ ہر کل ہنہ د شرک اودعت، ہونو اود خواہشا تو دپرووی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی - نو انسان کامل شی - اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل حان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی - نوڑگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم د عقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اودشرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے - پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ بارگاہ الہی کبھی مقرب شہ - د حکمت اومعرفت پیرن وند سہ دریاندے اودکرے شی - اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا د عزت اواحترام درجہ بیاموے -

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری - دھنے پہ برکت بہ دعالم او معرفت خاوند شہ - اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تا لازیات شی - او پہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتوں تاند دنیا کبھی در کرے شی - او کوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ تہ عقبی کبھی بیاموے - دا اول د توحید ثمرات دی -

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری
د حضور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث دے : کینے شی چہ فقرد انسان دپارہ د کفر باعث شی : نو ذمے د تعبیر پہ سبب پہ ذات اوصفا ت الہی کبھی شک اوشیجہ لہ دخل و دکل صرف دھے خلقو کار دے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزورے وی - اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری - دیوموحد اود پنجہ عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیخو اثر نشی کولے - اللہ پاک فرمائی : کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دپارہ کافی دے : بل جائے ارشاد دے : "د توکل خاوند اولدیکار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوی" - او یہ دے بنا د توکل خاوندانو تہ دا خوشخبری دے : کوم سرے د خدائے نہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دپارہ رزق کشادہ کری - اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق و سرکوی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی : کوم سرے سرہ چہ اللہ تعالی خپل لطف اوکرم اوکری - د مصیبتوں او آفتوں نہ لے خلاص کری - او خپل نعمتوں پرے : وانہ کری - نو لازمی دے چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتوں شکر گزار دے - ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک و شیبہ پہ وجہ مصیبتوں اود آفتوں کبھی راگیر دے - کفر او انکار کوی - اود دنیا اوعقل پہ پریشانی او بے عزتی کبھی پرہوتے وی - نو دد سے سرے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ و سرج بہ دپولونہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کا فر شو - او دحشر و نشر نہ ہم منکر شو - نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگے فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دے -

زک تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقو صحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی - اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی - ہنوی بہ ستا سونظاہر او باطن د ہر قسم کرد وغبارنہ پاکہ کری - اوزرگہ اودماع کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی - او دھنوی دیوحافی فیض پہ برکت بہ دنیا او آخرت دواور کبھی فلاح اوبہبود بیاموے -

مقالہ (۳۰) د صبر او تحمل فائدے
زک تعجب کبھی تم چہ تہ دنا پوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر او وسیلہ بہ زک خپل مقصد او مراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا راغے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرہ دے - چہ د صبر او تحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوی - او اللہ پاک فرمائی : ایماندارو صبر او تحمل نہ کاراخلی - او اللہ سوہمنزی ربط پیدا کری - دھنہ تہ ویرہ کوی - اویک عمل کوی چہ خلاص بیاموے -

دکلام پاک د پیر او آیتوں نہ ثابتہ دے چہ دنیا اوعقل کبھی د فلاح و بہبود بہترینہ ذریعہ صبر او تحمل دے - او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما د صبر تلقین فرمائے دے کہ چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر او تحمل اوستقامت کبھی دے - نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دایمان دپارہ صبر دد سے ضروری دے، نکہ دجسم دپارہ روح : او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دھر عمل ثواب دھے داندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد اعلیہ اندازے دے : او اللہ پاک فرمائی : " ہر کله چہ تاسود شریعت اوحود اللہ د حفاظت دپارہ د صبر او تحمل نہ کارواغے نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتوں لریے کری - او دومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ لے دھے دپارہ پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دے : کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتوں لازمیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق و رگری چہ دھنہ پہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی -

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لار اختیار کرکے، جگہ چہ د نبیانو علیہم السلام او صالحانو و صالحاتو دکتونہ ہم معلومی، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ ہوتی تہ د مصیبتونہ خلاصہ ویرا کہے وو او دخیلو پہ پناہ نعمتونہ پہ ہوتی بیرونہ کرے وہ بتولو اولیاء اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدانو تہ دے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید کے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار و تلو اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقبی کین د لوئے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغہ شان موئن صبر کو و کولتہ لویہ جزا و رکو بل حائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او د اللہ د دوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقبی کین دھر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ د اللہ پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیاموی، چہ ملائکہ و صراط پسخیری۔ ددے نہ پس ددے دپارہ د اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت ہخہ مقام دے چہ ہخہ لہ فنا نشتہ۔

مقالہ (۳۱) دوستی دشمنی د اللہ دپارہ

مسلمان لہ پکار دی، کہ چا سرہ محبت کوئی، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت، نو ہم د اللہ دپارہ دخیل نفس او ذاتی جذباتو۔ پہ ہخہ کین دخیل نہ وی۔ تہ د ہر سرگ سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرکے، تہ ہخہ دتو حید او سنت مطابق وی، نو ستا دپارہ ہخہ سرہ محبت او دوستی سائل بالکل جائز او د اللہ پہ نظر کین د ستائے جو کہ دی جو کہ دہخہ عقائد او اعمال دتو حید او سنت د تقاضا خلاف وی۔ او ہخہ مشرک او فاسق وی۔ نو ہخہ سرہ بکھن او عداوت سائل ستا دپارہ لازمی دی۔ نو تہ د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ دہخہ نہ خ واپورہ۔ کہ تہ یوموحد او متقی سرہ سرہ محبت سائے، نو بھن د اللہ د خوشنودی دپارہ۔ او کہ یومشرک او فاسق سرہ سرہ عداوت کوئے، نو ہخہ ہم صرف د رضائے الہی دپارہ۔

دخیل نفس د خواہشاتو او ذاتی اغراضو دپارہ ہمہ چا سرہ محبت سائے او ہمہ عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت پہ نفسانی خواہشاتو مبنی وی، ہخہ عارضی، فتنہ انگیز او پریشانی پیدا کوئیکے وی۔ دغہ شان کوم عداوت چہ پہ ذاتی خواہشاتو وی۔ ہخہ دظلم او زیادتی او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس پہ خاطر محبت او عداوت سائل دوارہ تباہ کن دی۔ او د اللہ تعالیٰ پہ نزد پہ دنیا

نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ۔

مقالہ (۳۲) غیر اللہ محبت شرک دے

حقیقی معنویں محبت اللہ پاک سرہ خاص دے۔ او غیر اللہ لہ پہ دے کین دخیل و رکول شرک دے جگہ چہ د انسان ذمہ فطری طور سرہ د اللہ تعالیٰ مسکن دے۔ خو ہر کہ چہ غیر اللہ تہ دے کین اشرکول حاصل شی، نو دا دتو حید الہی خرگندہ خلاف و زری دے۔ اللہ پاک فرمائی: ہما مؤمن او مؤحد بندیان ماسرہ محبت سائل۔ او زکے ہوتوی سرہ محبت سائل۔ او حق سبحانہ فرمائی: کہ تاسو پہ اللہ تعالیٰ ایمان لری، او دہخہ عبادت کوئی۔ نو صرف ہخہ سرہ محبت کوئی: او د مشرکیون متعلق اللہ پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو او دنیوی ساز و سامان سرہ دومرہ زیات محبت سائل چہ د ہخہ جو کہ صرف اللہ پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی ہوتی، صرف اللہ پاک سرہ پہ پناہ محبت سائل۔ بل حائے ارشاد باری دے: ایسے ایماندارو ستاسو مالونہ او اہل و عیال د تاسو د اللہ د ذکر نہ غافل نہ کری۔ او کوم خلق چہ ددے خیزونو پہ محبت کین دوب شی، او د اللہ د ذکر نہ غافل شی، نو ہمدغہ خلق گمراہ او زیان کار دی وی۔

او عقبی کین مقضوب۔

د دے برعکس بعض د اللہ دپارہ چا سرہ محبت یا عداوت سائل دعزت او ایمان د سلامتی غنیمت دے۔ داے سرہ اللہ تعالیٰ پہ دوارہ جہان محبوب او پرکرنیکہ گروئی۔ او د انبیاء او صدیقانو پہ دلہ کینے شاملوی دغہ وجہ دے چہ حمزور صلی اللہ علیہ وسلم بہ ہمیشہ بعضی د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ خلقو سرہ محبت او عداوت سائلو۔ او خپل نفس لہ کے ہجھکل پہ ہخہ کین دخیل نہ ویرا کولو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: کہ چا سرہ محبت کوئے، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت نو ہم د اللہ دپارہ دغہ دنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم معمول او اسوہ حسنہ دے۔ او دغہ دتولو اولیاء اللہ د سورا عمل دے۔ ددے د برخلاف بعض د اتباع نفس پہ خاطر محبت یا عداوت سائل د کتاب اللہ اوست رسول اللہ نہ قطعی انحراف دے۔ او داے سرہ د خدا کے تعالیٰ پہ نزد پہ دوارہ جہان کین مقضوب او معتوب دے۔

اللہ پاک فرمائی: د نفسانی خواہشاتو اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر د اللہ پاک د لارے نہ گمراہ کوئیکے دے: بل حائے ارشاد دے: تا ہخہ سپے اونہ لید چہ تلو معاملاتو کین ہخہ خپل نفس خپل معبود او گروئی۔ نو سلامتی د نفس پہ مخالفت او د اللہ پہ رضا کین دے۔ او ہخہ دا چہ محبت وی۔

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
پکاردی او مخلوقات کیں د مؤمن زبکہ اودماغ جو کیدل
د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
سورۃ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقات
سورۃ مکہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولونہ
محرورم پاستے شی۔

د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کوم
زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگہ چہ تہ د وحدانیت پر دے
تقاضا پورے لطف اود عارضی اوفانی غیروں نہ کنارہ کش
شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سبب
د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
پہ حیثیت بہ پہ دوارہ جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ
غیر اللہ پرستار بہ ویرا تکروتہ پہ خولہ پاستے شی۔

مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سپے
عامی، غافل او از مودہ کار دے۔ چہ نہ پرے خہ اعتبار کیدل
شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ دد اے خلقونہ مکیرہ۔
حکمہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوبات
نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالمانہ نہ شہ اود دیرت
دلایسے بنود و کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
خدا کے دنا فرمان نہ ویرہ او کری۔ چہ خدا کے نزدیکت
اود پیغمبران و نواب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمانیل دکہ ستا پہ ذریعہ
خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ؟

دویم ہفہ سپے دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خو
زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسے عمل نہ کوی۔ خلق خدا
تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ خورگند وی
خو خیل عیبونہ پت ساقی۔ خلق تہ خان پرہیزگار بنکارے
کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ د ایسے سپے پہ مثل د شرح
دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان بچ
کول پکاردی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمانیل دی۔
د تلو نہ زیات خوف ماسرہ د امنت د خرابو عالما نو دے؟

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
خلقونہ تبتتہ کوی۔ ہسے نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبر و
دھوکہ کری۔ او دکناہونو پہ او رو اوسیری۔

دربم ہفہ سپے دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے۔
دے ہودہ اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
اللہ علیہ وسلم فرمانیل دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
نوسلامتی کے پیامونہ" اودا کے ہم فرمانیل دی د
عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی
نو د اے سپے ولی اللہ دے چہ د نفس او خلقو د آفات
نہ بچ دے۔ دے دسلامتی او عقل خاوند دے۔ ددوخت
پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو ادنیک بندگانو
کیں داخل شے۔

خلورم ہفہ سپے دے چہ د ملائکو پہ عالم
کیں د عظیم (وئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
"چا چہ علم او کئے او پہ ہفہ کے عمل او کئے او خلقو تہ
کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یادیریکہ
او د ایسے سپے د خدا کے او دہفہ د آیاتو نو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادراہمونہ امانت اہنودے شوی دی۔
او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
د قبولو د پارے پرا نقتے دے۔ دے کے بزبکہ پیدا کرے دے
چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ کے ویری۔ دے
ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیخ دے۔ ہم
مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
پیغمبران و نوا نشین دے۔ پہ ددہ د اللہ تعالیٰ سلامونہ
برکتونہ او رحمتونہ وی۔

نو د اخلورم یا آخری سپے چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
اودرہ دوارہ عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیچوک پہ مرتبہ کیں
ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرہ او کری حکمہ چہ
ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
ہم دا سپے پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
سیرت نبوک تابع، د توحید الہی محافظ او نفس
انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و فیوض صفا کو کہے اور توحید پہ نورے روینا نہ کو کہے کہ
دا اللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
د صحبت نہ قطنی پرہیز او کرے۔
ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیر کینم در تفرق واضعہ کہے۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ در تہ دا بیا وانم چہ
دا اللہ د صحبت د پارے داہل اللہ صحبت د پر نوروی دے۔
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق را کرے، بہ کوزہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۴) عبادت کیں اخلاص

دا اللہ تعالیٰ پہ ذکر اور عبادت کیں اخلاص یو بنیادی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کوہ۔ دھنہ دشربیت احترام کوہ۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کوہ۔ تہ داوائے،
چہ روزی ما تہ پہ وخت نہ راری۔ اوغم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہیے
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نکولو نہ توبہ او کار دے حکمہ چہ دھنہ

او امر پہ خیل مناسب او قانون کیں وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تعمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیان خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما دا حکامونہ غفلت او روگردانی کوہ۔ دا اللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصدہ نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کوہ۔ اودصراط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کوہ۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوہ۔ او دنیا او عقی کیں بہ د
خلاصہ نصیب کوی۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسے خوشحالی راخی۔ تکہ چہ توبہ
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسے نہ ناصبا راخی۔ اللہ پاک فرمائی :-
ہاے پیغمبر! چہ خما بندیان درنہ خما متعلق یو بنیتنہ
او کرے چہ اللہ کوم خائے دے۔ نو درتہ او پورہ چہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال او کرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیا زولہ بکار دی چہ پرما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کیں سوال کوہ۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دپروایتونہ
او وحدیتون کیں ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولہ۔

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کوی نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان در کرے۔ حدیث
کیں راخی چہ دقیامت پہ ورج بہ سرے پہ عمل نامہ کیں
دایعہ حساب او یونی چہ شناخت بہ لے نشی کولے۔ نو
ہنہ تہ بہ او ویکہ شی چہ داستا دھے دما کا نومعاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کیں خونبتے خود نیا کیں لے قبیلہ
مقدار نہ و۔

داہم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کیں خدائے یادوگے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوہ
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوہ او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوہ۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی او نرمی کیں
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پورہینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور سنا پہ قننا شے۔ اودخدا لے دقل سورہ دایعہ
موافق شے لکہ مردہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کیں وی یا
پے رودیگے پچہ دوائی پہ لاس کیں یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خوارا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خوارا، ہنہ وکریوی کہ ستا
مقدار کیں نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویاسہ۔ اودزیات
بخشش سوال ترے کوہ۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سکر کوہ
نوزہ بہ لازیات نعمتونہ در کیم۔ او کہ ستا تقدیر کیں

سختی وی نو صبر کوہ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کونکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اورسی، نو دوائی مؤ
دھنہ یو۔ او ہنہ تہ راجع کیدوکنی یو۔ پہ دایعہ خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندوکنی دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سمدد کوہ۔
او تاسو بہ ثابت قدم کوی۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ دا اللہ تعالیٰ دلوئے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوہ۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی کہ د
خیل رب نہ خوارا۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث گرگولے دی۔ نو پہ دے
دواپہ حالتو نو فکر او کرے۔ اوددے نہ بھرہمہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کیں دا اللہ پاک دایعہ ذکر اور عبادت کوہ
چہ ہنہ کیں دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے کہ تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایعہ
یکسوئی سورہ کوہ، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجد
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم نہ کم دایقین حوض صبر

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعیادت پہ آد اویکین ہیچ
نقص نہ راولہ۔
دائتہ تقالی دوحدانیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیچ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوی
نہ صرف دعیادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اویکویکین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہئے ہیچ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تا سوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت
دشوک تہ پاک کړو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری د دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کړے۔ لکھ چہ د سامان د
ظاہر و باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ د دے پہ دے
پہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راخی : سامان لہ یوانے
د حرامو خیزونو اوحرامو افعالونہ نو ذہ کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاء اوافعالو د ذرا شو اواسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائیے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصہ حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پریستودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ اوحضرت ابو بکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دروازہ
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شو۔ دا عرضہ
ہعزوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خپل عاقبت د پارہ د تیکو ذخیرہ راغونڈ
کړی۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تا سوتو کین زیات دعزت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عتکو بزرگاؤ بہ ہند خیرتہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک وو۔ اود حرام او
دنا جائز خیزونو د اسبابونہ بہئے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ پر وشوی۔ اود اللہ تعالی ورسو ہفہ
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پیہ کړی
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینوونو نو ذہ
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ داد دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۴ الغیب
لارے اختیار کړی اود گناہ د اسبابونہ پرهیز اوکړی۔
کوم سرے چہ د امرالہی احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو د اللہ پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ اوهفہ
د مصیبتونو اوتکلیفونونہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جھونہ نزدیکت اوجھونہ پہ کلام د پھیلانو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د ہعزوی
رہنما فی کوو اوشریعت د ہعزوی د پارہ اسانوو۔
ہر مسلمان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
اوکړی۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق اوفاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ اوهفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کړی،
چہ د اللہ پاک فرمانبرداری۔ زہ تا نہ دا پند و رکوم چہ دخپلو
تبرو گناہونو اولغزشونونہ توبہ کړو۔ او عتکین د پارہ راست
بازی اختیار کړو۔ د اللہ پاک تہ د تیکو توفیق طلب کړو چہ
د نفس د اتباع اودشوک د آفتونونہ محفوظ شہ۔ اوسلامتی
بیاموے۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کړی
د دین کار پہ دنیا مقدم کړی اود نیایوی امور د کین حکام
الہی مہ ہیر وے۔ دین اصل مال (رأس المال) اوکړی او
دنیا فرع اود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کړو۔ تا نہ د نفس امارہ د مغلوب
کولو اود دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب بنو لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
د کرکے شوعے دے۔ خود دے برعکس تا د نفس غلامی اختیار
کړی او پھخان د ظلم اوکړے۔ پہ دے وجہ تہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ اود نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اورسا خلقو تہ شوعے۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تیلے نو دنیا او عقیل د وار و کین بہ د
عزت او ابرو خاوند وے۔ اود پرور د کار خوشودی لہ د
حاصلہ کړے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت وړکوی، خوا آخرت صرف
د دنیا پہ متابعت نہ وړکوی۔ اود بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت دعبادت
روح دے۔ اود اصلو د جزا فیصلہ پہ دے کیری نوکے
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو ذہ
خدائے تعالی د خاصانو نہ بہ وے۔ اوهرکله چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصانو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاء بہ
ستا تابعدار وے۔ اوکے تہ د نیوی امور و کین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض اوکړے نو پروردگار بہ د خانہ
ناراضہ کړے۔
دنیا د خدائے تابعداری دے۔ د ہفہ نافرمانہ خواری
اود ہفہ د فرمانبرداری عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بونو (دو
خاوند د دوو بونو) دی۔ کہ یوہ خوشحالہ کړے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرسہ چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
 اختیاروی۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
 بافرمانی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
 فرمائی "تاسو کیں بعض داسے دی، چہ بعض ددنیہ پرتار
 دی او بعض داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
 خانے ارشاد دے۔ "خلق کیں حکمت افراست داسے
 خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگار! مونزلہ
 دنیا کیں ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کیں ہم سعادت
 او دوزخ داورنہم اوسائے۔ تو اوس تہ او ایچہ تہ
 دے کیں دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعض دیا کیں عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
 دایمان اواسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
 کیں حاضر کیرے شے۔ نو دحشر میدان کیں بہ دورہ دے
 وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیانویہ قولی کیں د
 دا خلیل سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
 پریردے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
 احکامویہ احترام کیں دنسانی خواہشاتونہ لاس پہ سر
 شے۔ د اللہ پاک د بارچہ د قولونہ لوئے نعمت دے، او د
 جنت ہر قسم عیش د اللہ پاک تابعداریند یا نو د پارہ
 دے۔ نو د عقین د پونو سعادتونو حاصلولو د پارہ خیل نفس
 تہ د شفقت پہ نظر او گورے۔ او د نفس امارہ پہ خائے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
 د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
 د شیطان مزاجہ خلق او خرابو دوستا نونہ کنارہ کش شے
 او ذکر اللہ کیں مشغول شے۔ دلخویاتو اوعبثیاتو نہ
 پریہیز اوکیرے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پرتو
 اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موند لو د پارہ د کتاب اللہ
 یہ آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبیر ضرورت دے۔ نو پیر
 کتاب او سنت خان پوہ کرئی، او پہ ہنہ عمل اوکے۔ بعض
 مناظرو۔ جدال او قبیل وقال کیں مہ کیشوزہ۔ جگہ چہ تہ
 سوہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودیز رسول تاسوتہ
 بیانوی، یہ ہنہ عمل اوکیرے۔ او د خٹ نہ موچہ منگ کوی۔ ہنہ
 ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ و کرئی۔ چہ عاقبت موبہ شے
 نو د مسلمان د پارہ د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
 بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پیرے کپے شی۔ او دین
 تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
 اوکیرے شی۔ اللہ پاک فرمائی: خلقو رہبانیت (ترک دنیا)
 دخیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
 اوکیرولو، حالانکہ رہبانیت او د دنیا حلال خیزونہ
 پریبندل۔ مونزہ پہ ہنوی نہ دی فرض کرئی۔ او نہ موہ
 ہنہ حکم ور کرے دے۔ د غہ وجہ دہ چہ دوی ددے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی اونہ کہے شوہ۔ پہ دے
 سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
 شریعت کیں خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
 عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ اوسنت د حضور صلی اللہ علیہ
 وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
 حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
 د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ورج د محشر د خلاصی ارباب
 وی، نو د ہنہ د پارہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
 عمل پو مثالی سیرت دے؛ بل خائے ارشاد دے: "خوک
 نبی پہ خیل خواہش ہیچ نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودیز
 د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
 "اے پیغمبر! دوی تہ او دایر۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
 نوخا پیروی اوکیرے، چہ خدا اے مو دوست شی۔ او د
 خدا اے دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوقبل
 تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
 ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
 اے د آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
 ستا وظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
 سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
 ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
 دی: "کہ چا دا ہے کار اوکرو چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
 کیں حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
 کیں د قرآن او سنت تابع کیدل پکاردی۔ د محمد صلی اللہ
 علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودیز د پارہ بل پیغمبر نہ شے
 چہ د ہنہ اتباع اوکرو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودیز د پارہ
 بل آسمانی کتاب نشتہ، چہ د ہنہ پہ احکام عمل اوکرو
 نو زہ پہ تولوسلمانانو تا کید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
 اللہ اوسنت رسول اللہ اتباع اوکری۔ چہ تباہ او پرباد
 شے۔ ددے دوایونہ خلاف ورزی کول د شیطان پہ پیچر
 کیں راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
 پاتے کیدل د قرآن اوسنت اتباع سوہ وابستہ وی۔ او
 دا اتباع پودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ ددے پہ ذریعہ
 بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقلمانو تہ
 رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
 اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
 کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان و رورس
 حسد کوے۔ نو دا پیرا د افسوس خیرہ دہ اوخا د بیانہ
 دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل و کزور

دے۔ تہ دہل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
بنتہ لباس، بنتہ خوراک اور اہل و عیال نہ لٹے کہے۔ اور دھنہ
تک طرفی پہ وجہ دا خیال کرے، چہ دھنہ بول نعمتوںہ
د دھنہ نہ لڑے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازق ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزق کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول غواپے اودا صریحاً
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کیدے ستی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کیدے ستی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوںہ ورکول غواپری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اودا غور
چہ کوم نعمتوںہ اللہ پاک بل تہ ورکری دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو دا خرگندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او یقیناً دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشنہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان دے کور
د خپل موئی د رحیم نہ د غور کوی۔ اور اللہ پاک د مخالف
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اود ہنہ د روبرو کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اوکری، چہ دیوسف علیہ السلام روبرو

باوجود د سازشونہ، ہنہ دھنہ اوچے مرتبے اوے حسابہ
نعمتوںہ نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں دہ۔ اویا خومرہ ہنوی پہ خپلوکری وستومانہ شو۔
اور ہرکھ چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو۔
نودائے اوسنہ ۳۔ خونور د پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت درکری دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتی معافی غواپے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیوی دی: ۲۔ حسد د
مسلمانانہ نیکی داسے سیزی، لکہ اورچہ لرگی ۳۔ اوحادیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائی: حاسدانان حما او حما د
نعمتوںہ دشمنان دی ہ حاسدانان د اللہ دشمنان پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز او خومرہ ورکول غواپری، نو دوی تہ مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائی: ۳۔ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو بیا غول
دا جرات کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اوکری اودھنہ مقابلہ تہ اور دیدی۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات نظر کول
دی۔ اور ابدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائی: ۳۔ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عمل او حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۳۔ حما احکام اور فیصلے بنتہ
بدلیوی، اور نہ زہ ذریعہ بریہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و سرورہ خوشحالی
اور اوسوہ حالی کیں اوئے، نو ہنوی کلہ ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیابی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
پہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاہی اور خپل قسما قسم نعمتوںہ پر تہ
دریا نہ دے اوکری۔ اللہ پاک د مونہ اور تا سو د حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور خپلو نعمتوںہ د شکر توحیق د راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرچ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرچ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزق پہ خپل فضل او کور
تا تہ کوم نعمتوںہ درکری دے۔ دھنہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کارمہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان او اہل و عیال
د خوب لک خبناک، چاہے، اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
راولے۔ داسے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد او ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتوںہ نا قدری۔

د نعمتوںہ شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے او پہ ارت مہا تے استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائی: ۳۔ دخیل پروردگار د نعمتوںہ
اظہار اوکری اور خلقو محبتیں تے بیان کرے ۳۔ اللہ تعالیٰ
د مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔

آمین

مقالہ (۳۸) د صدق او اخلاص اجر
کوم سرچ چہ د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت
پہ صدق او اخلاص سرہ اوکری، نو د اللہ اجر دھنہ د پارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا اومتی پہ دوارہ جہان کیں
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائی: ۳۔ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ ستا سو مدد کوی ۳۔ او پہ صراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ او اشاعت کوئی۔ ہنہ سرہ غول مہ
شر کوئی او تسلیم اور رضا خپل شعارجور کرے۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہی ۳۔ سنت د تبلیغ
او اشاعت د پارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کونکو نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) رے نعمت کفران نعمت کے
د حکم الہی نہ بذریعہ نفس پہ خواہش د یو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطرہ یو خیز قبول اور ہنہ پہ تعمیل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیاؤ اور اولیاؤ اسوہ حسد دے اودا لے
مخلصین بہ دوی پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔

یاد ساتہ ۱۔ چہ ہرکھ اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتوںہ پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ نہ روگردانی کولے، نو

داسرا سرکفران نعمت دے۔ اودائے پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو د الله تعالیٰ درنق اود هغه د نعمتو پد خوشحالی سوع استقبال کوے۔ اود هغه پد خوشحالی قبولے۔ حکم چہ دے سوع محکب دپارہم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکملہ پیروی دہ

ترخوچہ تہ و نفس امارہ نہ ازاد نہ شے۔ اود شریعت مکملہ پیروی اختیار نہ کرے، نو اولیاء الله پد نہ کب د داخلید و کوشش مہ کوے۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چہ ستا قول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امر و نہی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض قول اعمال دینائے الہی ماتحت شی۔ اود اهرخہ دیوبن او ملت د حد متد پارے وی۔

ستا جسمانی خیز ونہ ستا پارہ پیروی د کار نہ دھاب او لے والی باعث وی ترخوچہ تہ اصلاح باطن او ترکیب روح سوع خالص روح جو پد شے اود جسمانی گودونونہ ویزارے تہ نو قریب خداوندی بہ حاصل نہ کرے شے۔ ولے هرکله چہ تہ ریشت او مجاہدے سوع خالصی روح شے۔ او هر لیسے ذکر الہی کب مصروف شے۔ نو پد تا بہ اسرار الہی راخرگند کرے شی۔ اود کائنات حکمتیہ پد تا تہ بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبہ دے۔

کله چہ تہ دعائے برقی نہ بے تعلق شے۔ اوشیاء د دیدار اوجلوہ خداوندی د پارہ حجاب او کبے، خنگه چہ حضرت ابراهیم علیہ السلام د لوحید د حقیقت نہ پس اوفرعائیل بے شکہ د اقول بتان د شرک بہ وجہ خدا شہاد دی۔ اویو خدائے خبار هما اودوست دے۔ دغه شار۔ چہ تہ ہم خیل خواهشات فسانی اومخوقات د معصیت بتان او کبے اود هغوی د فرمانبرداری نہ لاس پد سر شے، نوله بہ تہ تا علوم لدقی اوسرار الہی کشف شروع شی تہ بہ دراز دارونہ شے اود ولایت د مجاہدات قوت اوصلاح پد تانہ عطا کرے شی۔ دغه وخت بہ تہ محسوسہ کرے، چہ تا یو معنوی، روحانی اوباطنی ژوند بیاموند۔ ستا قول وجود بہ د قدرت الہیہ مظهر جو پد شی۔ بیا بہ تہ د هغه پد رابطہ آورے، گورے، گورے، او خبرے، د هغه نہ بہ آرام اواطمینان بیا موے۔ د امر و نہی پیروی بہ کوے۔ د حدود شرعی حفاظت بہ کوے۔ اوغیر الله بہ موجود نہ وینے۔

دولایت درجہ بیاموند لود پارہ، اتباع نفس، فسق و فجور اولغویاتو نہ پرہیز او کرے۔ او بہ اخلاص د شریعت پیروی اختیار کرے۔ خیاد ساتہ۔ چہ دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید اونه کرے۔ هغه جائز اونه کوی هغه جائز اونه کبے۔ هغه صریحاً کفر دے۔

مقاله (۳۱) آزمائش نہ پس د الله پاک پیروی کرے زہ تا سوتہ د الله اود بندہ د تعلق تو متعلق یومثال بیانم۔ یو بادشاہ شاه دے چہ هغه پد خیل رعایا کب یوسرے اهل اوبیتی، اود دنیا د حکومت ورتہ حوالہ کرے۔ پد خلعت او اعزاز کے سرفراز کرے۔ او خیل معتدے جو پد کرے۔ بیا دغه سرے د خیل منصب د رعایت نہ یوے مودہ یوسرے خیل فرانس پد شہ شان سوع ادا کرے اوبادشاہ تہ د خیل بے اعتمادی هیژ موقع پد گوتو نہ وکوی۔ دینار خلق ہم ددک د شہ انتظام پد وجہ ددک نہ خوشحال وی۔ اوشا با بے پرے وائی۔ اوبادشاہ ہم ددک پد طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خہ مودہ پس دغه سرے پد عیش و عشرت کب یو پد خیل عہدے پد عہد کب د خیلو فرانسو تہ بالکل بے پروا شی چہ بادشاہ تہ ددک د حالاتو پتہ او کب۔ نو هغه پرے قہرجن شی اود هغه نہ بے مات کرے۔ بیا ویرے د هغه جرمونو محاسب راواخلی کوم چہ ددک د خیل حکومت پد دورات کب د بادشاہ د امر و نہی خلاف کرے وی۔ د تحقیقاتو نہ پس دے بند یوان کرے شی۔ دے سوع، د ددک عور او نکب زائل شی۔ اودے پد خیلو تقصیرونو او کوتاہو پد پناہ نہ اوتوبہ کار شی۔ ددک د اپنیہائی اوانکسار چہ د بادشاہ مشاہدہ کب رانی۔ نو خیل زور متعصب

دوبارہ وکرے۔ اود پدومی تہ زیات احسان ویرے راواخلی د حکومت او قیادت ددک تہ دائمی وکرے شی۔ او واپس بے ترے بیا نہ اخلی۔ دغه مثال د الله اود بندہ د تعلق ہم دے۔ الله تعالیٰ چہ پرمؤمن بندہ خیل مقرب جو پد کرے، نو پد هغه د خیلو بے حسابہ نعمتونو پدینا وے کوی۔ داسے پدینا وے چہ نہ یوسرے سترکے لیدرے وی۔ اونه یوغوب اوریدے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کب د نیکے او آسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، ددعا قبولید، تقوی، محبوبیت قلب کب دکلمات حکمت نزول او ذکر و خیرہ۔ دغه شان ظاہری نعمتونو پرے ہم تمام کرے۔ لکه صحت اوتوانائی بنہ خوراک شہناک، حلالو خیزونو کب فراخی، نیکه بی بی اوسبہ اولاد۔

پد دے باطنی اوظاہری نعمتونو تریدہ وختہ دے بنا د وی۔ حتی چہ دومرے دے کب مشغول شی خہ غفلت کب کتبوی شی۔ خیل معبود ہیر کرے، اود نفس امارہ تا بعد از راواخلی۔ فسق و فجور کب پدیوئی چہ الله پاک د دکا کب کبیت اوبیتی نو د اصلاح د پارہ شے پد مصیبتونو کب راگیر کرے او سختو اودیشا نو کب بے اختہ کرے۔ بیا دے پد خیلو حالو سوچ او فکر راواخلی۔ او د خیلو باطنی اوظاہری تغیراتو نہ محسوسہ کرے چہ دا هرخہ ددک بمعصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع او کریں اور عمل خپل زور ستور العمل اختیار کریں۔

د نفس امارہ د اتباع نہ چہ دے بیزار شی۔ او خپل پرورس دکارتہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دے تہ ہشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دویارہ بانرا لہ ہر کرے شی پہ دے د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکاتو دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون راواخلی۔ ہر حالے دے دے تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دے تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: "ہیڑ انسان تہ دانہ دے معلومہ چہ دے دے دیک اعمالو پہ بد لہ کین ددے دپارہ د زبہ د خوب دیدو کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔"

مقالہ (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ او د حقیقت دے چہ انسان پہ دے دوایو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہجدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: "انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی راواخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ راحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او مصیبت پہ حالت کین صبر تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ او د اللہ پاک خلاف بدگویی شروع کری۔

د نفس کارگستاخی او بے ادبی دے۔ او د مخلوقا تو اللہ پاک سرے شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو دیکھے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ او د خپل پرورس دکار د اطاعت نہ روگردانی راواخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین راگیر کرے شی دپارہ دے چہ ددہ خیری او بیکھے شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پیرید دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکر گزاری راواخلی نو احوالی پیرے د خپلو نعمتونو د لہ پیرورس نہ شروع کری او ہر حالت کین دغہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا راواخلی کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او د ریشائے الہی نہ غم نہ آری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دغہ نہ طلب کوی۔ شے چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہن شکر اوباسی۔ او دغہ نہ دہر خے امید ساقی۔

تا د اللہ تعالیٰ د ارشاد نہ دے اورید لے چہ ہرکلمہ اللہ تعالیٰ د پوچھن پہ وجود کین د راستوارادہ او کریں۔ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ او اللہ پاک فرمائی: "مومنانو لہ خصوص پہ اللہ پاک تکلیف پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دے وی۔ خوہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا ساتے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ او د اللہ حکم سوا اتفاق او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔"

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیسے سوروم۔ نو حسو علیہ اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: "اے ہنگہ ادا اللہ د حقوقو حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوقو حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہا۔ نو ہنہ نہ تہ د خپل وراثت موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواہی، نو د اللہ نہ خواہی: "اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین غنہ بیکھے دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنکو لے لے لے بدگو چات۔ چہ غنہ نا کد یا نقصان رسیدو کد دے، ہنہ بہ

ورتہ وراسی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل او کرے۔ او حکم یقین پیرے اوستے نو د پرخیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنہ، ہم ہنہ بہ ستا دپارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہن صبر او تحمل کول ستا دپارہ د پرخیر وی۔ یاد ساتے چہ د صابرانو دپارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر۔ راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن دپارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ ددغے حدیث پہ معنوبہ غور او کری۔ بو تل عمری پیرے عمل او کری، چہ د دنیا او عقلی د تولو اذیتونہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ او د اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بناد شی۔

مقالہ (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی۔ چہ د حقو یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ ددے برعکس دغیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری د حقو طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د امتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پرے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیری۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ غہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو آیت مفہوم
 دے۔ جن مکہ دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موبن
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خونید پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ نے بے غوبنیتو موبن نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعاد
 نہ قبلین ویر سبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویرہ او امید) چہ دا ایمان دلوانما تو نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویرہ
 لازم او ملزوم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمرئی د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دھرہ دعا نہ قبلین و دوعہ واضحہ سببوں نہ دی۔ یو خو

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ آکر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب نے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ ملور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے الھی باعث وی۔ او دغیے نور سوالونہ چہ
 د نفس د خواہشاتو نہ مڑاوی نو دھے قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانو نہ قبلین و چہ موبن کومر
 اسباب بیان کول دھے نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کونین کوتاھی کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نے کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل خاکے ارشاً
 دے۔ اے پیغمبر! چہ حُما بندیاں حُما متعلق ستانہ تیرن
 اوکری نورہ۔ او واپہ۔ چہ نہ ڈوئی تہ نہ پر قریب یم۔ کوم
 وخت چہ حُما مانہ سوال اوکری، نو زوئے سوال قبولم۔ نو
 بند یا نو لہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
 پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
 بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دوہ دے دی، یو اصحاب یسر او یو اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتونو او پریشانو کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژونڈ تیروی۔ خود یا د مسائل پکاری۔ چہ د دے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثراتو نہ خالی نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت اور آرام کنی دی۔ نو دا ہم دھوئی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آیا د نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوئی د ذکر او اطاعت پہ خاکے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوئی پہ قسم قسم
 مصیبتونو کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **عَالَمٌ لِّمَا یُرِیدُ** دے، یعنی چہ خہ خوارگی
 ہنہ کوی۔ نو د نعمت پہ موجودگی کنی بہ نے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرگی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے۔

فتوح ۱۴۵ الغیب

او دھر سرے پہ ژونہ کنی تغیرات راخی، او کہہ د تغیراتو او
 سنزل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پاتے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالاتو د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے نشی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا ہم سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے چر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یا نو د سختی نہ پس راحت راوی۔ او د نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے د راحت او آرام بیلونہ
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہمیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امرونہو د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتونو کنی اختہ کری، نو بیا نے پہ نعمتونو او بخششونو
 ہم بنا د کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
 "د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خُاور پہ شان دے، پہ ثنا
 او شکر سرے کے قید کرے" نو د دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ دے پہ وجہ سرے متکبر او خلقو د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدائی حدودو نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامون کنی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو
 اومسکینانو تہ صدقہ اوخیرات ورکری۔ حاجقندو او
 مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی اوکری۔ اود مظلوم مدد
 اوکری۔ اوخیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ دا اول اعمال
 د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی۔ پہ دے عمل کوکے پہ
 پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی
 اودنیان کین بہ ہم دعزت او ابروخاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکرے اوکری۔ اود
 دولت مند کی پہ وجہ پہ عقلمت او مصیبت کین کینوی وی۔
 نودھنہ دیارہ پہ دواپہ جہانہ ذلت اورسوانی دہ۔ خیر
 د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکار دی چہ د انسان پہ
 ژوند کین آفات او بلیات یوازے د عظمت او مصیبت او
 د نعمت دناشکرگی پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ د دے نوراسباب
 ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب د دے چہ دا
 د انسان د خپلوگنا ہونو او اہمالو نتیجہ وی اود دے پہ چہ
 د انسان تہذیب او مغفرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک
 غوازی چہ د دے سپرے دکراہی او نافرمانی نہ بیزارے شی
 او پہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتا تو دوئم سبب د دے چہ داد اللہ تعالیٰ
 پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یوازمانشی وی۔ او اللہ تعالیٰ
 د دے پہ ذریعہ د دوی د ایمان، یقین، صبر او توکل استی

اخلی۔ اویا د دے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل
 زیات محکم کری۔ اودنیان او عقبتی کین لے درجے او جتے
 کریک اود سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجر و پاداش
 د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیائے کرام، صدیقین
 او اولیاء اللہ دی۔ دوی د حال او مقام ناوندان وی۔ د
 دوی یقین، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نہ پہ درجو
 او جت او محکم وی۔ او پہ دوی مصیبتونو کین ہم د
 حقیقت او معرفت دروازے پراستے وی۔ د ابتلا پہ وجہ
 اللہ تعالیٰ پہ دوی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔
 اود دوی د شرک جلی او خفی پاک ساتی۔ دیارہ د دے چہ
 د دوی باطن د انوار قدسیہ نہ معصورے کریک، اود دوی
 مقربان بارگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پہ اولاد
 سربلند کریک۔

د مؤمن دگنا ہونو نہ د پاک کو ملامت د دے چہ
 ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ اود لغویانو تہ
 پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ
 پریشا نہ شی۔ اونہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو
 او پریشانو ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ اوخیل حاجا
 د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی اود ہنہ نہ
 مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د او جت وانی دیارہ د دے، اود ہنہ علامت د دے چہ نفس
 مشیت اللہی سوا موافقت داواخی۔ او ذکر اللہی سوا
 سکون بیاموی۔ د غیبا نہ توجہ او کجروی۔ اوفسافی
 الذات شی۔ د ابتلا د احالت د انبیاء علیہم السلام او
 برگزیدہ اولیاء د پارہ خاص دے۔ اود غہ خلق د دے
 تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا
 شامل حال وی۔ ہر سبب د دے ابتلا جوکہ کیدے
 نہ شی۔

حاصل د کلام د دے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او
 مصیبتونو پہ وجہ د خیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ
 کوی، بیکہ پہ پورے یقین د پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب
 یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی او نافرمانی نہ کوی۔
 بیکہ ذکر، طاعت، شکر او شاکین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا پیش قدسی

حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر
 چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ
 بہ ہنہ تہ د سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" د دے
 وجہ دا دے، چہ ہرکے اللہ پاک یومؤمن خیل محبوب کجول
 او غوازی، نودہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس
 روحانی پیروزے کوی، مثلاً ہرکے چہ پرندہ پہ مصیبتونو
 او آفتونو کین لگاری شی، نودہ خیل کمزورگی پہ وجہ د خیل حقیقی

مشکل کشا او قاضی الحاجات پہ خما لے ہنہ مخلوقانو تہ
 رجوع کوی۔ او مختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی
 خود مدد دا طریقہ د توحید خلاف دے۔ پہ دے د بندہ پریشا
 ختم نہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو نہ بیزارے شی۔ د خیل خالق
 پہ تکبیر پہ سجدہ شی د ہنہ پہ ذکر اوتنا کین جو شی۔
 او خیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د
 غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لو نہ پس اللہ پاک ددہ
 حافظ، ناصر، معاون او مددگار شی، اللہ پاک فرمائی:
 "اے اللہ نبی! دوی تہ اویا چہ خما مولا او والی اللہ
 دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ اود بولوسالخانو مل
 دے۔ پہ دے وخت کین دیندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے
 حدیث قدسی او غریبی دا چہ: "کوم سکر خما د ذکر
 پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ بہ ہنہ د
 سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" دا ہنہ توحید کل
 او ہویت فی الذات دے، چہ د اولیاء او ابدال الوحاصہ دے۔
 دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د
 دہ پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دہ تہ
 اشراج صدر حامل وی او پہ دے دوا پر جھانوکین لے
 ذکر خیر کیری۔

اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! اے اللہ ہم خما

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
کین فناشه چہ بیا تر ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
یو بودا سړی په خوب کین خما نه تپوس اوکته۔ چه
هنه کوم خیر دے چه د هغه په ذریعہ بندہ د الله پاک
قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکته چه د قرب الہی یو کا
ابتداء ده اولہ انتہاء ددے ابتداء تقوی او پرہیزگاری
ده۔ او انتہائے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے
خپلے درجے او پزنی۔ او درجہ په درجہ د هغه تعیل او کړی
هڅو عبادت کین دایه نه دی کول پکار چه د فرضونہ
تکلیب سنت او سنتونہ تکلیب نفل اختیار کړی۔ هر
مسلمان د د پلوتونہ تکلیب فراموش ادا کوی، چه د هغه نہ
فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
ترخو چه یو سپرے د فراموشونہ په بنه شان فارغ نه وی
نو سنتون کین مشغولیدلے جهالت دے۔ او سنتونہ
تکلیب نفل کمراھی ده، نو کوم عبادت چه ددے قاعدے
خلاف وی هغه په درکاکه خداوندی کین قبول

نه دے۔

د هغه سړی مثال چه د فرضونہ تکلیب سنت کوی،
او سنتونہ تکلیب نفل کوی دایه دے لکه یو بادشاہ
چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کین طلب کړی۔ او
هنه سرے د بادشاہ په دربار کین د حاضرینو په خلط
د چا وین پر خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی الله علیه
وسلم فرمائیله دی کوم سپرے چه فرض پریردی او نفلو کین
مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغه حملدارے پنخه دے
چه کوم وخت د هغه د لکتون شی نوزنه حمل اوغورخوی۔
نو دغه هغه نه حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
دغه رنگ الله پاک د چانفلونہ نه قبولی۔ ترخو چه
فراموش ادا نه کړی۔ او د موخو گزار مثال د سوداگر دے،
چه ترخو هغه رأس المال نه لری۔ نو کپته نشی کولے ہم
دغه کیفیت د هغه سړی دے چه فرض او سنت پریردی
او نفلو کین مشغول شی۔ حالانکه د فرضو او سنتو په
موجودگی کین نفل هیڅ اهمیت نه لری حکم چه دایو
اختیاری عمل دے او بندہ ددے په ادا کولو ما مورنه
دے۔

دغه شان روژه قیاس کړی یعنی فرض روژه
پرینودل او نفل روژه نیول ضلالت دے۔ او دغه
رنگ زکوٰۃ چه فرض دے هغه نه ادا کول او نفل صیتر

صدقہ او خیرات کول جهل دے چه په درکاکه د الله تعالی
منظور نه دے۔

مومن له پکار دی چه د فراموشی او اہمیت ہیرنه
کړی۔ د شرعی عمل ما تو نه پرہیز او کړی۔ او الله پاک سوا
په مخلوقاتو کین ہیچو شریک نه کړی۔ او نہ د خلق د
خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی او کړی، حضور
صلی الله علیه وسلم فرمائیله دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
مَعْرِفَةِ الْخَالِقِ** یعنی په مخلوقاتو کین د ہیچا دایه تاجدایا
جائز نه ده، چه د الله تعالی نافرمانی وی۔

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراکه مذمت
کوم سړی چه خوب له په بیداری او اکاھی ترجیح ورکړی
هغه په دواړو جهانہ په خسار کین دے حکم چه خوب
د مرگ استازے دے، او خوب چه د منا ہے اندازے نه
زیات شی، نو بیا د هغلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
او نیک عملی ته نه پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
زیرک سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
ترسے زائل کوی او لغویا تو ته میلان پیدا کوی۔ په کچ
وجه خوب پریردہ۔ د خوب اثر قدرے ہم الله تعالی
سوا خہ تعلق نه لری حکم چه هغه د ټولو سفلی نقالسو
نہ پاک دے۔ دغه رنگ پرینتو ہم خوب حرام دے
حکم چه هغوی ته د الله پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به ہم د خوب نه بے تعلقه وی۔ نو د یو
مومن د پارا د ضرورت نه زیات خوب د زیرک د سختی
او د هغلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
سپرے چه د منا ہے اندازے نه زیات خوب محض د خوراک
نفس په خاطر کوی، نو د هغه به دایه بنو بنو نیکو او کارنامو
نه کپته او خیری۔ چه د هغه کوی به هیڅ کله پورا نه کپه
شی۔ دغه وجه ده چه ټولو انبیاء، صدیقین او اولیاء الله
پخپل ژوند کین خوب کم کړے دے۔ او وین زیات پاتے
شوی۔ او د بیداری په وجه د ذکر او عبادت تبلیغ دین
او د مخلوق خدا د خدمت په برکت دایه اوچتے د سچو یا مومن
دی چه په خوب کین هیچکله نشی بیا موندے۔

کوم سپرے چه بیدار وی، او ذکر الہی کین مشغول وی
نو د هغه قلب ہم همیشه بیدار او نور نه ډک وی۔ په
دے وجه په صحیح معنوکین بیدار او سیدلو د پارا د حرامو
نہ ہم خان ساتل پکار دی، حکم چه حرام قلب او دماغ
دواړه تاریک کوی۔ او زیرک چه تاریک او رنگ آلود شی، نو
د عبادتو قبولیت ہم مشتبہ شی۔ نو زیرک د ژوند او معرفت
او فکر د پارا د حلال ذریق دیر لاری دے۔ حرام سر تر پایہ
شردے۔ او حلال سراسر خیر دے۔ ددے په درجہ به

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسرار
کول دیکھو یہ حائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرے پکار دے چہ ہوتے
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرے ستا نعلق او معاملہ پہ دوه صورتونو
کین کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودوہہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غائب
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ تا دل خیل خالق او پروردگار نہ لرے ساقی۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اوللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص او نہ نیت کار واخلہ۔

د قریب الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلش اتارہ
دیروی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوہی مات او شہوات پریردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور کین پہ

خپلو تیرو گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق تو بکار
اود امر الہی پیروی اختیار کپے۔ ذکر الہی او استباج
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تزکیہ نفس سرہ تانہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارض و کرے، ہنہ بہ تا تہ درکولے شی او
روحانیت کین بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کپے۔ او تہ بہ د ہنہ واصل با اللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو او بخششونو
بارات وی۔

پہ خیل ہیڑ حالت مغرورہ کپہ مہ۔ او خدمت خلق
کین دھیڑ قسم کوتاہی مہ کویہ کین ستا پہ اعمال و کین
بہ د ظلم او جہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خیل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو تہ ویراندے کئ، خوهنوی ددے بوجہ اوچتو
نہ عذر لوکہ او ترے او ویریدل، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوچت کئ، بیشکہ چہ انسان د خپلو فراموشو تہ
پرسہ کولو پہ صورت کین ظالم او جاہل دے۔ نو بیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہنہ تہ دوبارہ مائل ہنہ۔ دھنہ نہ خیل قلب
اود ماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کپے۔
د اللہ تعالیٰ نہ بغیر خہ چہ کائنا تو کین دی، دھنہ تہ
بے پرواشہ، او خپلو مطالبات کین بغیر اللہ نہ بل چاتہ
رجوع مہ کویہ۔ د دنیا مسمیتونہ د اللہ د جانب نہ بواکھی
او گنہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ دے نہ ستا پسمہ
لاذکول مقصود دی۔ بندہ کین چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جنڈ پر موجودوی نوہ حالت کین اللہ پاک دھنہ
معاونت او مدد کاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسو ما یاد کریں،
زہ بہ تاسو یاد کریم۔ او خما شکر پہ خائے راویں ناشکری
مہ کویں۔"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویز اریں و ثواب

کوم سرے چہ خپلہ ہستی د ذکر او عبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، او فناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب و کرولے
شی۔ یوحوالصنا د رضائے الہی د پارہ د دنیا د ترک
کولو پہ وجہ، او بل خیل حات د ذکر او عبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پریردے
وسے ہم زیاتے شی او ہنہ دا بدلہ او اولیاء اللہ پہ
د کین داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف با اللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کین مشغول شی او پہ ہیڑ کین

ترے شہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب و کرولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر او پاسی۔ او بل پرے ضرور او تکر
اونہ کریں۔ او بلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ خلے
راویں۔ دلتہ کین دا سوال پیدا کریں، چہ ہر کویہ
عارف دنیا اود ہنہ اسباب ترک کریں، او فناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ اید الو او برگزیدہ اولیاء اللہ کین شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کین د ہنہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمراج او مذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (اعمال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کین مشغول دل د امر الہی ماتحت او د شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو خما پہ نعمتونو
شکر او پاسی، نو زہ بہ د زیاتو نعمتونو پریردے درسا ندے
او کرم۔ بل خائے ارشاد دے: "اے پیغمبر! کوم نعمت
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تا تہ حاصل دی، دھنہ اظہار
او کہ او شکر پرے او پاسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ د اللہ پاک عطا کرے شوی
نعمتونہ سرے پہ غفلت او معصیت کین وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی او باطنی عظمت ہیڑ اش نہ بخور پیری۔
او اللہ تعالیٰ محض د خیل فضل او کرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کرم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ جگہ چہ ہفتہ درضا او امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشیدہ ۱۰ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پر ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آزا دکوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخلی۔ بیا هر
سرے دے سره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پر وجه قول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هغه سرتک نہ بہ دویره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قرب وی۔ ددہ به هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
قول خیزونہ په خدمت کین غارہ بسته لکیا وی جگہ
چہ الله تعالیٰ په هر حالت کین دده معاون او مددگار
دے۔

په دے وجه - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْكُوفُومِ سِرًّا
چہ د الله شی، نوالله دهغه شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی ته او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
په مانے خپل مقدس کلام نازل کپه دے۔ او هغه، هغه
خلق خوشبوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داو لیا الله دا پتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان په دے سبب
په مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نه بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهغه نہ دعا کولے
او غوازی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کائے او دهغه منہ
حاجتونہ غوښتل خوشبوی دپاره ددے چہ خپل فضل
اور کرم پرے اوکری۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء د الله پاك په حضور کین
حاجات غوازی، نود الله پاك جود او کرم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خوکه بعض وخت دعا قبولیت
کین غه تاخیر راشی۔ نود اذیر خاص مصلحت په بناوی او
دمؤمنانو دپاره د پریشانی خیز نه دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو په دوران کین ذکر الہی جاری اوساتلے شی، او
د امر ونهی پوره پا بندی او کپه شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نه با قاعده غوښتلے شی۔

الله پاك فرمائی: "أَدْعُوْنِي أَجْتَبْ لَكُمْ" (مانه سوال
کوی، زه به موسوال قبولم) بنده له پکار دی چہ د مصیبت
په وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نږدی، جگہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یو بل مالونه اوجاندا دونه په باطله
ذرافو مه غصب کوی: نودا یو بنیا دی اصول دے چہ دد
پیش نظر د هرے ممکنه بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلبکار دی چہ په ذکر او عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کوی او اخلاص یوازے دانه دے چہ
په عبادتو کین صرف دریا کاری نه پر هیز او کپه شی
بلکہ د اخلاص یواهمه تقاضا داهم دے، چہ هیز یو
عبادت، خواه فرض وی یا نقل، دهغه په ادا کولو کین د
الله تعالیٰ نه د اجرا و ثواب یا معاوضه خه خواهش
اونه ساتی، بلکہ دعبادت مقصد صرف رضا او اطاعت
الهی اولری۔

کوموا لیا الله اوصوقیا لے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماهیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هغه عبادت شرک
گنری چہ په هغه کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضه
وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرا
و ثواب نیت نه بیانی گنی بیاد د توحید نه منل دی۔

قول عبادت د الله پاك د جانی نه دی۔ که هغه موثر
په خائے دایره، او د الله د احکامو تعمیل اوکری۔ نوداهم
سراسر دهغه تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه
خوهم د الله پاك عطا کرده دے۔ نود عبادتو د اجرا و ثواب

بعضه اوقات الله د مصیبتونو په ذریعہ مؤمن دعاته
سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کوی، او خپل
مقرب لے جوړ کوی۔

مقاله (۵۳) د الله پاك درضا طلب
د الله پاك درضا طلب کوی، او دهغه د خوشنودی د
پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اشیام نه کناره کش نشی، خو که
چہ په رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیاموند
خپل خواهشات او ارادے د رضائے الہی تابع کپه، بلکہ
چہ دنیا کین هم دغه یولوے نعمت دے او هم د اذقرب
الهی د تولونه پریمی لے اوبهترینه ذریعہ دے۔

خو که د الله په رضائین فنا شو او خپل خواهشات
لے دهغه د امر د امر په تعبیل کین پریشودل، نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب په هغه حرام شو۔ او خو که چہ د
الله درضا طلبکار وی، نود هغه دپاره داهم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونه اورزق
هغه تہ عطا کوی، نو په هغه د شکر گزار شی، او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نه غصب کوی، او نه دسپه نظم زبانی
په هغوی د نعمتونو او درزق د بندولو کوشش کوی، کوچه
د هغوی په مقدر کین وی، جگہ چہ د حقوق العباد منسب
کول په مشیت الہی کین د خل کول دی، او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ په نزد ناقابل عفو دے،

طلب کویونہ بہترہ دادہ، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اودنیا اوعقبی کین ددہ د پارہ دبرکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب اومعذوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ اوخو کجہ غاصبان وی دھنوی تویے نیکی بر بادے دی حکمہ چہ دابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان اوجاهلان دی چہ د عقل اوبصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامندوے، دھنہ شکرے ادا کولے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناجائزہ نہ غصب کولے، نو یقینا دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوڑہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو د ہنہ خلقونہ کری، چہ ذکر اوطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خلیل حال د حفاظت دیارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقالہ (۵۴) د تقویٰ شرح اوضاحت
کوم سرے چہ عقبی کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکاری چہ د نفس اودنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خیلونیکو اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ دایسے کول د توحید خلاف دی۔ اوپہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اودنیوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نوہنہ خیل عاقبت خاست کولے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت اوماہیا خواہشمند وی۔ نوہنہ خالصتاً د دیدار اوزائے الہی طلبگار تہ دے۔ پہ دے بنا دایسے سری د زہد اوتقوی د حیثیت اوماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اود ہنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ دوسے وجہ دادہ، چہ دنیوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس اوهوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک تہ میلان کونیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکاری چہ خیل رضیت، عیوب اس اوحبت فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د دایسے ترغیباتو نہ پرہیز اوکری چہ اسان غفلت اوشرک تہ

بلی۔
دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اولذات سفلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقوی تکیل تہ رسی۔ اوہنہ پہ درکار خداونہ کین د عزت اوقبولیت درجہ بیاموی۔ نوہرکہ چہ یوسرے پہ تقوی کین پختہ شی۔ نو بی حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ ہول مصیبتونہ لے رفع شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزوے پیسے شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون اوطمینان بیاموی، اوجسم پیسے راحت نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخو یو سری پہ زہد د غیر اللہ غلبہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی اوطمینان قلب نشی بیاموندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرتکیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقت دنیوی، علاقے پرے نردی۔

مؤمن لہ پکاری، چہ زہد فی الدنیا تکیل نہ پس زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اود ہنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً درضا لے الہی دیارہ نہ دے۔ بلکہ دحور و غلمان خواہش اوند کری، نوہرکہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خیلو چششونو اونعمتونو دایسے پیریزوے راواخلی، لکہ چہ پہ خیلو انبیاء، اولیاء اوعارفانوے کوی۔ اوخپیل

محبوب اومقرب لے جوہر کری۔
د زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری اوباطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اودنیا اوعقبی کین پہ دایسے نعمتونو نیاد شی، چہ د ارشاد نبوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ ہوسے سترگہ لید لے وی، نہ یو خوب اوبدل لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم وگمان راخے وی۔ اودغہ دایسے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح اواظہار لے پہ عبارت کین ناممکن۔

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل
زہد تاسوتہ دلذات نفسانی د ترک کولو مختلف پورٹی بناش۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھواہوس اوفس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولوسرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلانچو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ د انتہائی جدوجہد اوقوت اولدی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف اوعادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی دیارہ ددہ د پارہ مجاہدہ دیرہ ضروری دہ۔ خود دہ نیت او مقصد مبارک دے۔ پہ دے وجہ اللہ تعالیٰ پہ خیل خاست تائید اوتوفیق دہ نصرت اومدد کوی۔
اللہ پاک فرمائی: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهَبَنَّ مِنْهُمْ"

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه حُموئز د رما جوئی د پاره جدو جہد کوی۔ نوموزِ حقوئی تہ د سمولارو ہدایت کوو۔ درہنای بیی اود نفس امارہ دخلاصی نہ علاوہ اللہ تعالیٰ کے د خپلو بعضے اولیاء او برگزیدہ بندیانوصحبت ہم نصیب کری۔ چہ دھفہ پہ ذریعہ پہ ذریعہ مؤثرہ طریقہ ددہ روحانی او باطنی تزکیہ کیبری۔

بیاداسے مومن بندہ د خپل نفس نہ فانی شی۔ او ذات الہی کہی باقی۔ ہنہ د قولوحرام اومشتبہ خیرو نہ دثروند ضروری یا تو کہی پرہیز کوی اوصرف حلال او مباح خیزونہ اختیاروی۔ چہ دھفہ پہ وجہ دھنہ دذکر اوصبادت پہ قبولیت کہی ہیخ شہہ پائے نشی۔ دغہ شان د شہوات نفسانی نہ پرہیز کول د عرمانونہ پچکیدل دا اللہ تعالیٰ رحلال اوجائز خیزونو استعمالول اذکر اوعبادت کہنہ د مشغولیدو پہ برکت ہنہ د ولایت مقام تہ اورسی۔ اودا ہل ہمت اوعزیمت اولیاء اللہ او خواصوپہ زمرہ کہی داخل شی۔ دلنہ دے پہ باطن کہی دا اللہ د جانبے دا آواز اورسی۔ چہ ہرکہ تادرضائے الہی دپارہ فضا فی اودنیایوی خواہشات پریں بول، نودعقبن متعلق ہم خپل خواہشات پریں دے۔ اود اخلاص اوتوحید د تکمیل دپارہ د قول کائنا تو اوجیلو خواہشاتونہ دچہ اوکری۔ اودھفہ سرے دہرقسم دشرکت اوبعدت د تصور اومیلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نہ کنارہ کش شہ۔ اوفنائی التوحید شہ۔ بیباخاموشی اودب سرے حُموئز د قرب اوصدق مقام کہی داخل شہ چہ ہنہ بہ ستا دپارہ دانسی خوشحالی اواطمینان وی۔ اودھفہ قسم غم اوتشویب بہ نہ وی۔ نوتہ دخیل خالق اوبروی دکار د رما اوحشودوی دپارہ د قولو مخلوقاتو اولذات نفسانی نہ روگردانی اختیار کوی۔

یومعلمی اوموحد سہی تہ چہ دادرجہ حاصلہ شی۔ یو پہنہ د اللہ تعالیٰ د طرفہ دعلوم اومعارف کشف اودفضل وکرم انوار شروع شی۔ غیبیانہ ہنہ تہ خلعت الہی اغوستلے شی۔ بیہنہ تہ داتلقین کولے شی، چہ دا اللہ تعالیٰ دسے خاص نعمتونو اوعطیا توہر وخت شکر پہ خلبے راوی۔ حکمہ چہ دسے نافذری کول ددے د عطا کوونکی سپکاوی دے۔ دغہ وخت دذکر اوشکرہ وجہ پہ بندہ دا اللہ تعالیٰ درما، فضل وکرم اوقربا خاص پیویونے اوشی۔

بیاد اللہ تعالیٰ د نعمتونو اوعطیا تو د قبولو ہم مختلف حالتونہ وی۔ یو خود چہ بندہ بعض خپل خواہش سرے ہنہ قبول کری اودا مکروہ اونا جا بزوی۔ اودو ہم صورت دادے، چہ ہنہ دشریعت حکم ماتحت قبول کری۔ او دامباح اوحلال وی۔ ددے نہ د پاسہ صورت دادے چہ غیبی اشارے اوباطنی حکم سرے قبول کری۔ بیاد دے

فتح ۱۹۸ الغیب

ہم اوچتہ درجہ دادے چہ دا اللہ تعالیٰ قول نعمتونو عطا کیا دخیل خواہش اوارادے مطابق نہ بلکہ دشیت الہی موافق قبول کری۔ داد مرید د مراد موندلو۔ دابدالیت د حاصلو لو اود فعل خداوندی کامل متابعت دے، چہ د ولایت استہادہ۔

کرم سرے چہ دابدالیت دے درجے تہ اورسی، نو دے دارشاو الہی مستحق اوکری۔ "اے نبی! دوی تہ اووایہ چہ خما حافظ او معاون اللہ تعالیٰ دے۔ چچیل مقدس کلام لے پہ مانازل کریے دے۔ او د قولو صالحان مل دے۔ پہ دے بنامستی اوصالح ہنہ سرے دے، چہ د اللہ پاک د امر اونہی مکمل اطاعت کوی۔ اود عرمانو او مشتبہاتونہ پرہیز کوی۔ اللہ تعالیٰ خیل دداسے سہی مدد، حفاظت اوبروسی کوی۔ داسے سرے دقبض اویسقطتی کیفیتات اود حالاتو نشیب اوفزادہ خہ اہمیت نہ ورکوی اود مشیت الہی ماتحت ہر وخت خوشحال اومطمئن اوجا اوافعال الہی سرے موافقت کوی۔

داہنہ بلند ترین مقام دے، چہ دلنہ دا لیا ا وابدالو باطنی احوال انتہا تہ رسی۔ اود لایت پیے تکمیل بیامومی۔ اودلنہ پہ بندہ ہر وخت دانوارو اوسرکاتو نزول وی۔

فتح ۱۹۹ الغیب

مقالہ (۵۶) د باقی باللہ مطلب

ہر کہ چہ یومومن بندہ د مخلوقاتو اخواہشات نفسانی نہ، خواہ ہنہ دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقہ شی او اللہ پاک پہ ذات واحد کہی جھوشی۔ اود ضمیر اللہ تصورات د خپل قلب اودماغ نہ بھرن کری، بوجہ یقینا فانی بغیر اللہ او باقی باللہ شی۔ او ہم داد توحید انتہا دے۔ دایستہ د اللہ پاک محبوب اومقرب وی۔ اود مخلوقاتو پہ زبردت کہی ہم دھنہ دپارہ محبت اوعزیت وی۔ دے دا اللہ ذکر اوحمد لہ پہ قولو خیزونو ترجیح ورکوی اودھنہ پہ فضل اوکرم صاحب نعمت اودولت شی۔ دا اللہ پاک دجانب نہ ہنہ تہ خوشخبری ورکولے شی، چہ حُموئز نعمتونہ اوجششونہ بہ تل پہ تافراوانہ وی، اودنق بہ د فراخہ۔

دے حالت کہی بندہ دا اللہ تعالیٰ کامل اطاعت گزار وی۔ ددہ ارادہ اوتدبیر دا اللہ پاک پہ مرضی وی اولخہ چہ دا اللہ رضای، پہ ہنہ ددک رضای، دے دا اللہ نہ سوا غیر اللہ نہ وجود اومینی اونہ فعل۔ بیاد اللہ پاک پہ خپل قدرت کاملہ خپل ظاہری اوباطنی نعمتونہ پہ بندہ داسے فراوانہ کری، چہ دھنہ وہم وگان کہی ہم نہ راجی۔ حکمہ چہ د دہ ذاتی ارادہ د خدا لے پہ ارادہ کہی فنانی اود توحید برکات پیے شروع شی۔

اوس دے ہذات خود دا اللہ پاک ارادہ، بلکہ دھنہ

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش ددہ
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سرخہ
خبر دے۔ او ہفتہ کیں شریہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہفتہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج د درجہ حکمہ عطا شوے و، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے و۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ د مشیت الہی تابع کرے و۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ و۔ بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
و، چہ فانی اللہ کیدو سرخہ حاصلیری۔
واضحہ دہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کیں د اللہ پاک افعال و د او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہفتہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو و۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور و۔ اکر کہہ کنارو او
منافقتو تہ د د تعجب خبرے بنکاریدے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکارے
چہ دیو ولی دیارہ روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نبی د
روحانی او باطنی عواملو ابتداء د۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کوم چہ د خیل باطن تزکیہ کول خواری۔ او د نفس امارہ
د شریہ د خلاصی خواہشند وی۔ ہفتہ لہ پکار دی چہ
د دا سے خلق صحبت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ ک
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوالو کیں کلہ قبض کیں وی،
کلہ بسط کیں۔ د تصوف پہ اصطلاح کیں قبض ہفتہ باطن
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خواری
او دھنے پہ دوران کیں د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وچے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشعنائی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کیں
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وچے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیارہ لازم دی چہ ہفتہ د تقدیر پہ
امور کیں ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کیں د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعاتو احوالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیرنی
چہ عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو خٹہ اشتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کیں دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار دی چہ
یومون بندہ د خورمہ دلالت نفسانی نہ دوزا کومب،
ہفومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصہ بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتارہ د لاجب نہ پہ خلاصی مقصودے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفتہ
کیں د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نشی۔
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہریری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصہ موندی
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بندہ د سوال
نہ خیلہ ہفتہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتارہ د پیروی نہ کئی
خاور سرخہ خلاصہ بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رشتے الہی
کیں فنا شی۔ نو ہفتہ بذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگندییری۔ او د ہفتہ احکام پر
کائناتو کیں جاری کیری۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک ددہ نور شی، چہ چہے اوریدہ کرا

او ددو سترگے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او ددو ڈبہ شی
چہ پرے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیرزدے وک
او د د اللہ پاک شان کریم نہ دے، چہ ہفتہ خیل ولی پہ
گمراہی کیں اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہفتہ د ظاہراو باطن
حفاظت کوی۔ او د ہفتہ د سلامتی دیا راکہ ہفتہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولوتہ
لوہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پرہیز ہفتہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہفتہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیرنوستے وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندی یوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدر اہد کیدو نہ محفوظ کٹے۔ بیشک
ہفتہ جھونر د مخلص بند پانو نہ و۔ بل خائے ارشاد دے
۱۰۱ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند پانو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ مے۔ حکمہ چہ ہفتہ خما توحید خیل قلب او
روح کیں خائے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند بیان بہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہفتہ حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند پانو
نہ کیری او د شیطان د گمراہی نہ مود پہ حفاظت کیں کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اترکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موند تلو
مؤمنانو لہ دامرد تمیل اود نہیں نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ او دھفہ خلقتو روحانی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپہیشان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیاموند
دے، اوپہ بسط و کشاد بناد شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب اود بسط چلو دانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید اوفنلے نفس

خپلے ظاہری اوباطنی سترکے دغیر اللہ نہ وارہے، او
صرف دباری تعالیٰ پہ ہستی لے نیجے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق اویرور کار تہ او گورے کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتہا و د مخلوقا تو
خالق اوصانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کریے۔ او دہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
رطوفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دھفہ غیر فانی اوابدی
ذات مشاہدہ اوکری چہ دزمان و مکان اود جہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد اوبالا تڑے ترخو چہ ستانور
صرف پہ مخلوقا تو بیخ دی نوپہ تاد اللہ تعالیٰ ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جہت پہ
خاطر د فورہ تلو جھوتو نہ روگور دا نہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترگہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی اوابدی حقائق د نور ایمانی پر سنرا
کین خرنکند اوویجے۔

بیاد توحید نوریہ ستا دباطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ اوستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہہ بیاپہ غیر اللہ اومخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترگہ بہ پردہ راشی، چہ دھفہ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ اود اسزاب د دھفہ شرک
اوغیر اللہ کین دھو کید و پوجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات اوصفات کین یکتا
اوکنرے۔ او دخیل توجہ مرکز ہفہ اوگرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر اوساتے۔ خپل نول امیدونہ اوتوقعات
ہفہ سرہ وابستہ کریے۔ او خپل خان دغیر اللہ نہ بیگانہ
کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ د خان تہ نور ہم قریب کری۔ اوتا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو قما اوسم
نعتونو بہ و بناد کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد اواعانت
کوی۔ او ہیشہ بہ ستا حافظ اونا صروی۔

نود اللہ پاک ذات دخپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ اوباقی باللہ شہ، اودہفہ دمؤمن دپاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ڈوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پہنچری۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ڈوند تیروی۔ اود اکیفیات د زمانے د حالاتو د تقیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ اواحا
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ دمصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری اوپہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ اوساتی۔ اودہفہ تہ دخپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا تڑے مدد اوغورای۔ دہفہ خلاف شکوہ
شکایت نہ کوی اونہ و مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو داسے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف تڑیہ مجرد
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر داسے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم اونہ کوی اوپہ ذات الہی کین جو شی۔ او پہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیاد اعضاؤ شکر داسے، چہ دنتھیا تونہ لے پچ اوساتی۔

اود اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے اوکری۔

تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ اودہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راورونکی تہ نظر نہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساتی۔ اودہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ اوکتل۔ او حقیقی سبب
الاسباب اوقاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کری، نو دہفہ
علم او معرفت ناقص دے۔ اود ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر اوباطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ اوکری۔ اوپہ
ہفہ شکر اوباسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری اوباطنی نعمتونہ مکمل طور سہ د رکری،
دپارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر اوباسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل اوغورای، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیاد ہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نوپہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم دخدا لے تعالیٰ شکر ادا کری۔ اود اعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت اوکری۔ اوپہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالقی نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمانی وی، ہنہ جائز نہ دے موصل خیر د الله پاک اطاعت دے اوددے نہ علاوہ نورقول خیروند د تابع حیثیت لری۔ کہ مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو دصراط مستقیم بہ خاکے بہ گمراہی کین کینیوزی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی آیتونو او احکا مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت وی۔ اوکے راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔ کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ اوکے راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر کری۔ او پہ ژبہ او اعضا د دخداکے تعالی شکر پہ خاکے راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظهار نہ کوی او پہ صبر اورضا د مشیت الہی سرے موافقت اوکری۔ دھنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ تہ د دخپہ حاجت روا بی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اولیکز یدہ نہ مصیبت نہ لری کوی۔ او دھنوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شے

پسے وری اوخزان پسے بہار رانی۔ دقانون قدرت ماتحت دهرخیز دپارہ ضد اوانتہا وی۔ دہنہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ ذات واحد کامل توکل او پند عقیدہ لری۔ یوحنا پیش کین رانی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل دصبر روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک د صابرا نو ملکر دے»

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامو او اولیا لے عظاموتہ لوکے لری د صبر او توکل پہ برکت حاصلے شوی دی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعت بناد شوی دی۔

نو تہ ہم اخلاص اوصداقت سرے دھنوی اتباع اوکری چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع

دیو مؤمن خپل طبعی مادات پوینودل اود شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ ددے پس مقدمات الہی سرے موافقت کول د سلوک او چنہ درجہ دے۔ او بیا د شریعت اوحود د الله متابعت سرے د بشریت تقاضا پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورے کول د انسانیت د صفاتو

انتہادے او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ وسلم د بشریت د حلالو او جائزو و تقاضو پورے کولو باوجود د احکام الہی اتباع کین د امت دپارہ دیوے کا لے نونے حیثیت لری۔ دا سے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ دھنوی الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او پہ وری د قیامت ایمان لری، نو دھنوی دپارہ خمونید د نبی و روند یو بہترین مثال دے»

نو دسیرت د تکمیل دپارہ چہ د بشری تقاضو مشلا خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ حائل نہ خہ کوسے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت کوہ۔ الله پاک فرمائی: «خمونید پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ موچہ منع کوی نہ ہنہ نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «اسے نبی! دوی تہ اوواید، کہ تاسو الله پاک سرے محبت کوئی نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سرے محبت کوئی»

یاد ساتہ، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیری۔ اونہ بہ دخالقی خدا دپارہ د عمل او تقوی یوہ نمونہ شی، ظاہر او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلقی بہ ستا د مصیبت آرزو و منی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق براو راست الله پاک سرے لری۔ اود کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ شی، چہ تہ دے درجہ تہ اور سے نو تہ بہ دحدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی سرے بہ تاتہ موافقت حاصل وی او تاتہ بہ د اتباع سنت نبوی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موزر خپل کلام نازل کہ، او ہم موخہ ددے د حفاظت ضامن یو» نو الله پاک بہ دگنا ہونونہ ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوئی۔ نو د الله پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا شامل حال دی خو د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی او ظاہری تقاضونہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د انسان سرے ترے دی۔ اوددے نہ گویند کول رہبانیت۔

انسان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے۔ د جسمانی او بشری تقاضونہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ ملائکہ دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار کہ چہ د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی حکمہ چہ داد دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازمیات نزدے کوی۔ او الله پاک سرے د مؤمن تعلق نہ مضبوطی ولے کہ د بشریت تقاضی د سرے نہ زائے شی، نو ہنہ بہ فرشتو کین داخل شی۔ او د دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔ نو د انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور دیکر، ہرگز

ظہری رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت ماتحت و بشریت
تقاضے پہ تاسو کہیں پہ دے موجود دی۔ چہ د اللہ پاک و نوری
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے و اخلاقی اور دنیا کہیں دحق تعالیٰ پہ
نعمتون بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشبختی او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کہیں دے۔ نوہی علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سڑسڑ د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے۔ شوے۔ اور دے دیوی نعمتون پہ قبول
کہیں ہونی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نواہی اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتون سرہ سرہ پہ بشری
نعمتون ہم بناد وی۔ حکم چہ ہونی دانموتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کہیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی ماتحت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کہیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک شے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کہیں احتیاط کوئکے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئکے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: « کوم شے چہ تاسو پہ
شک کہیں غورخوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کہیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کریں۔ نو مومن د شریعت پہ اتباع
کہیں د استعمال قبولو کہیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور تقویٰ خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن د ہنہ د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کہیں وی۔ نو
مشیت الہی براہ راست ہنہ تہ دھر خیز د قبولو یا رد کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت د ہرخہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مومن د بو خیز د قبولو نہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رمبہی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کہیں توقف غالب وو۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل وو۔ لیکن دے حالت کہیں سراسر امر الہی غالب دے
او مومن پہ دے حالت کہیں د قبولو گناہون نہ محفوظ وی۔
نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مؤمنو یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظو کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگان نو نہ
وو۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزون نہ منع کرے شوے
دے۔ او صراط مستقیم د پارہ آسان کرے شوے دے،

دے د اللہ رضا او دہنہ احکاموسرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کہیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دہ
منتھائے مقصود وی۔ دے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت دہنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرام وی، چہ
دانبیائے کرام پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھونکے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ موندو
تاسو ہم دے پاکو بیزگانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کریں۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) محبت او محبوب حقیقی

تہ د ژوند د مشکلات او مصیبتون پہ وخت کہیں ہیشہ
د اللہ پاک خلاف کلہ او شکایت کوے۔ او دہنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینچیری، ہنہ د دہ خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو۔ او شریعت د حدود د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کہیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دہنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ د غیر
سرہ اوئہ کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہونوی سرہ دا ہے قوس محبت ساقی،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دے او ہنہ د غیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شی
نزدہ نہ ساد مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتونہ تانہ پہ دے پینچیری، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دہنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرگوے۔

د خدا کے د رضاد پارہ د نفس امارہ او مخلوقاتو پیروی
پریردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتون او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار و جہان پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او د ہنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچا سہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او د ہنچ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چر کوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زبړه او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نږیاک کوی. ستانفس او ستا جاهل اوسانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په پکې توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حققی نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزدے شه اویرسانه چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا اورازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش اوسخا دهنه درجانب نه ده. او د زبړو نواطمینان دهنه په محبت اودهنه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی. هغوی خوصرف دالله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سبحانہ فرمائی: دایماندارو زبړونو صرف په ذکر الهی آرام بیاموی. اویا دلری چه د زبړ نواطمینان، سکون اوتوانائی دالله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکتته

ما خوب اوبید، چه زه چاته وایم " اے انسان! اے

په ظاهركین دالله دهنه مخلوق هغه سره شریک کونکیه، اواے مشیت الهی کین خپله ارادے له دخل ورکونکیه، اواے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابروکونکیه. پ زبړ کین توحید اواخلاص پیدا کړه. چه داسے اودیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے وویل: "دا کوم کلام دے، اوددے مقصد خه دے؟" نو ما جواب ورکړ. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکتته ده.

مقاله (۲۱۳) د الهی مرگ اود الهی ژوند خه خیز دے؟

یوکه ویرج ماته یوکه باریکه سئل پیننه شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طورجان د دریافت اوشو چه " ته دے وخت د خپل سکون اواطمینان دپاره خه غواړے؟" نو ما ورسا ته اویویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانه ټپوس اوشو، " هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟" ما جواب ورکړه. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما د خپلو هم جنسومخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا ئی الله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او دباری تعالی هستی سره تے تړل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه دالله تعالی درضا اودهنه داراوتابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا د خپل دالم ژوندی اولذواله پروس دکار د فعل اومشیت سره ژوندے پالته کیدل ری. په داشان چه کماوجود دهنه وجود سره ژوندے او قائم شی. اوحما ارادے دهنه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما هغه وجود پالته شی اونه م خه اراده دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دداسے ژوند خواستکاریم.

خما دا یخبین دے چه کما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی اوعوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقہ حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه د خفگان اظهار کوی. اواوای، چه الله پاک خما سوال نه قبلیوی. اومصیبتونه رانه نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټپویس کوم، چه ته دالله تعالی دریمان لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا اووای چه زه آزادیم. نو کافر شوے، خکه چه دا د شریعت نه انکار دے. اوکه دا

دا اووای چه غلام یم. اوهم دامؤمن بندله له ویل پکار دی. نویاتانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان اوتوکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. اوبوله پیس هغه ته د حاجت روابی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: "خما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعا گانے قبولم نو تا له ندی پکار، چه هروخت دالله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شپ کوی اومه داکو چه د مصیبت اوظلم په وخت کین ظلم اوزیاتوی دالله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه دنده دحاجاتو پوسرا کولو کین تاخبر راشی، نو دے کین دالله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه ے قراره شه اوبه الله پاک الزام اونگوسے. خکه چه دے عقیدے سره الله پاک ته دظلم نسبت راخی، اوداسرکما کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذرک برظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر دنیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله دشرک او کفر په وجه په خپلو خا نو ظلم اوزیاتے کول. اوهغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی دخپلو بندانو نتیجه وه." نو تاسو دالله تعالی دناراضه کیدو اودهنه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اضاو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سے موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی پروری پرین دگی۔ چہ د خداے د خفگان او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سے د اللہ پاک پہ حضور
 کن حواست کوئی۔ او پہ صبر دھنہ د فضل و کرم امید او
 اوسے۔

پہ ہر حالت کن د نفس د اطاعت نہ پریھیز کوئی۔
 حکم چہ نفس ستا او د اللہ دشمن دے۔ نو د ظلم او زیاتی
 اللہ پاک تہ د منسوب کولو پہ جائے بہتر د داد، چہ تہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او بیا د خیلو بہ اعتدالو پہ
 اصلاح کنی کوشش دا واغلے، نو تقوی اختیار کرے۔ او د اللہ
 تعالیٰ د امر فرمانبرداری۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہیج کلمہ مہ پریردہ او نفس تہ د اللہ پاک دا
 ارشاد دیدا کرے چہ اللہ تعالیٰ پہ وے تاسولہ عذاب کرے
 کہ تاسو پہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا:
 اللہ پاک فرمائی: "کوم عذاب چہ پہ بندیاں راوی، دھنہ
 وجہ دھنوی خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلو بندیاں نو زور زیاتی نہ کوئی۔ نو د اللہ پاک درسامندی
 دپارہ د خیل نفس مخالف شہ او د خرابو ترغیباً نو نہ کرے
 او کرے۔ حکم چہ د اللہ تعالیٰ پہ دشمنان کنی د شیطان تہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ بنی آدم د
 صراط مستقیم تہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابو کنی بقولوا نبیا ئے کرامو
 تہ ارشاد فرمائے دے چہ ہنوی خیل امتونہ د نفس امارہ
 د اتباع تہ منع کری۔ حکم چہ د اللہ پاک خفی او کما حقہ
 بد توین محرم دے۔ اللہ پاک د موین او تاسو د نفس او شیطان
 د قتل نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک تہ د دعا غوثیتو تالکین
 دا سے ہیکلہ مہ واپہ، چہ زہ بہ د اللہ پاک تہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تہ نہ چہ
 د خالی او پروردگار تہ۔ د اللہ تعالیٰ تہ د خیلو تلوچا چو تلو
 سوال کوئے۔ او پرلہ سے سوال کول دیندہ دپارہ د سعادت او
 نیک بختی باعث دے۔ او د توحید او ایمان او اخو ثبوت
 دے۔ نو د خیل ہر ضرورت دپارہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور
 کنی سوال کوئے، حکم چہ د دنیا او عقبی سعادت پہ دے
 کنی دے۔

کہ ستا غوثیتے شوعے خیر د اللہ تعالیٰ پہ علم کنی
 ستا دپارہ فائدہ مند وی۔ او د راحت او ترقی باعث وی
 نو ہنہ بہ ضرورت تہ رہی او کہ پہ ہنہ کنی د علم الہی
 مطابق ستا دپارہ نقصان وی نو ہنہ بہ تاتہ حاصل تھی
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ د فضل الہی خلاف شکایت

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راویے۔ نو د خیل ہر حاجت دپارہ د اللہ پاک
 پہ حمنوس کنی پہ دے سوال کوئے چہ اللہ پاک د سوال
 کو لو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ دے پرلہ سے دعا کولو تالکین
 فرمائے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: "خما پہ بارگاہ کنی د دعا
 کوئی زہ بہ ستا دعا قبولم و او اللہ پاک فرمائی: "د اللہ تم
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے "زہ خیلو
 بندیاں تہ دیر قریب ہم۔ کہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولم۔"

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "پہ اللہ پاک
 د دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔" او د اہم
 مہ واپہ چہ زہ د اللہ پاک تہ سوال کوم، خو ہنہ تے قبولی
 نہ۔ نو بیا بہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ د سے وئیل
 کفر دے۔ د بندہ بعضے وقت د دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دپارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکشی دھنہ دپارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ د دے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راویں نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضے
 سوالونہ سمدستی قبول تھی نو دنیا او عقبی دواوی کنی
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کنی بہ ستا دپارہ آسانی پیدا کرے
 شی۔ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ درنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سرخ د مطالعہ نہ منع کرے شی۔ او ستا دپارہ بہ دھر
 قسم رعایت پیدا کرے شی۔ حکم چہ رحیم، کریم، مہی او
 مغنی د اللہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو د خیل فضل او کرم۔
 تہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی تہ بندہ تہ د سوال کولو اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضے اوقات د فائدہ دنیا کنی ورنہ کہے شی۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کنی ضرور و رکولے شی۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ ورخ پہ مومن
 پہ خیل عملنا مہ کنی دا سے نیکی اوویں، چہ ہنہ بہ دنیا
 کنی نہ کرے وی او نہ بہ تے پیڑنی۔ دھنہ تہ بہ تپوس
 اوشی، چہ تہ دانیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اووانی چہ
 نہ۔ د انیکی خما دپارہ دکوم جائے نہ راویے شوی
 دی بیا بہ ہنہ تہ او نبودے شی۔ چہ د انیکی ستا دھنہ
 سوالونو او دعا کانو جزا دے۔ چہ تاد دنیا کنی غوثیتے دے۔
 او د خہ مصلحت پہ بنا قبولے شوعے نہ وے۔"

دومرغہ لویہ جزا بہ مومن تہ بہ دے وجہ ورکیدے
 شی، چہ ہنہ د اللہ تعالیٰ تہ د سوال کولو کامل یقین لری۔
 او د خیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کنی
 او دا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 د دے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کنی بلکہ
 عقبی کنی ہم اجر عظیم ورکیدے شی۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحیٰ پڑھنے د نفس د مجاہدے دیرتائید راغیلے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد اوکریے او مغلوبے تہ ہم کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ پہ بوجھے ذریعہ نفس لہ دوبارہ پہ تاغلبہ او او اقتدار ویرکری۔ د پارہ ددے چہ ریاضت او مجاہدے تہ ستا مخد شی، او خپل نفس سرچ پہ جنگ تہ چہ متاعزم او ایمان د پریمی تہ زیات قوی شی۔ او محکمش دپارہ د شیطان دپارہ ستاپہ گمراہ کولو کنبں خہ گنجائش پاتے تھی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: تہ مونی ددہوکی جہاد تہ لوئے جہاد تہ راغلو۔ مگویا د نفس جہاد تہ لوئے جہاد او فرمایہ۔ او توریے جہاد تہ دے پہ مقابلہ کنبں ویرکے او کنبیے۔ نو دلوئے جہاد تہ مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔ اللہ پاک حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ فرمائیے: پیغمبر! د خپل پرور د کار عبادت تراخری د مہ کوئے تہ کنبں د عبادت د ہمیشگی حکم دے۔ او ددے عبادت بہترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چہ نفس لذتوں کنبں آختہ شی، نو د عبادتو تہ غفلت اختیار کری۔ کہ خوک دا اعتراض اوکریے او وائی۔ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم پاک نفس خنگہ د عبادتو تہ غفلت اختیار ولے شی۔

چہ ہنوی تہ د نفس د مجاہدے د تاکید کولو ضرورت پینس شو۔ حکم چہ صل خو خہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہیچ ارشاد ہم دمنشائی الہی خلاف تہ وو۔ کہ چہ اللہ پاک فرمائی: حنین نبی د خپل خواہش تہ ہیچ تہ وائی۔ بلکہ د ہنہ ہرہ خبرہ وحی وی چہ ہنہ تہ لبر لے شوے وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چہ د ایسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس پورہ طریقہ دے۔ کہنی خطاب حقیقت کنبں دومرہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ذات تہ تہ دے۔ خود مرچ چہ د ائت افراد تہ دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ چہ کوم احکام صادر شوی دی۔ د ہنہ حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیہ تاکید کول دی۔ کہنی حقیقت دادے، چہ اللہ پاک نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ پہ نفس او خواہش مکملہ غلبہ ویرکے وے۔ او د اسکا افراد ہر وقت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ د نفس مجاہدہ ضرورت تہ وو۔ نو مؤمن چہ د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت پہ اتباع کنبں نفس مغلوب کری۔ نو اللہ تعالیٰ ہنہ د دوار چھا تو پہ بنو نعمتو نو بناد کری۔ او پہ جنت کنبں اوچتے دیرے ویرکری۔

اللہ پاک فرمائی: " کوم سرے چہ د حشر پہ ورخ د خپل پرور د کار د پیشی تہ او ویریدہ۔ او نفس تہ د خلاف شریعت

خراہشا تو د پیروی تہ محفوظ کہ۔ نو د ہنہ تکا ویرہ یقیناً جنت دے۔ نو ہرکے چہ د مؤمن د قدری خائے جنت دے چہ ہنہ تہ د خدا تہ پہ دیدار بناد شی۔ نو بیا ہنہ غیرت تہ د رجوع کولو او دنیا تہ د میلان کولو تہ پیرا دے۔ او حکم چہ دنیا کنبں د احکام الہی پہ پیروی کنبں ہنہ د نفس آثار د خواہشا تہ نہ پرہیز کری۔ دغہ رنگ پہ اللہ تعالیٰ پجنت کنبں د ہنہ د تقویٰ پہ خاطر جزا ویرکول کنبں ہم ہنہ پرتماؤتم او بہ حسابہ نعمتو نو مور کری۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چہ دنیا کنبں فسق و فجور کنبں آختہ وی۔ نو د نفس د اتباع پہ وجہ بہ ہنوی د دوزخ پہ سخت عذاب کنبں کیر وی۔ اللہ پاک فرمائی: " مسلمانو! تا سود ہنہ اور تہ خان بچ کری۔ کوم چہ د کافرو دپارہ تیار شوے دے۔ او ہمیشہ بہ پہ ہنہ کنبں سوزی۔ نو د حشر پہ ورخ بہ د کافرو او فاسق فاجر مخلوق دپارہ قسم قسم عذابونہ وی، حکم چہ دوی دنیا کنبں د احکام الہی د اتباع نہ چہ کوئی۔ او د نفس د خواہشا تہ پہ پیوستر کو پیروی کری۔ نو حکم اللہ پاک فرمائی: " لے نبی! تا ہنہ خلق اور تہ لیدہ، چہ ہنوی خپل نفس خپل معبود جوہ کریے ویر۔

اللہ پاک بہ مجاہدہ کونکو مؤمنانو تہ جنت کنبں ہر وخت لوئے لوئے او تازہ تازہ نعمتو تہ ویرکری۔ او د خاطر

او عزت بہ د دوی پہ دے وجہ کولے شی، چہ دنیا کنبں دوی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او ہنہ د احکام الہی تابع کریے ویر۔ او ددے ارشاد نبوی چہ د دنیا د آخرت پتہ دے۔ ہم د ہنہ معنی دی۔

مقالہ (۶۸) اللہ پاک ہرہ ورخ پہ بنوی شان کنبں دے

دیر عالمان او مطالب قرآن کنبں فکر کونکی ددے آیت: " لکن یدوم ہونی شای ۵ (ہرہ ورخ ہنہ پہ بنوی شان کنبں دے) پہ حقیقی معنی پورہ تہ دی۔ ددے اصل مفہوم دادے، چہ بول مخلوقات خواہ ہنہ ہر نیچ سرے تعلق لگا، پہ ہر حالت کنبں فانی او زوال موند ویکری۔ او پرماری او ہنگامی ژوند لری، لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات د اشان دے، چہ ہنہ حق و قیوم دے۔ دانشی او ابدی دے۔ او نہ صرف ذات سرہ، بلکہ خیلوصفا تہ ستر ہم ہمیشہ باقی او پائندہ دے۔ د ہنہ حیاتی قوت او اختیار ہرہ ورخ پہ ترقی دے لیکن زوال او تزلزل ورلہ ہرگز نشنہ دغہ رنگ دانہ پاک احکام او ارادے ورخ پہ ورخ پہ قوت او اشکین زیادتے کری، لیکن ضعف (کمزورک) ورلہ ہیچ کھ نشنہ۔

ہرکے چہ اللہ تعالیٰ د بندہ دعا قبولی او د ہنہ ہنہ خیزونہ ہنہ تہ عطا کری۔ نو ہنہ سرہ د اللہ تعالیٰ ارادہ

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈ خدایہ ورنہ کی کہی۔
مخالفانہ د پارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقصدی نودعلم
الہی مطابق پہ خپل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے
کہی۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د
احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوہیدل پکاری
چہ عقیل کین جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت
دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی عائشہ رضی اللہ عنہا د
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت
کین بہ خلق بعض دخپلو نیکو اعمال وچہ داخپری اوکے
نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔
بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کین داخپری
نوحضرت عائشہ تریے تپوس اوکرو چہ یارسول اللہ!
تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ
او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت
دغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس مبارک پہ
خپل سر نہ بیکہ او داد دے د پارے چہ اللہ پاک خپلو حکامو
اوارادو کین د مخلوقات تا بع نہ دے۔ ہنہ چہ خدایہ
ہنہ کوئی دہنہ نہ خپلو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو
نہ بہ د احکام الہی تپوس کو لے شی۔
د عرش نہ داخلہ تر تخت العزیز پورے ہوں مخلوقات

دہنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ اونا خوبہ ہر حالت کین
دہنڈ فرمائیل دی۔ اللہ پاک ذمائی۔ د اللہ نہ سوا دکائناتو
خوگ خالق او مختار شستہ؟ (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی
د اللہ نہ سوا خوگ معبود او مسجود شستہ؟ او اللہ نہ ووجل
فرمائی۔ تہ د اللہ برابر او ہنام خوگ پیرے؟
اللہ پاک فرمائی: ۱۰۱۰ ہے پیغمبر! تہ او ابہ چہ اے مالک
الملک تہ چہ خوگ غواہے، ہنڈ تہ ملک او سلطنت عطا
کوس، او دچا نہ چہ غواہے، سلطنت اخڈ۔ تہ چہ چا تخراب
عزت ورتے۔ او خوگ چہ غواہے ذلیل کوے۔ عزت
اوسرورازی صرف ستا پہ لاس کین دہ۔ تہ بیشکہ پہ
ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہد
رہنق عطا کوے۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت
صرف تانہ حاصل دے۔

**مقالہ (۶۹) د اللہ پاک نہ دکو موخیزونو
غوبتل پکاری؟**

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کین سوال کوے۔ نو دخپلو
تپوس کنا ہونو د پارے د مغفرت او دراتلونکی وخت کنا ہونو
نہ دچہ کیدو سوال کوے۔ او دہنہ نہ دطاعت او عبادت د
ہیشکے، د امر و نہی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د
رضامندی، پہ مصیبتوں د سہم کولو، د خدایو نعمتون او د
ربنق دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، د ایمان د سلامتی سکا د

مرتبہ او پہ وسخ د قیامت د انبیاء، صدیقینو، شہداء
صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کین د پاسیدو دعا غواہے۔
لکہ چہ دا یولوسے سعادت دے۔ خپل قول معاملات سزا
اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خپلہ ہنہ کین ہیچ قسم دخل
مہ کوے۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ
ہوئی فرمائیلے دی: ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ
پہ ماصبا پہ کوم حالت کین رانی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟
چہ زہ بہ نے نہ گنہم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ
زہ بہ نے خنوم لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی
ماتحت خما د پارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ
نے خنوم۔ لکہ چہ زہ نہ پوہیریم، چہ د علم الہی ماتحت
خما د پارے بہتری پہ کوم حالت کین دے۔ نو ما خپل
موجودہ او راتلونکی معاملات اللہ پاک تہ او سپارل چہ
ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔
دا الفاظ حضرت عمر رضی اللہ عنہ پہ تہ بیر درضامندی
او دہنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناہ ارشاد فرمائیل:
دنبلیانود ناقص او محدود علم او پہ معمول واقعاتود
پیشاند کیندو پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: مسلمانانو
جہاد پہ تاسو فرض شوئے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ د
آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کترئی، ہنہ کین ستاسود سپارے
بے خبری وی۔ نو دخیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ
پاک پیرن۔ تاسو نہ پیرن۔ نو تہ تہ ہنہ وخت د تسلیم
او رضا طریقہ اختیار کرے ترخو چہ د نفس امارہ دلاجونہ
ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے
بیا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول
کائنات نہ بہ ستا تعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے
بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، د توحید مقام دے۔ چمستا
زرے د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او ووجل
ستا نصب العین شی۔

دے حالت کین بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتون
بناہ کری۔ او تہ بہ دہنہ شکر گزار شے۔ او دہنہ شیت
سورے موافقت پہ وجہ بہ دہنہ د عطا کرے شوی رہنق
عملا احترام کوے۔ بیا کہ دیوی ژوند کین پہ تاخہ تنگ
حالی راشی۔ نو تہ بہ دخپل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔
او پہ ہنہ بہ د رہنق نہ ورتکولو الزام نہ لکوسے۔ لکہ چہ
د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخپل خواہش او
ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خپل معاملات بہ د اللہ پاک
تہ سپارے وی او د: وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ. تاسو
بہ ہنہ نہ غواہی مگر ہنہ چہ اللہ پاک غواہی ماتحت
ستا دعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷) پہ خیلو نیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلو نیکو غور کول او دھف خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او گمراہی ۷۵۔ حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکھی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مخصوصی۔ دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچ کپری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی۔
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخل۔ او نیکی کول او دہنی نہ پچ کیدل ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے۔ حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہیثہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤل
 الا باللہ العلی العظیم۔ یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مود تعین
 او دمنہیا تو نہ پچ کیدو توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے۔
 نو تالہ پکار دی، چہ نیکی، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانبانہ او گتہ۔ او ہدی او کناہ خیل نفس
 اتارہ تہ منسوب کرے۔ حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غوا پئی۔ کنا ہونو
 نہ پچ اوسی۔ او کنا ہونو نہ پچ کیدو د پارہ نفس اتارہ

مغلوب کرے۔ د خیل پرور د کار نزدیکت طلب کپری۔ او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چرہ شی۔
 نو کم سہے چہ پہ مشیتا اللہ کین دکوم دستوری
 عمل دیارہ پیدا شوے دے، ہم ہفہ عمل دھنہ دیارہ آسان
 کرے شوے دے۔ او ہفہ د ہفہ پہ پیروی مامور دے۔
مقالہ (۸) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی۔ یا بہ تہ مرید کے یا صاحب مراد۔ کہ تہ مرید کے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیتا دیرہ لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ۔ حکمہ چہ تہ لا اوس صد اقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج کے۔ او طالب لہ دیر محتاج، مشقت، ریاست
 او مجاہدہ کول وی۔ حتیٰ چہ ہفہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی۔
 د طریقت پہ لا کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے۔ او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے۔ تہ بہ دصبرا او تحمل نہ کارا خیلے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم اوسے۔ تہ دے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی۔ او خیل مقصود تہ اورسے۔ نو د طریقت
 پہ لا کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی درجا تو بلندی او دخلتو دا احتیاج نہ
 خلاصی دے۔

او کہ تہ صاحب مراد کے۔ او پہ تا اقات وارد کپری
 نو دھف امانتو خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما تارہ اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجہ او چہ کپری
 اوروحانی قوت کے زیات کپری۔ نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی،
 چہ ہفہ ستا درجہ اولیاؤ او اہد اوسو یو کپری۔ او تا خیل
 خان تہ نور ہم قریب کپری۔
 آیا تہ دا خوبنوی، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہد الو نہ
 بے تعلق کپری، او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کپری۔ کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپے، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی، چہ تہ دھنہ نہ محروم
 کپری، اللہ پاک فرمائی : « ستاسو پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ نہ پوہیری۔ او تاسونہ پوہیری »۔
 بیا کہ تہ دا اووا تہ چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارہ پکاروی، چہ د طریقت د لاومبتدی وی، نہ چہ د
 صاحب مراد دیارہ چہ صاحب مقصود دے۔ نو د دے
 جواب دادے۔ چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ نہ د
 بلکہ نادرا وقت شے دے۔ دے کین دھیا اختلاف نشت
 چہ د قتلونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء را اخلہ دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی۔ بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کپری چہ دھنوی ابتلا شو مراد
 بختہ وے۔
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « شومرہ چہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم۔ دومرہ ہجورک
 نہ دے ویرولے شوے۔ او سومرہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفارونہ تکلیف بیا موندے دے، دومرہ ہیا
 نہ دے بیا موندے۔ بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویٹے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھف
 دوران کین ما تہ دومرہ طعام را کپے شوے دے چہ د
 بدلان رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو۔ او دہہ حالت کما د
 نورو منکرہ ہم وو۔
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری۔ بیا د غصہ
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء را اخی : او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستاسو تولونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے » دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو۔ او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود او چتو لو او د قرب خداوندی پہ فرض وے۔ حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچے دے۔ او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کول، مشیت الہی سرخ موافقت کولی اود تسلیم اور متا ادر اختیارول وی۔ بیا تے تے مصیبت لے کرے شی، پر دیدا الہی بنا د کرے شی۔ اوعقبی کیں پہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نودا صغہ شوہ، چہ دُنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دے۔ اونہ داغہ کلّیہ گر کیدے شی۔ بکد اللہ پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسوہ چہ عواری، دا معاملہ کوی۔

مقاله (۷۲) بازارونہ اود خداے دیندیاؤ قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلف درجے وی۔ نو خلق چہ کم عمل کوی، ہنہ دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او پہ ہر عمل کیں د ہنوی نیت، خواہش او نقطہ نظر جدا جدا وی، چہ د ہنہ پہ بنا ہنوی تہ اجر و ثواب یا عذاب و رکولے شی۔

کوم خلق چہ بازارونہ تہ شی، د ہنوی ارادے او تمسرات جدا جدا وی، پہ دے لحاظ سرہ د ہنوی خو قسمونہ دی۔ دے کیں یو قسم ہنہ دی، چہ ہرکد بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شہوت کیں اختہ کونکی خیزونہ اویں، نو پہ ہنہ کیں ورکبیوی اود دے اشیاء و کشتی اوجاڈ بیت پہ وجہ

پہ ہنہ کیں محوشی۔ نودا خلق دے خیزونہ سرہ د ہر ذرہ اوتری، چہ جائز اونا جائز نہ کوی۔ خود ہنہ پہ حاصل کوی مصروف شی۔ اوفت کیں پر یو شی۔ دوسے لذت تان کواوشہوت تان کوا خیزونہ نظارہ د ہنوی دیارہ گمراہ کن اود دین اوعبادت نہ ددوی لے کرے کونکی وی۔ نودہ شان د نفس امارہ پہ پیرہ کیں دا اللہ تعالیٰ د اطاعت نہ لے کرے شی۔ مگر دچہ اللہ پاک د تہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشمنونہ اود لذتونہ د پرہیز توشیح و رکری۔ اوسلامت پاتے شی۔

بازارت تلو کونکی دویم قسم خلق ہنہ دی چہ ہنوی د لذت او شہوت خیزونہ اویں، نو ہنہ د غفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی۔ اودین پلہ رجوع کونکی دی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ داخل دجا دیو پہ شان دی چہ پہ نفس او شہوت تو غلبہ حاصل کوی کیں دا اللہ پاک مدد لے شامل حال وی۔ اونس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ د زیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرما کیے دی: ہرکد چہ پیومون پہ بعضے لذتونہ د نفس پہ شہوتونہ اختیار بیاموی اود خداے دویرے نہ سہ پریردی، نو ہنہ تہ بہ د ہنہ بیکی پہ بدلہ کیں اوتیا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق ہنہ دی۔ چہ د لذت او شہوت خیزونہ فوراً حاصل کوی۔ اود ہنوی سرہ واصل شی۔ دا خلق حجاب

دیارہ د غفلت او گمراہی سامان خیلہ پید اکوی۔ او خلوم قسم ہنہ خلق دی، چہ بازار تہ شی۔ نو خیل خواہش اوزہرہ، صرف دا اللہ پاک جائز اود حلالو خیزونہ پویہ محمد ساقی۔ او چہ کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ د ہنہ استعمال کوی۔ اود اللہ پاک د نصرتونہ ہر دم شکر پہ خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی دی۔

بازارت تلو کونکی پیغم قسم دخدائے بندیاں دا سے کوا چہ د لذت او شہوت خیزونہ نہ کوی، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبرہ وی اود ماسوا اللہ نہ بغیر بل ہیچ نہ ویں۔ دوی غیر اللہ نہ ویں اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ ہنوی خیلہ پو لہ توجہ ہر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ ہنوی دکنہے پیرے نہم د ہنہ تنہا بی لطف اخی چہ د ذکر او فکر نہ معمول وی۔ چہ تہ دوی بازار کیں بیاموسے۔ اوتوس تہ او کپے چہ۔ بازار کیں تاسوخہ اولیدل؟ نو ہنوی پہ درتہ اوائی چہ دیو ابدی ذات نہ مویا ہیچ اونہ لیدل او دھنوی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چہ ہنوی شہ لیدلے وی ہنہ لے دسویہ سترگونہ بکد۔ ذرہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتسوسہ لے نہ وی لیدلی، محض صورت کیں لے لیدلی وی، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ اوبیا چہ

خومرہ اوغہ لے لیدلے دی۔ پہ ہنہ کیں لے ہم خیل خلق اوصاح لیدلے وی۔ دوی د مخلوق تو یہ یو ابرح کیں دا اللہ تعالیٰ د جمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ابرح کیں دھنہ د جلال۔

بازارت تلو کونکی دخدائے برگزیدہ بندیاں شہیم قسم ہنہ دی۔ چہ ہرکد ہنوی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں اویں۔ نوددوی زہر دھنوی دیارہ دھنری رحیم او شفقت نہ لک شی اود ہنوی نہ د نفرت کولویا پہ ہنوی دلعت او ملامت پہ خائے بازار کیں د داخلیدونہ دوتوپورے دا اللہ تعالیٰ پہ حضور کیں د ہنوی دیارہ دشفا عنت او مغزرت دھا کوی۔ او اللہ پاک تہ زاری کوی، چہ اے پرور دکارہ دے خلقتونہ ہدایت او کپے اویہمہ لارے روان کپے۔ چہ ستا دنا فرمائی اود شریعت د خلاف ویرشی نہ میر شی۔

نود اللہ پاک دا سے مجلس بندیاں دینارونہ اواباد و محافظ دی۔ او ہم دغہ خلق دی چہ دا ولیا و اللہ، ابدانو، زاہدانو، متقیانو، او پہ زمکہ دخدائے دانا نیا و خلصاؤ، خوش اخلاقو، شیرین زبانو، ہادی اوسعدی مرشد اور ہنا پہ نومونہ بیٹے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم اونا در الوجود دی۔ اوتنہا بی اوتنہ کیں ددوی د دھا اوسعبت برکات د پر خوش نصیبہ خلقتونہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اسانی ہے
ہدایت اور سعادت دپارے و اللہ تعالیٰ دہائی سلامت اوصاف
قوت لری۔ اللہ پاک د مونیہ ہم دہا سے خلقود فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوولی اور بکر بید بندہ
د بعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبونو آگاہ
کری۔ اور دے آگاہی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ د شریعت د امور تبلیغ او کری او دکلام
اللہ پہ رنیا کین د حق او باطل فرق ہونوی تہ واضحہ کری۔
ولے دعوولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو محکمین سپکاوے نہ کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیغے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونوی سرور محبت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سرور
کوہ۔ دپارے دے چہ ہونوی صراط مستقیم تہ مائل شی۔ نو
د خدا دے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تنہائی کین او پہ مین۔ او محبت سرور لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونوی تہ پہ توحید او شکر، اوستی او
بدنی کین فرق بنکارہ کوی، چہ د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونوی پہ زبرد نو کین حائے اونیس، او ہونوی د شرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنک پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ دترک پہ مینہ آمادہ شی۔

دغہ ولی اللہ دہائی تہ بنائی چہ ترکتو تاسود شرک اوستی نہ
دخیل باطن مکملہ ترکیبہ اونہ کری نو ترکتہ بہ تاسوتہ د اسلام
او ایمان یقین حاصل شی او د اسلام او ایمان دپارے د شریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک شرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ گناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل حائے ارشاد دے: "لے
مسلمانانو! دخیل عاقبت بنا آستہ کولو دپارے خان سرور د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر دپارے ہمتیہ
تو بنہ تقوی رو۔"

دخلق خدا دا سے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
او مشرکانو پہ عیبونو آگاہ شی، نو د ہونوی سپکاوے نہ کوی
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سرور ہونوی صراط مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کوی
حکمہ چہ دا سے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بنکلی عمل
نہ دپارے لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرہ
او کری۔ او بد سے دے وریسے اووائی، یا د ہونوی پتا
عیبونہ د نور و خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور و خلقو د غیبت اور بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کین وی یا مجلس کین
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل و پتہ نہ بردی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبونو آگاہ کرے شوے دے، سرور اللہ پاک دا ذات
ماتحت وی۔ اور غہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سرور وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار شی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او شی، نو
صراط مستقیم پالے رہنمائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مونہ ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کین د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "حما پہ زمکہ کین د یقین او ایمان
راورونکو دپارے د پرے تجنیے دی۔ او دا تجنیے ستاسویہ
خیلو خانو نو کین ہم موجود دی۔ تاسو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کین ہیجہ شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راورونکو دپارے زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ د کہ دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصلو دپارے
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کتو نفس عرفان او علم ابدان کین بصیرت
حاصل شی نو بیا د دنورکا کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقانو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے دخالق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوعاتو تہ لے او کوری
نودک تہ بہ دصانع ذات اوصفاتو اندازہ نکیری، او غہ
شان د توحید او معرفت حقائق دگ تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیتہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کین وائی: "اللہ پاک د زمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستاسود پارہ مسفر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر دا سے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر خیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او د ہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ اے انسانہ! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیجہ نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سرور پتا اور ہفہ حکمت سرور خرگند لے۔ اللہ
تعالیٰ کائنا تو کین خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سرور دے چہ ذات عصمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت او حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت او قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیجے د ہنہ پہ مثل نشہ۔ ہنہ مالوم الغیب، سبع او بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانزا او ہمیشہ ژوندے او باقی دے۔

دے کین شک نشہ۔ چہ د حضرت ابن عباس اذقہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او د ہنہ نکات او بعض ہم دولے ہیجے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا وے، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایک وے، چہ یا اللہ! دگہ تہ دین کین حکمت او پوہہ ورکے۔ او دا آیتونود معنوعلم لدنی کے نصیب کرے۔ اللہ پاک وے موزن ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پورج د محشر دے موزن د ہنوی دے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ او خصلتون دے
ر؛ تا تہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا او کیر دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شرک او فسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ ہیج اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیج وچہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائے۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرت خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پہ فقر او بخلت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پدھے صبر کوہ۔ او یقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد غوازی۔ د او بیاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائے، او یہ دیانت دارئی ورسوہ چلیوہ۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیزونہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د او بیاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د اداے چہ تہ د خپلو ہم جنسوتیا اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص؛ تا تہ عنای نفس حاصل شی او تہ مخلوقا توتہ د رجوع کو لو پد خائے یوزب خپل قاضی الحاجات او کترے۔ او یاد سائے چہ تصوف محض پہ قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذتون او شہوتونو پریئور او ذکر اللہ سرے پہ وابستہ کیدو یا موندے شی او فقیر سرے د محبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی او محبت سرے د ہنہ پوہید د ذکر او معرفت خیرے کوہ، وے چہ دے خیزونو سرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائے چہ د تصوف بنا پہ دے او خصلتونو دے۔ خوک چہ د اخصلتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا نبیا و علیہم السلام و د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خچونو سلامونہ۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتہ خصلتونو پیری بے کہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یوخو وصیتونہ
زہ تا تہ د پو خچونو وصیت کوم، او پدھے پہ اخلاقی سرے عمل او کیر او ہنہ دا چہ امیرانو سرے یوخائے کیرے۔ د ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے یوخائے کیرے د ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار ویرا پہ عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نوا عبادتونو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خیلے توجہ مرکز مدد کوہ د خپلو مسلمانانو سرے و حقوق پہ کچی توری مہ وہ۔ او د فقیرانو محبت، آدب او احترام، او کیرا او سخا و زہ اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزا و کیرے، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائے۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نر دے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدونہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شرک او فسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرس دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دخان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دخان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عہدیں طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ راخیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے تو او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں تہو سہ بیہی، نو گناہوں نہ ویزا رہ شہ، او پہ نیک کاروں کیں مشغول شہ۔ خپل اعشاء د حرام او ممنوع خیزونہ نہ بچ کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکر رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ نہ مکہ کیں دامن نہ پس فساد مہ پید کوہ۔ پہ مسلمانا تو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خپلہ شہہ د غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوستا، پہ خپل زبہ کیں ہنچر یو مسلمان رو د تہدب خواہی، کیند او عداوت مہ ساتھ۔ او پہ خپلو الفاظو یا حرکاتو دہنچر یو

مسلمان زبہ مہ ازاروہ۔ حلالہ زبہ کینہ۔ او دا ہسل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہے مسئلے چہ درتہ نہ وی معلومے۔ ہنہ دعائے دین نہ پوینتہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتھ۔ او مخلوقاتو سرے د خدا فی تعلق پہ خیال پوخاے کیرے۔

ہر سحر د خپل خان او مال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبانو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خپل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خپلو مرجوہ لو احقینو او بقولہ مؤمنانو مسلمانا نوہ پارے د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر اومانیا د خپلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْنِنِيْ مَحِيْتًا وَ مَوْتًا وَ شَاهِدًا وَ غَايِبًا وَ صَغِيْرًا وَ كَبِيْرًا وَ ذِكْرًا وَ اُنْثَاْنَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخِيْبَتِكَ مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَيَّ الْاِسْلَامَ وَ مَنْ تَوَكَّلْتُكَ مِتًا فَتَوَكَّلْ عَلَيَّ الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طفیل د ہنوی دیارے د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ اجْنُبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدِيْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمِدُ الْعَزِيْزُ الْبِتَارُ الْمُنْتَهِي

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْغَالِبُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّدُ لَهُ اَسْمَاءُ الْحُسْنٰى كُنِيَ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کوی او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خنکہ روش پکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے اوگشہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ سے تعلقہ شے۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قریب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شے۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شے۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خپل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات پہ مشاہد کرے د غلتہ بہ پہ تاد نفس امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قریب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد راستہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل تہ چہ د چا توجہ گدوہ و دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خنکہ۔ نو ہنہ خپل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویہ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے تپوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خنکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ور تہ او فرمایاں چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشاتو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اسے موضعاً یاد راستہ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خپلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کتب کامل یکا کت او هم اهنکی پیدا شئ
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت د ملائکو طبیعت کتب
 بد لیدل. او چه تہ د ملائکو د خصلتونو نه هم بالاتر
 شے. نوبیا ستا د - اَلْکَلْبُ بِرَبِّکُمْ قَالُوا بَلَىٰ (زه تسلو
 رب نه یم خه؟ نواړوا خو نو او وئیل چه بیشکه ئے) په
 عهد کتب فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن اهنکی سره
 وی. که تہ د دے اوچت مقام خواهان ئے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفیس اماره نه کناره کش شے. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمان بردار شے. بیا به تاتا نه دیوونک
 د معرفت علم لکائی حاصل شی. ته به د هر شی نه فانی
 شے. او حق تعالی سره به باقی شے.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅه به د هغه دریا او خوشنودی د پارو وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پارو) که تہ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه ش.
 چه د زهد عمل دا سے دے نکه یوساعت او د تقوی
 عمل د لسه دے نکه دوه ساعت، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدی عمل. (الله پاک ومو
 دخپل معرفت په ابدی عمل بنیاد کړی. آمین -

مقاله (۷۷) د اهل مجاهد ک لس خصلتونو
 د نفس د مجاهد ک کوونکو او عیاس کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجری عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کتب په دے خصلتو لوقا لم پاته شی، نو د معرفت
 او روحانیت اوچته درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بند ک قصد ایا سهوا په
 دروغه یا په ربتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادت وی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. حکم چه خوک په قسم خور یو عادت شی
 نو د هغه په نزد قسم هیڅ عظمت یا اهیبت پاته
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالی په قهر او غضب
 کتب هم راشی. خو که چه انسان خان د قسم نه خور یو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کتب هم
 قسم اوننه خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه د هغه په ظاهری
 او باطنی نعمتو نو کتب اصفافه کیری او د هغه درجات
 پسه اوچتیری. په خلق کتب ئے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ئے خان د پارو یو بیکه

نومونه کړی. او بیروئ ئے کوی. او خوک ئے چه وینی. د
 هغه نه مغلوب او هیبت زده کیری.

دویم خصلت دا دے چه بند ک ارادت یا بوقه تعالی
 کتب هم د دروغ وئیلو نه پر هیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونک کوی. او د هغه قلب او دماغ زنگ
 آوړ کوی. او د دے سره خلق خدا کتب د هغه آثار او امتیاز
 ورسک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه د خلق مخکین
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه کوریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په ربتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به د ئه ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینه به د علوم و معارف اسلامیه د سپاره
 پرازی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته درشتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغ وئیلو د دروغو د عادت رفع کولو د پارو به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ دکمزور ئے عقید دے او د فاسق او فاجر
 خلق روئ دے. او ربتیا او حق کوی د ایمان دارو اولیادو
 صلحاؤ او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بند ک چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعدے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کتب د وعدے د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت کونکے

شی. الله پاک فرمائی ۱۰ مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. حکم چه تاسو نه به ستا سو د وعدو باز پرس
 کیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی ۱۰ کوم
 سر په چه د خپله وعدے پابندی نه کوی، هغه کتب هېږه.
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هېږه و عهد
 و، سره اوننه کړی. د د لسه وعدے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل اوننه شی، یا د تعهیل نیت پکب نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او دخلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی بریادی
 دلا او خلق خدا کتب بد عهدی کونکے سر په هڅکه عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او ذمه دارئ
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 خا ئے د خلق په نظر کتب وړی په وړی زبات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقلی
 کتب هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا خه
 خیر لعنت اوننه کړی. حکم چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره
 هغه ښه پوهیږی، چه کوم سر په یا خیر د لعنت کولو قابل

دے، اود معنوب او معضوب کیند، مستحق دے، نولعت
نہ کول، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا ولیاء اللہ، ابرہ
اوسد یقینوسف دے، او پہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم پہ دنیا اومقیب کین اوجتے درجے دی، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی دایمان بحافظ وی، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سرہ د اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ور نہ کریم، او پہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح اوکری.

پنجم خصلت دادے چہ د مسلمان دپارہ دبد ددعا
کولونہ پریہیز اوکری، کہہ پہ ددہ دیوجانب نہ خہ زیاق
اوظلم شوے وی، نود ہغے دپارہ د دبد ددعا پہ خائے
دھدا بیت ددعا اوکری، اود صبر او تحمل نہ د کار داخل
دا خصلت د سرکی درجے پور تہ کوئی، او ہرکار چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی، نوهغے کیند دسیرت پختگی
پیدا شی، او پہ مخلوق کین دہغہ دپارہ د محبت اومقبولیت
جد بات پیدا شی، اود مؤمنانو پہ زہون کین عزت اومقام
بیامومی، کلام اللہ کین د بد ددعا جواز ہم موجود دے، او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سرہ د بد
دعا مستحق بیاموندی دی، نود ہغوی دپارہ لے پختلانو
موقعو بد ددعا گائے کرے دی، خوکلہ چہ یوسے بد ددعا
ہم کوئی، نو کونہ دبیان مطابق روچے ہنہ لہ دہر لحاظ

اودر حیشیت نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دبد دعیب دپارہ یوسے واقعی مستحق دے اوکہ نہ،
شیرم خصلت دادے، چہ پہ مؤمنانو اواہل قبلہ
کیند پہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سوہ دکافر،
مشک باسفاق حکم نہ لکوی، تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی، پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے، اوبخیر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ دی
پکار، ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کین دخل و رکولونہ پچ کیدل دی، او سنت نبوی اتباع
دہ، د مؤمن دپارہ بنہ طریقہ دادہ، چہ احتیاط اوکری،
دا خصلت د اللہ پاک رحمت اورضامندی تہ دیر قریب
دے، پہ بل مسلمان دکفر د فتویٰ کولو پہ خائے دس
دخل ایمان حفاظت اوکری چہ دخدا لے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی.

اوم خصلت دادے چہ انسان دپہ گناہ اومعصیت
کیند دحرامو اونا جائزہ خیز ویز دکتانوںہ یا ہغے تہ ددعا
کیند ونہ پریہیز اوکری او خپل اعشاء د اللہ پاک د ممنوع
کرے شوی خیز ونہ پچ اوساق، دا د احکام الہی احترام
دے، چہ د ہغے دپارہ اللہ پاک خیل بتہ تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوئی،
اشم خصلت دادے، چہ مخلوقا تو کیند پہ ہیچا دے

خواہ ہنہ مشروی، یا کشر، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی،
اوپہ ہنہ د ظلم زیاتی نہ کوئی، دا خصلت د دیندارو ذکاوت
اوعابد اومخلوق عزت دے، اود دے پہ تعبیل سوہ ہنہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامر بال معروف اونی عن السنکوقوت
بیامومی، ہرکلہ چہ د مؤمن دا روش وی چہ ہنہ د
خپل حاجات اود ضرور، یا تو دپارہ د اللہ پاک نہ علاوہ تو
مخلوقات تہ توجہ نہ کوئی اونہ دہغوی پہ صدقا تو نظر
غور کوئی، نوانتہ پاک ہنہ د توکل اواستغنا پے مٹلہ
صفا نو بنا د کوئی، دا خصلت د توحید اواخلاص دا چہ
درجے بیاموندی دپارہ دہولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے.

نہم خصلت دادے، چہ مسلمان دحرص اوهوس پہ
دام کیند کیر نہ شی، د اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی اومخلوقات د خیلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوئی، دا د توکل روح دے، اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہغے برکزیبہ بندکان حق تعالیٰ اواولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے، چہ ہغوی مخلوقا تو سوہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سرہ لے خپل روحانی اومعوی تعلق محکم کہہ،
اودنیا اوعقبی کیند ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو،
لم خصلت دادے، چہ تواضع اختیار کوئی، اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہر کوئی، تواضع سوہ دمسلمان

درجہ پور تہ کیری، اود خالق اومخلوق پہ نزد ہنہ د
عزت او وقار خاوند شی، دہنہ پہ ددعا اوسناجا تو کین
دا آثر پیدا شی، چہ ہنہ د دنیا او آخرت دکوم خیز ارادہ
اوکری، اللہ تعالیٰ ہنہ پورہ کوئی، دا خصلت د قبول عبادت
اصل دے، اود ایمان اواخلاق قبول نیچکے صفتونہ ددے
نہ پیدا کیری، دے خصلت سوہ مؤمن د ہغے اولیاء اللہ
سیرت بیامومی، چہ راحت یا تکلیف اوحوشحالی یا ضم
ہرحالت کیند د اللہ تعالیٰ نہ راضی وی، اوہم دا خصلت
پہ حقیقت کیند کمال تقویٰ دہ، اود تواضع تعریف دا
دے چہ انسان ہیچو کسبک اودانی اونہ کتری، اوچا
سوہ چہ پوچائے شی، نوداے د اوکتری، چہ ممکنہ
دہ، علم الہی کیند داسرے درجہ اوصفا تو کیند خانا
زیات وی، نوکہ ہنہ ددہ نہ ورکوتے ہم وی، نوپو
د شی، چہ ہنہ بہ د اللہ پاک دومرہ نافرمانی نہ رک
کری، خومرہ چہ ما کرے دہ، او پہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بہتر دے، اوکہ ہنہ ددہ نہ لوئے وی، نوداے د اوکری
چہ ہنہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے، اوخما
نہ زیاتے نیکی لے کرے دی، پہ دے وجہ ہنہ خمانہ
بانڈ دے، اوکہ ہنہ عالم وی نوپور د شی، چہ ہنہ
تہ ہنہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوے دے، چہ ہنہ
تہ خمار سائی نشتہ، ہنہ خوہنہ خہ زدہ کیری اومعلوم

کری دی، چہ خُدا دِطاقت نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتہ
 عام پہ کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ دِخپے عقیدے
 او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخی۔ نو دھتہ فضیلت
 او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکھ ہفتہ جاہل وی، نو دے
 دِ اوداں چہ ہفتہ ہرغورہ دِ اللہ پاک نا فرمانی کرے
 دے، ہفتہ لے دے علمئ پہ وجہ کرے دے پہ دے جت
 پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکھ کافر وی، نو دے
 دِ اوداں، چہ زک نہ پوہیرم۔ کیدے شی چہ ہفتہ
 سلمان شی او اللہ تعالیٰ دِخپل فضل اونسرت
 پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارے اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ
 پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ دھتہ سپکاوے نہ
 دے پکاس۔
 نو تواضع دِ دیرو بشکلو صفو نوجریہ دے۔ او پہ دے
 انسانی طبیعت کین دکتور فہ حائے خلق خدا سہ
 دہمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے
 نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک لے دنس د
 آقا نو محفوظ ساتی۔ او دِخلق پہ زہر نو کین دھتہ د
 پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خپلو مقبول او محبوب بنکانو
 کین لے شمار کیری۔
 حدیث شریف دے ! تواضع دِعبادت مغز دے
 دِتمقانہ او راست باز، دِخلقو بہ دے کیری۔ بل ہفتہ

دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژہر نو تواتر
 او زہر آزار نو نکو خبرونہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او
 باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خپلہ دِچاہیت کوی نہ
 دِبل چانہ دِچاہیت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او
 حدیث کین دِغیبت دِیرمذمت رابطے دے۔
 اللہ پاک دِ موبن او تاسوقول دِ تواضع پہ بشکل صفت
 بنا دِکری۔ آمین۔
**مقالہ (۷۹) دِحضرت پیرانو پیر مرض الموت
 او وصیت**
 پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب دِخپل
 پلا حضرت پیرانو پیر رحمۃ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض
 اوکھ چہ ماتہ دا دے وصیت او فرمایا، چہ زکہ پرے تاسو
 نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت اور تہ ارشاد او فرمایا: ”پہ
 تا لازم دی، چہ ہمیشہ دِ اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او
 دھتہ پہ مخلوق نو کین دِھیچا نہ خوف اونہ کرے۔ د
 اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سہرہ خپل امیدونہ او حاجات
 مہ وابستہ کوے۔ خپل قول کارونہ اللہ تعالیٰ تہ او سپارہ۔
 او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کوکھ چہ دانہ
 دے۔ او دِ اللہ پاک دِذات او صفاتو متعلق پہ کلکہ توجہ
 اختیار کرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید دِتولو
 اجما دے۔“

ہرکھ چہ دمؤمن زہر اللہ تعالیٰ سہرہ خپل تعلق
 درست او مضبوط کیری، نو دِ عقیدے او عمل ہیچا یونہ
 صفت دھتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب
 او فرمایا: ” زکہ بود اسے مغز ہم چہ ہفتہ پوست نہ لگا
 یائے خپل اولاد تہ خطاب او فرمایا: ” تاسو خدا دِخوانہ
 پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زک تاسو سہرہ ہم۔ او پہ
 باطن کین بل چاسو۔ ستاسو نہ علاوہ نو خلق ہم
 شتہ، چہ مالہ رابطے دی۔ ہفتی لہ حائے ورکری۔ او د
 ہفتی ادب او کرمی۔ دِہفتی دِپارہ دا حالے دِسیح
 کرگی۔ دے حائے کین دِخدا لے تعالیٰ دِرحمتو نوزول
 کیری۔ حضرت محبوب سبحانی ” بہ پہ دے حالت کین
 اکثر دِ ” وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ” او
 ” اللہ پاک دِخونو: اوستا سو مغفرت نمیب کیری۔“
 ارشاد او فرمایلو۔
 دے دوران کین بہ بعض اوقات دوگی فرمایلو
 ” زکہ داتہ پاک نہ ماروا مخلوقا نو کین دھیچا نہ نہ ویرہ
 حتی چہ دِملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک
 الموت ! زکہ ستا دِخالق او پیرویں دکار نہ ویریریم، تانہ
 ہرگز ویریریم۔“ دا لے او فرمایلو اورچ مبارک لے دا
 بدن نہ پیرواز او کرلو۔ پہ دوگی دِ دِخدا لے تعالیٰ جنتو
 وی او سلامونہ۔“

دِحضرت پیرانو پیر صاحب دِخدا نو حضرت عبد
 الرزاق ” او حضرت موسیٰ صاحب ” خپل دوارہ لاسونہ
 دِمسافحے (چوہ تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او زک
 بہ لے دا ارشاد او فرمایلو: ” وعلیم السلام ورحمۃ اللہ
 وبرکاتہ۔“ توبہ کوئی۔ او خپل صفا کین داخل شی۔ زک
 اوس تاسو بلہ را حکم۔ ” دے نہ پس پہ دوئی ” دِمراد
 کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین اصل باللہ شو۔ رضی
 اللہ عنہم ورضوانہ۔ ” اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ ہ
مقالہ (۸۰) دِحضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام
 دِباطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا
 اوستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین دِزکے او آسمان
 فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس
 کوئی۔ یا ترے دِدوئی حوئے عبد الرزاق صاحب دِمرض
 کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ لے او فرمایلو۔ ” لحانہ دِہفتو
 درے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زکہ دِاللہ پاک دِعلم مطابق
 دیو حال نہ بل تہ منتقل کیرم۔ دے وخت کین ہیچا برائت
 یا فرشتہ حیا پہ مرض نہ پوہیری۔ دِاللہ حکم سہرہ دِاللہ
 علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دِہفتہ علم
 نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دِہفتہ علم
 منسوخ کیدے نشی۔
 اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مُصَنَّف د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوصیری دے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ رومی وچ دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوصیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دو د ژوند حالات ورنہ دی معلوم، خود مرگہ کے معلومہ ده چه دے دخیل وختہ یو ہونیا خوش نویس، متبرع عالم اویولو کے بزماک وو۔ دو د وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکلو پیڈیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزدے دفن شوے دے۔ دو د برے قصیدے لیکے دی۔ خوب ہفے کنیں چه کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ** یا **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَلِّ عَلَى خَيْرِ الْأَنْبِيَاءِ** دے۔ پہ دیکنیں قول دوہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ حکمہ وائی، چه کوم وختہ دے ناظم یعنی لے قصیدہ ہفے اشعار تہ وائی چه یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلتہ اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخوک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہنوک دہملو تپوس کرے شی۔ اوصاف الہی پہ بارے کنیں چه کوم خبر ونہ موز تہ یہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کو کے عبد الجبار صاحب ددوی نہ تپوس اوگہ، چه سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورنہ اوفرمائیل عمّا قول اعضا دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خما زو درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔ پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرمائیل۔ دانلہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ ہفہ پاک برقا و زندہ وخت دمرگ اوفنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لوکا ساتو حاکم او غالب دے۔ تہول مخلوقات کے پہ مرگ مغلوب کری دی۔ دانلہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے زو ہفہ کلمہ توحید و خدا کے تعالیٰ نہ مد عوارم۔

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چه دو قات کید و پہ وخت حضرت دے دے خلہ اوفرمائیل: **اللہ اللہ اللہ اللہ** اور وچ صدارت کے اد اذ انہ کہ۔

د اہفہ خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی بہ دہفہ اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید ونگو او خپلو مرید انو تہ ارشاد فرمائیلو۔ **اللہ پاک و موز قول د حضرت ذذات پابرات او دے خطبا کہ یہ برکت پہ باطنی اور جانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو د نصیب کری۔ او پہ ایمان او اسلام مو د ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او دے د تبلیغ او اشاعت توفیق د را کری۔ آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الأولیاء**
يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر تیرے تنگ شو. ارادہ ہے وکلہ - چہ وقت صیدۃ بہ یہ صلح د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیکی - او دھغ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - هرکله چہ قصیدہ ہے تیاری کرے ، نونیت ہے اوکے ، چہ د محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلنتہ اورسوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کرے - نونہی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخادو کے پرے د پاس خورکے - او ورتہ ہے او فرمایا ہے ، چہ کھ پاسہ چوریکے چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ نہ قصیدہ بردہ کھکے وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ شیخ صاحب ، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ مشہورہ شوے وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ بوقر ولانقو - ہفتہ ورتہ عرض اوکے چہ کومہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کرے - بہ دے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ دمکک الظاہر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زر اولیکلہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتورس سراوردید - دا کے واوریدہ - او قول عمر کے دے د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شرے لیکے شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعرونہ ویشی دی - ددے نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی - د قصیدہ بردہ نہ شخہ بہ مصرکیں بہ مصطفیٰ الباقی صطیح کیں بہ دہ شخہ کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں بو خودغہ چاپ شوے شیخ د علامہ لاندہ من ہم موجود دی - پینتو اکیدہی چہ د ناہ شیخ اوکتا یونیورسٹی دہ - د قصیدہ بردے کھوقامی او بیگلے شیخ دلتہ ہم موجود دی - د قصیدہ بردے د فضیلت **فضیلت او خصوصیت** او خصوصیت بہ حقل کتابونو دیرشہ راوی - بلکہ مشائخو دھر پو شعر جدا جدا تاثیر بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ بردے د اشعرہ **هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي تَوَلَّى شِعْرَةَ الْجَلِيلِ هَذَا مِنْ الْأَهْوَالِ الْمُتَحَرِّمِ** د هر مراد دیارہ آکسیر گزی خود دے ویرے نہ چہ د هر پو شعر تفصیل لہ د بیگلے پکار دے مونہ د اختصار نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَعْتَدُ بِرَبِّ مَنِيَّ الْمُنْتَهَى مِنْ عَذَابِ
-۱- دَمْرَةِ الْمَسْأَلَةِ عَلَى الْخُنَّارِ فِي الْقَدَمِ
أَنْ كَذَّبْتُ جِسْرَاتِ مِسْحَتِ سَلَمِ
-۲- مَرْجَحْتُ دَمْعًا جَزِيًّا مِنْ مَقْلَبِ بَدَمِ
أَمْ حَبَّتِ الزُّبُرُ مِنْ تَلَمَّاءِ كَالْمَسْمِ
-۳- وَأَوْ مَسَّ الْبُرْقُ فِي الْكَلْبَاءِ مِنْ إِيَّامِ
فَمَا لِي بِبَيْتِكَ إِنْ كُنْتُ أَلْمَعًا هَمَامًا
-۴- وَمَا لِي بِبَيْتِكَ إِنْ كُنْتُ أَسْتَقِفُّ بِهَمِّ
أَيْسَبُ الْقَسْبِ أَنْ أَلْبَسُ مَسْكَتِيمِ
-۵- مَا بَيْنَ مُسْتَحِمِّ مَسْمًا وَمُسْطَحِمِ
لَوْ لَا الْهَوَايَ لَمْ تَوَقِّ دَمْعًا عَلَى ظَلَمِ
-۶- وَلَا أَوْقَدْتَ لِي كَرِيًّا لِيَابِسَ وَالْعَسَمِ
فَلَكِنَّ تَنَكَّرَ حُبًّا بَيْنَكَ مَا سَهَدْتِ
-۷- بِهَ عَيْنِكَ عَذْوُلَ الدَّمَاحِ وَالسَّقَمِ
وَأَتَيْتَ الْوَجْدَ حَبْلِي عَسِيرَةً وَحَسَمِ
-۸- وَمِثْلَ الْبِقَارِ عَلَى مَدَائِكَ وَالْعَسَمِ
لَعَسَا سَلَى طَيْفٌ مِنْ أَهْوَى فَأَرْقَنِي
-۹- وَالْحُبُّ يَغْتَرُّ مِنَ الْبَدَائِمِ يَا لَأَلَمِ

۱۔ چشم نوم دیوٹا کے دہہ دیکے او معنی بہہ بہ بیٹا کیں -
۲۔ حلق جات نوم دیوٹا کے دہہ دیکے او معنی نہہ ورسوہ تشبہ ورتو کھوش

مظلوم پینتو ترجمہ
(لہ عبدالقادر خان خٹک)
۱ ثنا د اللہ پاک چہ ہے پیدا کرو لہ عذر
بیا درو بہ بیعت چہ دے مختار د کل قدر
۲ زہہ پو ہیزم زہہ دریا د کرہ بیا یاران د کسمر
چہ مردم لہ دوو سترگو او بیٹھی ورسو دم
۳ باد دیار د کوشے خاور بہ خوش شیم درلوع راوی
باپ غرہ دیا ولہ لوریہ بریننا شولہ بہ تو ریم
۴ دا د سترگو حال د کھہ د کھوہ او بیٹہ نہ او چیری
بل د صبر ہوش لہ دلہ دروس و لہ دم پر ہر
۵ د آگاہ لہ زہہ او پاسہ چہ بہ راز د بیٹھ پنا کرے
یو دسہ او بیٹہ دی روا ہے بل د زہہ دسہ مضطر
۶ نہ بہ تا دیار د خنبو پر لیدہ ڈرا خریاد کرے
نہہ خوب لہ تاند تل بہ یاد دیان بود عسل
۷ ہیڈ انکار د بیٹھ مہ کرے دوہ گواہان د پناہ
۸ د داریہ ستا پیر کواہ دی بو او بیٹہ نسل نسیم
اوس بہ تا با ندسے اثبات د خپل میں د بیٹھ اوشہ
۹ ع و زہہ لیکہ زہہ کل دے تن و اوج شہ بہ پیریم
ہم دیار د سترگو خیال م پور و خوب لہ دوا د سترگو
د تمام جہان لذت لہ سوئی وری د عشق اکم

لہ علم - معنی نیرہ
۱۔ نسیم ، ناروغشا ، بیماری

۱۰ یا لایحی فی الہو العذریۃ مغذیۃ
 ۱۱ مینی انیک وکذا انصفت کما تلیم
 ۱۲ عذتک خالی لا سرتی بمسختی
 ۱۳ عن الوفاۃ وکذا ذانی مستحسب
 ۱۴ محنتی البضع لکن لنت اشعہ
 ۱۵ ارب المجت عن المذال فی صمہ
 ۱۶ ائی الشہنت نسیجہ القیب فی عدائی
 ۱۷ والشیب ابد فی نضع عن التهم
 ۱۸ قارت اثار فی بالشدو ما تعطلت
 ۱۹ من جملہا بتدبیر القیب والہم
 ۲۰ ولا اعدک من الفعل الجیل قدری
 ۲۱ صیب اللہ بیا لیس حکم مختصم
 ۲۲ لو کنت اعدا ائی ما اوقر
 ۲۳ کتبت سدا بیدائی منہ بالکنم
 ۲۴ من فی بیدر جناح من عوایبہا
 ۲۵ کما یزد جناح الخلیل بالاحکم
 ۲۶ فلا تدوم بالتمامی کسہ شہوتہا
 ۲۷ ائی التلقاۃ یقوی شہوۃ التهم
 ۲۸ والتفس کالقلیل ان تہلہ کتب علی
 ۲۹ حب التسلح وان کذلک ینفطہ

۱۰-۱۹ لہ شہدہ کونہا لہ شہ قزم شععی کمزوری لہ لہم وکے قیرہ
 ۲۰-۲۹ جہنم لہن بدل لہ کذلک لہم - ۱۰-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

عاشق شوہ چرمنہ کے گم کر کے پرمشتانو
 ۱۰ ملامت مدمت کی وینہ ہرچہ وہا شہ کے گرم
 ۱۱ محبت بہرہ ترکومہ دیا رہی لرم ساتھ
 ۱۲ پد نرو ویا رغوا م ویرہ نہ کر م لہ عالم
 ۱۳ نصیحت دنا صاحب کو کہ نہا بہ غور و اور سر
 ۱۴ چہ عاشق پد عاشق کین لہ نامہ صوری اصم
 ۱۵ ما تہمت پد عاشق کین ویرہی بہ نامع وکوی
 ۱۶ کدھر شو پد بند ویلو پیران نہ دی متوم
 ۱۷ اثارہ نفس دے چہ ماتہ امرتل کہ بہ بدی
 ۱۸ زکا دد کہ بہ ویل کار کرم ویرہ نہ کر م لہ ہم
 ۱۹ دحرمت لائق استازہ م پکوری امیلہ شو
 ۲۰ ما لے ہیجہ اکرام اونہ کپہ لکہ کہ اہل کرم
 ۲۱ کلام زدہ کچہ دہینو دینو حق بہ پکالے نہ کر م
 ۲۲ ما بہ تل بہ وسہ نور لزل لہ خیلہ عمر سم
 ۲۳ خیا نفس یو سو کین اس دے ترکوم پریسی
 ۲۴ یوشہ سوار ہے پیدا شوہ چہ کے ساز کر ہے
 ۲۵ پد احسان غلام خیلہ نفس یوہ بہ بد غلام دے
 ۲۶ پد احسان سیرہ لاری دی دعیمان پد لور کلام
 ۲۷ نفس پہ مثل دھلک دے دینو بہ عدوت اعلی
 ۲۸ درضاع عدوت لے ورتک شی چہ لہی شہ منظم
 ۲۹ لہ جدا بیل - پر پکے

۱۰-۱۹ لہ شہدہ کونہا لہ شہ قزم شععی کمزوری لہ لہم وکے قیرہ
 ۲۰-۲۹ جہنم لہن بدل لہ کذلک لہم - ۱۰-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

۲۰ قاضیہ ہوا ما وکادور انت توریۃ
 ۲۱ ائی الہوی ما توفی بضمہ ادا یسم
 ۲۲ ذرایعہا و ہی فی الاعمال سائیۃ
 ۲۳ وان ہی استخلت المسری وکذا یسم
 ۲۴ کم حسکت لڈا بلمز قایبہ
 ۲۵ من عینک کد بیدر ان التم فی الذم
 ۲۶ واخس اللہ سائس من جوج وین تسبع
 ۲۷ ذریۃ تخمۃ کثر وین السخم
 ۲۸ کاشکوفج السامع وین عین وکذا تکلک
 ۲۹ من المحاریر و السمر حیدۃ اللہ
 ۳۰ و خالیب النفس و الشیطان واعیہما
 ۳۱ وان ہما محصاۃ البضع کاتہم
 ۳۲ وکذا تطیع منہما حصما و لا حکما
 ۳۳ کانت تفری کید الغنم والحکم
 ۳۴ استخیر اللہ من قول یو صیل
 ۳۵ لعدت سبک یم نسلد لیدی عقم
 ۳۶ امرتک الخیر لکن ما اتمرتک بہ
 ۳۷ و ما شققت کما قوی لک استعم
 ۳۸ و لا تزدو ک قیل الموت تافیلہ
 ۳۹ وکذا اصل یوی قدرین وکذا اصم

۲۰-۲۹ لہ شہدہ کونہا لہ شہ قزم شععی کمزوری لہ لہم وکے قیرہ
 ۲۰-۲۹ جہنم لہن بدل لہ کذلک لہم - ۱۰-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

آرزوہم وکویہ دولہ چہ غالب دریا کد نشی
 ۲۰ دصورت بنہرے خراب کہ چہ ڈشی باک حکم
 ۲۱ تدا نفس اریہ مور کد دستا بہ رضا درومی
 ۲۲ کہ لہ مرادہ ستا خلاف کہ نور بہ عدال کاسم
 ۲۳ نفس مہلک لذت بیکتہ وینکارا پسنہ صورت کہ
 ۲۴ لکہ وکذلک غلام بہ لڈین طہا مکن سہ
 ۲۵ لا پہ لورہ کین مکرونہ تر مور ہالی ددہ ویرہ
 ۲۶ ترے خذ کویہ کہ ہر شوہے ریاست کین بہ ملام
 ۲۷ دغہ ستر کہ چہ و کدے دی دو پیر وگنا ہونو
 ۲۸ نوزیوہ وکھنے اویہ کویہ لازم پد شان ندم
 ۲۹ نفس شیطان خالی دشمن دے پد لیل لے فل مکویہ
 ۳۰ لہ جنتہ ہم دوی دوا پد داویستل دے آدم
 ۳۱ اطاعت کے ہرگز مہ کویہ غلیبان کد خلیبری
 ۳۲ ترا اڈا لے ورتک ورتک کویہ دوارہ مار لرم
 ۳۳ ہر سہرہ لچہ کے کردارہ کد کفار تہیہ غواری
 ۳۴ ذفر نند امید واری کا پد معنی لہ دی عقم
 ۳۵ نصیحت بہ کجا بہ مشکل پہ تابا نندے اثر کا
 ۳۶ چہ زکا نہ یمہ سم شوہے تاتہ وائم استم
 ۳۷ ما تر مرگہ لاد نغلو ہیجہ طاعت توبہ اونہ کویہ
 ۳۸ لہ غلام - دشمن - لہ سم - زہر

۲۰-۲۹ لہ شہدہ کونہا لہ شہ قزم شععی کمزوری لہ لہم وکے قیرہ
 ۲۰-۲۹ جہنم لہن بدل لہ کذلک لہم - ۱۰-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹

ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي الْقَلْبَاءِ إِلَى
 ۳۰ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَ مَاءُ الْقَمَرِ مِنْ دَرَمٍ
 ۳۱ وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَاءَ ذِي كَلْبِ
 ۳۲ نَحْتِ الْجَحَارِ كَشْحًا مَرُوفَ الْأَكْمِ
 ۳۳ ذَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشَّمَّ مِنْ ذَهَبٍ
 ۳۴ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبِيَاءَ سَكَمٍ
 ۳۵ وَكَأَنَّهَا مُرْتَدَّةٌ فِيهَا مَسْمُورَةٌ
 ۳۶ لَأَنَّ الْمَسْرُورَةَ لَمْ تَكُنْ عَلَى الْوَسْمِ
 ۳۷ وَكَيْفَ تَدْعُو لِي الدُّنْيَا مَسْمُورَةٌ مِنْ
 ۳۸ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۹ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 ۴۰ وَالْعُرَيْقِينَ مِنْ مَسُوبٍ وَوَيْلٌ لَكُمْ
 ۴۱ نَسِيْنَا الْأَمْرَ السَّاحِي فَكَلَّا أَحَدٌ
 ۴۲ أَسْبَرَ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفَ وَلَا تَمَّ
 ۴۳ هُوَ الْعَيْبُ السَّيِّئِ كَرَجَلٍ شَقَاءَ مَكَّةَ
 ۴۴ لَسَكَلْ هَذِلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمٌ
 ۴۵ دَمَائِي اللَّهُ فَا لِمُتَمَنِّكُونَ بِمِ
 ۴۶ مُتَمَنِّكُونَ بِحَبْلِ حَيْرٍ مُتَمَنِّصِمِ
 ۴۷ فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَّى ذِي لَبِي
 ۴۸ وَتَمَرِيكَ الْكَوْبَ فِي عَيْبِهِ وَلَا كَوْبَ

۴۰ یہ معصوم تھا اور کسی کو لے۔ یعنی نبی علیہ السلام ہائے حضرت نوح
تجاویز نہ شو کو لے۔

لہ ما پاتے شوست دھنہ چاہیہ پہلعت کین
 ۳۰ یہ ڈیر ڈیر ولایہ اوشو دنا زکوینو ورم
 ۳۱ خان کے موہنہ کہہ بیگنہ داویشوپہ ڈوینہ
 ۳۲ تل بہ دہ ڈیرے لوبے تول کانری پہ شکم
 ۳۳ لوئے لوئے غونہ ورشوہج نظرے پے ونہ کرو
 ۳۴ نرا ودہ نہ بنکاری لوہیشہ تر خاورو کم
 ۳۵ د حضرت زریہ بہ مفیوط وکد بہ ویر ضرورتہ
 ۳۶ ہیجہ یوضرورت لے لا تعدو علی العصم
 ۳۷ پہ دنیا کے خہ حاجت دے چہ زینا او افلاکونہ
 ۳۸ کہ دے نہ وے، بیداشوے بہ شوک نہ لوک لعدم
 ۳۹ محمد رسول اللہ چہ دے ہورے بادشاہ دے
 ۴۰ دسویو دپیرویو دسویو دسویو دسویو
 ۴۱ حوین ہسے رنگ نیما دے امرکونہ نہی کرکے
 ۴۲ چہ ریشینے تردہ نہ ووخوک یہ لا اویہ نعم
 ۴۳ بیگانہ بہ ہم لہ دہ نہ دتغییب امیدواری کرکے
 ۴۴ نشتہ غم ددہ دخیلو چہ کاوار لہ هول وغم
 ۴۵ ددہ دین حیل التین کے غم اندوہ دہنہ نہ کا
 ۴۶ چہ دا حیل لے نیوے پہ لاسونردے حکم
 ۴۷ پہ صورت او پہ سیرت کین بہترین کے دنیا تو
 ۴۸ ہم کریم و ترہمہ وک لہ وارو وک اعلم

وَكَلَّمَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلْتَمِسًا
 ۳۰ عَدْلًا مِنَ الْجَعْرِ أَوْرَشَقًا مِنَ الدِّمِ
 ۳۱ وَدَاؤَعُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَرِّهِمْ
 ۳۲ مِنْ لَعْنَةِ الْعُلَمَاءِ أَدْوِينَ شَلْقَةَ الْحَكَمِ
 ۳۳ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوَّرَتْهُ
 ۳۴ لَعْنَةُ مَلَكُوتٍ حَبِيبًا بَارِعًا فِي النَّسَمِ
 ۳۵ مُتَرَكِّبًا عَنْ شَرِّ نَبِيٍّ فِي مَعَا سِيهِ
 ۳۶ فَجَوَّهَرُ الْمُتَسِّبِينَ فِيهِ عَيْرٌ مُتَقَسِّمِ
 ۳۷ دَعَى مَا أَدْعَاهُ التَّمَنُّايَ فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۸ وَاحْكُمُ بِمَا شِئْتَ مَدَّ حَافِيهِ وَاحْكُمِ
 ۳۹ فَالْتُّبِ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرِّ
 ۴۰ وَالْتُّبِ إِلَى قَدَارِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عَيْبِ
 ۴۱ فَارَكْ فَسَلِّ رَسُولِ اللَّهِ لَيْسَ لَهُ
 ۴۲ حُدٌّ فَيُعْرَبُ عَشَّةً نَاطِقٌ بِقَمِ
 ۴۳ لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ إِنِّي أَنَا عِلْمًا
 ۴۴ أَخِي انْمُهْ جِيْنِ بُدْعِي دَارِيْنَ الرَّيْمِ
 ۴۵ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعَى الْعَمُولُ بِمِ
 ۴۶ جِرْمًا عَكَيْتَا فَلَمْ تَرْتَبْ وَلَمْ تَنْهَمِ
 ۴۷ أَعْنِي الْوَرْدِ فَهَمَّ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يَرِي
 ۴۸ لِلْفَرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ عَيْرٌ مُنْفَجِمِ

ہمکی وارہ نبیان لے لہ علومو مستغییب وک
 ۳۰ ددہ علم لکہ بحر وو تر بحرہ ہم اعظم
 ۳۱ کہہ ظہورے پہ ظاہر کین ترہ وارہ آخرود
 ۳۲ خو پہ علم او حکمت کین ترہمہ وومستقدم
 ۳۳ ہم دے دے چہ کامل ووپہ معنی اوپہ ہوتو کین
 ۳۴ بیائے خود پہ دوستی کرکے لہ اولاد د آد مر
 ۳۵ د حضرت خوبی واپہ پیر بل شریک ویرکے شور
 ۳۶ جوہر دحسن بناشت پہ دک کین وور غیر منقسم
 ۳۷ پہ ہر شان عہد ستاہ حد کے نشتہ دستا یین
 ۳۸ خوتر ساؤ غونداے مہ شہ خدا کے کھوئے عویج
 ۳۹ پہ نسبت کرکے تہ ذات دیغیر تہ دشراف او برکتی
 ۴۰ ہم نسبت کے کرکے و قدرتہ ما شت من عینکم
 ۴۱ ودانا تہ لہ ادراک عاجزی عین ادراک دے
 ۴۲ ددہ فضل ہومرہ نہ دے چہ ادائے کرکے یہ ہم
 ۴۳ کہہ انظار دمعجزاتو کے موافق د مورتو دے
 ۴۴ خو چہ واخصتے نامہ شی پرے ژ وک بشیر ہم
 ۴۵ پہ اندازہ پہ کے ہرچا تہ د عقل کرکے و تسخیر
 ۴۶ لوئے، ہلک کے فیض مویں لہ حدیثہ لاجوم
 ۴۷ حقیقت کے لہ خدا پہ نور ہیچا موند لے نہ دے
 ۴۸ دہ کار کین نزد سے لڑے سرہ دوار کرکے ہم

۴۰ لہ دم - داستا ہو کین - شہ یورگ عاجز ویر کمزورے

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہے نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نزد سے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سترگوشی تو رہم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ دہہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۲ دقیامت پہ ورتج بہ وبتی احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۳ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء دہہ لہ نور
 ۵۴ ہر نبی د نور قطرہ وہ دہہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل دہیں ہرور، نور پہ مثل دہیں ستر
 ۵۵ چہ خیل نور سے را بنکارہ کہ دخورشید نور شورتیم
 خلق او خلق وود نہیں پہ خلافت کین افضل
 ۵۶ کہے خلق چہ سے بنائستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 کہے کل پہ لطافت وون کہے بدرینہ صوت
 ۵۷ کہے سیند پہ سخاوت کہے دہر ثابت قدم
 انبیاء کہے فریضے دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۸ خویو دے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمت
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۹ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدیم
 چہ پہ خلود دے دے قول جہان گورہ خوشبو دے
 کہ انکار پہ داوینا کہے دارو او کربہ دخیل شم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۶۰ آبارت مؤیدہ عن طیب عنصیرہ
 ۶۱ یا طیب مبتدأ مسئم و محکم
 یومر قمرتس وینب الفریس انکسہ
 ۶۲ قد اشد ذفا محکول البؤس والتقم
 و نابت ایوان کسلی و هو مستدع
 ۶۳ کسلی آضتا ب کسلی غیر ملتئم
 و ارتار عامدۃ الالاناس من استیف
 ۶۴ علیو و التھم ساجی العین من سکام
 و ساء ساوۃ ان غاٹف بجزوتھا
 ۶۵ و رۃ و اردھا بالفیظ جین قلیو
 ۶۶ کات بالثار ما بالماہر منی کلل
 ۶۷ حڑنا و بالماہر ما بالثار جین صرم
 ۶۸ و اللہج تھنیت و الالثار سا طعہ
 ۶۹ و اللحق بکلمہ من معنی و من کلیم
 ۷۰ عموا و صغوا قرا علات البثار رکم
 ۷۱ تسع و بارقۃ الالثار لکم لکم
 ۷۲ من نجد ما آخبر الالثار کا ہنہ
 ۷۳ یا ت دینہم المعوج لکم یکم
 ۷۴ و بعد ما عابنوا فی الافق من شہ
 ۷۵ منتقمۃ و فو ما فی الالثار من صم

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ وو حکمونہ بیغیر
 ۶۱ ہم پاک پہ استہ ا کین ہم وریاک پہ محتتم
 چہ فرس د قفس سے دیقین پہ میدان رائے
 ۶۲ حکمہ رائے پہ فارسود نعم پہ خائے نعم
 چہ پہ فتح دجہان سے یوقدم پہ تکلیف
 ۶۳ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ہم سے اورد زرا کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۴ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچیونہ لار شوزیم
 پہغم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۵ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوہی زراہہ پرم
 گویا اورتہ پاک اللہ کربہ د او بوعطا صفت
 ۶۶ پہ دا شان سے کربہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 کہ و حوش وو کطیور وو کہ بیان وو کہ دیوان
 ۶۷ ہمہ واریہ خوش وقتی کربہ مبشر شو پہ مقصد
 کور کرو کا فران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۶۸ اند ارد بوق وودوی تہ پہ نظر کین معتمد
 کا ہنا نو بجو میا نو خیل خیل قوم تہ کربہ عیان
 ۶۹ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شو معند
 ہم پہ ہفتہ شہر شوہ کربہ نزلہ پہ بختنا نو کین
 ۷۰ غم پہ نور و خاوس ویرہ پراتہ وو دارہ صم

۶۰ لہ محتتم - لہ خاٹہ داحتتام - انتہا - احتشام - لہ اہل فارس
 ۶۱ لہ خوشامای - لہ عنہ -

فتوح ۲۹۰ الغیب

۴۰ حَتَّىٰ عَدَا عَنْ كَلْبِي أَوْحَىٰ مُنْهَرِكًا
 مِنَ السَّاطِئِينَ بَقَعُوا إِثْرَ مُنْهَرِكٍ
 ۴۱ كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ آبِرْهَيْبِ
 أَوْسَكْرًا بِالْمَعْلَىٰ مِنْ رَا حَتْبَرِ رَمِي
 ۴۲ كَيْدًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحِ بَسْمَلِهِمَا
 ذَيْدُ الْمُشْتَجِرِ أَحْسَاؤُ مَلْتَمِعِ
 ۴۳ جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَالِحَةً
 تَمْشِي إِيَّاهُ عَلَىٰ سَاقِي بِلَا قَدَمِ
 ۴۴ عَاثِمًا سَقَرَتْ سَطْلًا لِسَاكِنَتِ
 قُرُوعَهَا مِنْ بَدَائِعِ الْمُخَلِّ فِي اللَّقَمِ
 ۴۵ سَأَلَ الْعَمَامَةَ أَيْ سَاءَ سَائِرًا
 لِقِيهِ حَذَّ وَطَيْسٍ بِالْهَجْرِ حَمِي
 ۴۶ أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُتَّقِي إِيَّكَ
 مِنْ قَلْبِهِ نَشْبَةَ مَبْرُورًا الْقَسَمِ
 ۴۷ وَمَا حَوَىٰ الْعَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمِ
 وَكُلُّ كَلْبِي مِنَ الْكُفْرَانِ عَمِي
 ۴۸ قَالَتِي فِي الْفَارِ وَالْمَتَدِينِ لَمْ يَرِي
 وَهُوَ يَقُولُ لَدُنَّ مَا بِالْفَارِ مِنْ آيَمِ
 ۴۹ ظَلَمُوا الْمُحَامَ وَظَلَمُوا الْعُنُكُوتَ عَلَىٰ
 حَيْرِ الْبُرَيْتِ لَمْ تَسْجُرْ لَمْ تَحْمِ

۱۰۰ مسیح : حضرت یونس علیہ السلام کے مینا دار

فتوح ۲۹۱ الغیب

لا یخو بہ شیطانا نو تجسس دفرینو کرے
 ۴۰ شول ددہ پہ راتلو جانہ لہ اسمانہ منہزم
 ۴۱ ہسے تبتیدہ بہ دوی د ابطال دا برہ پشان
 یا کہ مکی لیکرچہ شول پہ مولیٰ ذہن بدل
 ۴۲ دا ارقول دکا نروچہ ہریو تسبیح کو بیان دہ
 مانند داستول د مسیو دکب لہ قم
 ۴۳ ہنہ اونے چہ پرے حکم حبیب اوکریو دبلو
 راتلے بہ لہ عینے پہ پندو سبلا قدر
 ۴۴ لکہ اونو بہ سجدا کرے لہ بنا خونہ لہ عینے
 ہسے بنا کریدہ بہ لکہ نہ بنا غلے چہ لہ قم
 ۴۵ ہمیشہ لے سائبان وہ سپینہ ورچو سرد پاسہ
 کلہ بل نبی پر دارنگ عزت حرمت و محترم
 ۴۶ لکہ شق لے دقمر و ہسے شق لے دحیر
 ور لے کرے ودہ تہ جانہ کون و پاس حکم دکم
 ۴۷ ہم سوگندم پر ہنہ چہ یو خیر وو بل کریم
 جوندون لے وو پے غار کین و کفار انا شویو
 ۴۸ ہم ددہ لہ برکتہ د صدیق من د صدقاتہ
 کافران پدوی باندا شولو پرے باغ شورام
 ۴۹ جال کینو کہ عکبوت چہ دا اوہن بیوت یادیری
 دا ددوی اوکافرانو تر میخہ حد شو مستحکم

۱۰۰ لہ قم - مینا دار

فتوح ۲۹۲ الغیب

۸۰ وَقَايَةَ اللَّهِ أَغْنَتْ مَنِ مَضَاعَتِهِ
 مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ
 ۸۱ مَا سَأَلِي الدَّهْرُ قِيَمًا وَاسْتَجْرِيكَ بِهِ
 إِلَّا وَبَيْتٍ جَوَارًا مِنْهُ لَمْ يُعْمِ
 ۸۲ وَلَا الْكَيْفَ عَنِ الدَّارِئِينَ مِنْ كِبَرِ
 إِلَّا اسْتَلْتُ السَّادَىٰ مِنْ خَيْرِ مُنْظَمِ
 ۸۳ لَا تَكْفُرُ أَوْحَىٰ مِنْهُ دُوَيْبَاؤُ إِيَّكَ
 قَلْبًا إِذَا تَأَمَّتِ الْعَيْنَاتُ لَمْ يَنْسَمِ
 ۸۴ وَذَاكَ جِئْتِ بِلُذُغٍ مِنْهُ مُسَوِّتِهِ
 فَلَيْسَ يُسْكَرُ فِيهَا جَالُ مُجْتَلِمِ
 ۸۵ تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَجَّهَ بِمُكْتَسَبِ
 وَكَذَلِكَ عَلَىٰ غَيْبِ بِمُسْتَهْمِ
 ۸۶ كَمْ أَبْرَأْتُكَ وَصَبَا بِاللَّيْلِ رَاكِبِ
 وَ أَظْلَقْتُ أَرْبَابًا مِنْ رَيْبِ الْأَنْبَمِ
 ۸۷ وَ أَحْيَيْتُ السَّنَةَ الشُّهُبَاءُ دَعْوَتُهُ
 حَقًّا حَكَّتْ لَطْفًا فِي الْأَعْمُرِ الدَّهْمِ
 ۸۸ بِعَارِضِ جَاءَ أَوْ خَلَّتِ السَّلَاحُ بِهَا
 سَيِّمًا مِنَ السَّيْمِ أَوْ سَيِّدًا مِنَ الْفَرِيمِ
 ۸۹ وَ حَرَفًا وَ وَضَعِي آيَاتٍ لَمْ تَلْهَرْثُ
 فَلَوْ دَكَرَ الْقُرَىٰ لَيْلًا عَلَىٰ عِلْمِ

۱۰۰ لہ لمیم - د اور کیدو کہ - بیدار

فتوح ۲۹۳ الغیب

کہ ہر غروبلا آفت وی چہ اللہ لے سائندو عی
 ۸۰ هیچ اندوہ ورتہ نہ رسیبری کہ پے غرہ وی کہ پیم
 ۸۱ ہرستم چہ زلمے وو پے ما کی لہ او ماییتت کہ پیم
 آمان بہ وو ما موندے لہ کل رنخہ لہ کل غم
 ۸۲ کلہ بہ مجرم دروی سائل ددہ لہ درہ
 چہ کل جود او سغا ددہ پے ذات وہ ستم
 ۸۳ خوب لے لکہ وحی سرا صدق و صواب وو
 کہ سترگہ پے خوب کرے نو قلب لے لم یسم
 ۸۴ دا خوب دوی دے دنیوت دمرتے نہ
 اون دے ہنہ خوب لکہ چہ وی دعتام
 ۸۵ کل گفتار کردار لے موافق لہ وحی وو
 نہ پہ سحر نہ پہ شعر کہانت و متہم
 ۸۶ خرگک بہ عاقل ورتہ نسبت د جنوں او کہ
 چہ پہ مس لے دلا سونو رفیدل اہل لم
 ۸۷ اوج کال د پاک نبی پے دما ترکرہ رب کویم
 ۸۸ ہم شولو پر رحمت ددہ تازہ جوار ظنم
 ہم ددہ پے دما قحط مبدل پہ فراخ شہ
 ۸۹ ہم ورینچہ وریدے بہ لکہ سیل وی دعوم
 ما پریرودہ چہ صفت د پاک نبی بیان کریم
 مانند داورچہ بل وی د شیپے پہ لوئے عالم

۱۰۰ لہ لمیم - بوی

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدَ مُسْتَنَادًا وَهُوَ مُسْتَكْتَبٌ
 ۹۱ وَكَيْفَ يَنْقُصُ قُدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَسَاوَلُ أَسْأَلَ الْمَدِيحِ إِلَىٰ
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ إِيَّارِكِ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمَلِينَ مَحْمَدًا كَنَىٰ
 ۹۵ قَدِيمَةً صِغَةً الْمُؤْمِنِينَ بِالْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تَقْرَبْتِ بِرَمَائِبٍ وَهِيَ تَحْمِلُ نَا
 ۹۷ عَيْنَ الْمَعَادِ وَعَيْنَ عَسَاوٍ وَعَيْنَ أَرْمِ
 ۹۸ ذَا مَتِّ لَدَىٰ نَا فَمَا تَشْتَكِلُ كُلَّ مُعْجَزَةٍ
 ۹۹ مِنَ السَّمِيئَاتِ إِذْ جَاءَتْ وَكَمْ تَكْتُمِ
 ۱۰۰ مُخْتَلِمَاتِكَ فَمَا تَتَّبِعِينَ مِنْ شَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَكَذَلِكَ يَغِيثُ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُورِبَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ أَعْدَى الْأَعَادَى إِلَيْهَا مَلِيحِينَ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَذَلِكَ بِدَعْوَتِهَا دَعْوَىٰ مُعَارَضِهَا
 ۱۰۵ دَعْوَىٰ الْغَيْبِ بِنَا الْجَبَابِغِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِي مَدَدِ
 ۱۰۷ وَتَوَقَّفْ جَوْهَرِي فِي الْحُسَيْنِ وَالرَّحِيمِ
 ۱۰۸ فَمَا تَكْتُمُ وَلَا تَحْمِلُ عَجَابًا مِنْهَا
 ۱۰۹ وَلَا تُسَامِعُنِي إِلَّا كَسَارَ بِالسَّامِ

منظوم چه در بیہ تار دهنوی جمال کز
 ۹۰ کم هیچ نہ وی له قدره کہ ہم وی ہی منتظم
 ۹۱ دارم توان نشسته چه بیان وصف تو زور یونانی
 ۹۲ دیرے دی اخلاق لہ حد تزیقات ہنسی کم
 ۹۳ مکتوب چه دی آیات دال ددھ حدیث لری
 ۹۴ مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 ۹۵ اقتدار کے ہرگز نشستہ نہ ماشی، حال، استقبال
 ۹۶ او خبر، آوی موند نہ لہ قیامت ہم لہ عادلہ ارم
 ۹۷ دنور انبیاء پہ معجزو سباند لے بالاشوک
 ۹۸ لری اصحاب ذقرآن دادے چه پہا لے ہر کلام
 ۹۹ آیاتونہ کے حکم دی شک تیبہ و مخالفین کر لہ لہ
 ۱۰۰ طالب نہ دے دے امر چه شوک قاضی کہ یا حکم
 ۱۰۱ چا چه پھر یونین لانے دفصاحت کس لے
 ۱۰۲ پدے ہوت قرآن نہ پہ تسلیم اوپہ مسلم
 ۱۰۳ قرآن پہ فصاحت خیل ہسے رد کہ دتو د مخالفو
 ۱۰۴ کہ غیرت سہہ جانی لہ خیل حدم
 ۱۰۵ دا قرآن لعلیم درباب ذوارہ ذلک د ملغلو
 ۱۰۶ ولے پو پو خواص پوید چه گد بری بہ د اہم
 ۱۰۷ لذت دھر کلام پہ تکرار دروی بے قرآن
 ۱۰۸ لاتازہ تازہ چه لے لولے دے بے سار
 ۱۰۹ لے سام - ملاشی

صوح ۲۹۹

۱۰۰ قَرَّتْ بِهَا عَيْنٌ قَارِعًا فَعَلَّتْ لَنَا
 ۱۰۱ لَقَدْ تَلَوْتِ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمِ
 ۱۰۲ إِنْ تَنَّمَا خَيْفَةٌ مِنْ حَرِّ نَارٍ لَطْفِي
 ۱۰۳ أَلْفَاظَتْ حَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدٍ وَهَذَا الشَّيْءِ
 ۱۰۴ كَأَنَّهَا الْخَوْضُ تَبِيضُ الْوَجُودِ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعُمَاةِ وَقَدْ جَاءَ دُورُهُ كَالْحُمَمِ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَكَالْبُيْزَانِ مَعْدُولَةٍ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطُ مِنْ عَجْرِ هَاتِي النَّاسِ كَمْ يَفِي
 ۱۰۸ لَا تَجْعَلِي بَعْثُورٍ رَاحٍ يُشْكِرُهَا
 ۱۰۹ نَجْمًا هَلْدًا وَهُوَ عَيْنُ النَّازِقِ الْفَتَمِ
 ۱۱۰ قَدْ تُشْكِرُ الْعَيْنُ مَوَدَّ السَّمِيِّ مِنْ رِيحِ
 ۱۱۱ وَيُشْكِرُ الْعَيْنُ طَعْمَ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَتَمَّ الْعَاوُزُ سَاخِثِ
 ۱۱۳ سَعِيًا وَفَوْقَ مَنَازِلِ الْأَيْتِقِ الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَمَنْ هُوَ الْأَبِيَّةُ الْكُبْرَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَمَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظِيمَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَّيْتِ مِنْ حَرَمِ لَيْسَلَا إِلَىٰ حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى السُّبُلُ فِي دَاخِ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَبِثَّ سَرَقِي إِلَىٰ أَنْ نَلَيْتُ مَنَازِلَهُ
 ۱۱۹ مِنْ غَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تَكُنْ وَكَوْنُ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ پہ لوستل کتب دوارہ سترگے نوروصافی موی
 ۱۰۱ ہم کے زبے دسکندر ترا بیے صفا دجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داور لہ ویرے تلاوت کہ نہا کرے دیر
 ۱۰۳ دا اور بیز پہ ناشی لکہ یخ چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت پہ تلاوت درے سپینیری
 ۱۰۵ سپینہ وی حوس کو تر بخوتہ تور لکہ حوس
 ۱۰۶ ہم صراط المستقیم دے ہم میزان عدالت
 ۱۰۷ کہ دے ثاب قدیمے نور نشسته هلته ہم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مہ کرے پہ انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد کہ جہالت کہ نہ دے دے لوفہم ہم
 ۱۱۰ دغر لہ روینایی وی دلچین سترگے منکرے
 ۱۱۱ کلہ لذت موی دا بو اهل سقم
 ۱۱۲ اے پہ وجود کیں خلاصہ د موجودات کے
 ۱۱۳ دربارتہ رجوع کل مخلوق دہ کہ پو بیان کاکہ آدم
 ۱۱۴ اے بترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ ہم بھترین دکل چه نعمت دے د مقتم
 ۱۱۶ لارے لکہ میاشت دغوار لے لہ میکے نہ
 ۱۱۷ میاشت وہ درجہ پہ تاریخ شہ داوود وشم
 ۱۱۸ ویرے پہ خور دبرینا دے مسجد اقصیٰ تہ
 ۱۱۹ درست کے منور کرو پہ نور غولے د حدم
 ۱۲۰ ہم - نورسکار

ص ۲۹۸ الغیب

۱۱۰ وَقَدْ مَنَّكَ جَبِيحُ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا
 ۱۱۱ وَالرَّسُلِ تَقِيحُ بِمَعْدُومِ عَنِ حَدَمِ
 ۱۱۲ وَأَنْتَ تَحْتَرِقُ السَّجْعَ التَّيْبَانَ بِهَمِّ
 ۱۱۳ فِي مَوْكِبِ كُنْتُ فِيهِ صَاحِبُ الْعَلَمِ
 ۱۱۴ حَقًّا إِذَا لَوْ سَدَّ عَلَيَّ مَا لَمْ يَسْتَنْ
 ۱۱۵ مِنَ الْبُحْرَانِ وَلَا سَمَوَاتِي رُسُلَكُمْ
 ۱۱۶ حَضَمْتُمْ كُلَّ مَقَامٍ بِالْإِصْطِفَاءِ إِذْ
 ۱۱۷ نَزِدْتُمْ بِالْكَرْفِ بِمِثْلِ الْمَعْرِ وَالْعَلَمِ
 ۱۱۸ كَلِمًا تَعُودُ بِوَهْلِ أَيْ مُسْتَنْبِرِ
 ۱۱۹ عَنِ الْمُبْرِنِ وَبِزِي آيَةِ مَكْنُكُمْ
 ۱۲۰ لِحَارَاتِ كُلِّ حَقَّارٍ عَسِيرٍ مُشْكِرٍ
 ۱۲۱ وَجُرْتُمْ كُلَّ مَقَامٍ بِسَيْرِ مُرُوحِمْ
 ۱۲۲ وَحَلَّ مَقْدَارُ مَا لَيْتَ مِنْ رُكْبِ
 ۱۲۳ وَعَدَا إِذْ ذَاكَ مَا أَوْلَيْتَ مِثْلَ نَعْمِ
 ۱۲۴ بُشْرَى نَنَا مَقْضَرِ الْإِسْلَامِ إِنَّ لَنَا
 ۱۲۵ مِنَ الْبُنْيَانِيَّةِ وَكَلِمًا كَبِيرٍ مَنَهْلَامِ
 ۱۲۶ لَمَّا دَعَى اللَّهُ دَاعِيَةً كَالْمَاعِيَةِ
 ۱۲۷ يَا كَرِيمَ السُّؤْلِ كَلِمًا أَكْرَمَ الْأَنْبِيَاءِ
 ۱۲۸ رَأَيْتَ قُلُوبَ الْقِدْوَ ابْنَانَا بِعَيْنِمْ
 ۱۲۹ كَسْبَانِيَّةٍ أَجْفَلَتْ حُفْلَةً مِنَ الْعَلَمِ

۰ - ۰ - ۰ یا ساختو کی

ص ۲۹۹ الغیب

۱۱۰ واپہ انبیاء اقتدا دریغے اوکسر لہ
 ۱۱۱ تہ ددوئی امام شوے مؤذن روح اعظم
 ۱۱۲ تیر ترسانونو شوے ہفے مقام تہ لہرے
 ۱۱۳ چہ براق لہ اند بیضہ ورا تگا نہ بری نوقدا
 ۱۱۴ واپہ فریستہ پہ استقبال درلہ راعلے
 ۱۱۵ ستا ملاقات وارو کپو ترہرشدہ معتم
 ۱۱۶ واپہ مقامونہ و ترخیل مقامہ پست کرل
 ۱۱۷ موسی فو کہ عیسی و وکہ خلیل کہ نوح آدم
 ۱۱۸ تا پہ شبہ حاصل کرہ ہرچہ نورے صلیو
 ۱۱۹ پائے لہ تانہ شوہمہ واپہ کل رازونہ مکتہ
 ۱۲۰ ہرچہ تاسوال لوکرہ ہمہ واپہ بے قبول کرہ
 ۱۲۱ خداے تاروتہ لا سوال کین نوصہ ہمع
 ۱۲۲ پائے نعمت نہ شولوچہ تاتہ دینہ کرلو
 ۱۲۳ پدہمہ و بے تہ منعم کرے چغہ وودخرا نم
 ۱۲۴ بشارت تہ پد امتیاز رسول شکرہ کا ندر
 ۱۲۵ چہ دے اکر الرسول دے لارہ اکرہ الامم
 ۱۲۶ چہ افضل درمسلانوںے راولپرہ و موہرہ ستہ
 ۱۲۷ بیشکہ موہرہ کے ہم کرلو بہتر دوسرا اسم
 ۱۲۸ پہ تنہائے وجہان تہ دہمت تورہ ترملد کرہ
 ۱۲۹ دحسین کاہر پہ یوسر حضرت کرہ درہم برہم

ص ۳۰۰ الغیب

۱۲۰ مَا ذَاكَ يُلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مَعْرَكَةٍ
 ۱۲۱ حَقًّا حَقًّا بِالْقَسَا لِحْمَا عَمَلٍ وَمَنْعَةٍ
 ۱۲۲ وَوَدَّ الْغِيَارَ فَكَأْذَا يَبْطُلُونَ بِهَمِّ
 ۱۲۳ أَشْلَاءَ شَانَتْ مَعَ الْوَقْبَانِ وَالرَّحْمِ
 ۱۲۴ تَمْنِيهِ الْأَسْبَابِ وَلَا يَكْدُرُونَ عَدَا كَهَا
 ۱۲۵ مَالَهُ لَكُنْ مِنْ كِبَالِي الْأَشْهُرِ الْمُرُومِ
 ۱۲۶ كَأَنَّهَا السَّيْفُ مَتَيْتَ حَلَّ سَأَخْتَهُمْ
 ۱۲۷ بِكُلِّ قَسْرٍ مِنَ الْعَدَى قَدِيمِ
 ۱۲۸ يَجْرُ بِحَرْ حَيْبِمْ فَوْقَ سَائِحِيَةٍ
 ۱۲۹ نَدَى فِي يَمُودٍ مِنَ الْأَبْطَالِ مَلْتَلِيمِ
 ۱۳۰ مِنْ كُلِّ مُنْكَدِبٍ بِشَوِّ مُنْتَسِبِ
 ۱۳۱ يَسْلُو بِمُتَأَمِّلٍ بِكُكْرٍ مَسْطَلِمِ
 ۱۳۲ حَقًّا عَدَا مَيْتَ الْإِسْلَامِ وَهِيَ بِهَمِّ
 ۱۳۳ مِنْ أَعْيَدِ عَزْبَتِهَا مَوْمُو لَهَ الرَّجْمِ
 ۱۳۴ مَكْفُولَهَ أَيْدِ ابْنِهِمْ بِحَيْرِ آبِ
 ۱۳۵ وَحَيْرِ بَيْتِمْ فَنَكَمَ كَيْبِمْ وَكَسْرَ كَيْبِمْ
 ۱۳۶ هُمْ الْجِبَالُ فَسَلَّ عَنْهُمْ مُمَادٍ مَهْمِ
 ۱۳۷ مَا ذَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُضْطَلِمِ
 ۱۳۸ وَسَلَّ حَبِيْبَنَا وَسَلَّ بَدْرًا وَسَلَّ أَحَدًا
 ۱۳۹ فَمَسْؤُلٌ حَتْفِ لَهْمِ آذْهُ مِنَ الْوَحْمِ

لہ وکتم - تحت کورہا چہ غویہ پرے تکرہ (دقیہ) شی

ص ۳۰۱ الغیب

۱۲۰ پہ یوازے بہ اصحابو کافران ہمہ دیکھ کرہ
 ۱۲۱ لکہ کری بوتی بوتی قصاب چہ خوبہ پیوم
 ۱۲۲ غازیان بہ ہمہ واپہ بہ الجوسرہ مارہ شو
 ۱۲۳ ہم عقاب بہ بے پہ غویو پہ ہدیو بے وحم
 ۱۲۴ تیرے بہ پرے شپے شوے ہیو خیرلہ شمارہ ورو
 ۱۲۵ ترہفے چہ ہرا بے پہ دوئی اشہر الحسرم
 ۱۲۶ گو یا دین د پائے نبی اوویہ یا رانومیلہ شوے
 ۱۲۷ چہ غویبہ دکا فرغویستہ پرے ووخوش وخرم
 ۱۲۸ د حضرت لیکر سیلاب ووکافران لکہ خسر
 ۱۲۹ پہ چوہرے ہرلور تہ غورخول ہرہم ہرہم
 ۱۳۰ دینے ترمشوقہ تر مغربہ جہان او نیو
 ۱۳۱ کہ حق وورکہ باطل وور نور وینونہ شوہد نام
 ۱۳۲ خیل بہ بے ہفہ ووجہ خیلوی بے ورا لخدایہ
 ۱۳۳ بلال حبشی سرود ابو لہب بے ذورجم
 ۱۳۴ ضامن کرلو دوئی خدا بے پد سائتہ دویں ہفے
 ۱۳۵ لکہ پلار اوخیتن چہ دخیل عیال سائتہ کا حکم
 ۱۳۶ دوئی وولکہ غرون پس پشنتے دحال اوکولہ کدارو
 ۱۳۷ خدے اولیدہ لہ دوئی دلا سپہر چنگا و مصفا
 ۱۳۸ پہ زرگونو کافران وریاندے راغلل دحسین
 ۱۳۹ تنہائے پہ یوحائے کرہ ہمکی درہم برہم

سہ مضطرب : میدان جنگ

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ اَلْمُعْتَدِي السَّبِيحِ حُمُرُ بَدَا مَا وَتَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوَيْدَى كُلَّ مُسَوِّدٍ مِنَ السَّحَابِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُحُورِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتِ
 ۱۳۲ اِذْ لَمْ يَكُنْ حَرْفٌ مِنْهُمْ غَيْرُ مُنْجِمٍ
 شَأْنِي السَّلَاحَ لَهُمْ سِيْمًا لَمْ يَكُنْ
 ۱۳۳ وَالْوَدُّ يُنْتَابُ بِالرَّحْمَةِ مِنَ النَّسَمِ
 تُهْدِي اِلَيْكَ رِيَاحُ التَّمْرِ نَشْرَهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْدُ فِي الْاَكْبَامِ كُلِّ كَيْسٍ
 كَاثَمٌ فِي لَهْوِ الْخَيْلِ كَبُتُّ رَبًّا
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوَيْدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كَفَرْتُ بِبَيْنِ النَّهْمِ وَالسُّهْمِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُهُ
 ۱۳۷ اِنْ تَلَقَّه الْاَكْبَدُ فِي اَجْمَا مَحْمٍ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ وَتِ غَيْرِ مُتَّصِدٍ
 ۱۳۸ بِهْ وَلَا مِنْ عَدُوِّ حَيْوِ مُتَّقِيمٍ
 اَحَلَّ اَمْتَهُ فِي حِزْبِي مَلَسِيهَا
 ۱۳۹ كَا لَلْيَفِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِي اَجْمٍ
 كَمْ جَدُّ لَكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ مِنْ جَدَلٍ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَمِيمٍ

۱۔ نقطہ - دلت مراد زخم بہ ہمار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کہیں بہئے توروا لعطش بقریہ و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ بے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ بہ جنگ کہیں دست خود بہ قلمون
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بہئے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تا بہ وے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ دضررت چہ تانترسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ بہ غضہ کہیں پت بہنم
 بنکارید نہ بہ بہ اسونہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی ولا رگہ دغیرہ دیاسہ نہ مشبوط او محکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شو کولے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسون پاری موندک
 ۱۳۷ مزہ سے کہ سے شہ پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقهور او مقیم
 داخل کے خیل امت کہہ بہ حصار کہیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزی چہ لہ پوسر داخل شی سے اجم
 دیر بہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان بہ ہنہ چاہچہ وخصم
 شامچہ - جارہ - شکل - غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْاُتْمِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي الْوَيْدَى
 حَذْمٌ مَشْتَبٌ يَكُونُ اِسْتَيْلٌ بِهَا
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عُمُو مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدَمِ
 اِذْ قَلَّدَ اِلَى مَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُهُ
 ۱۳۳ تَاكُونُ يَهْمًا هَذَمٌ مِنَ الْعَحْمِ
 اَلْحَدَمُ عَمَّ الْبَرِيَّةِ فِي الْمَالِكِيْنَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلَتْ اِلَاعِلَى الْاَشَارِ وَالسَّكْرِ
 قَبَا حَسَاوَةٌ كَفِيَتْ فِي بَحَارِيَّتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَشْرَبِ الْبَرِيَّةَ بِاللَّيْلَةِ اَلَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيحُ اَجْلًا مِثْلَهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ الْغَيْبِ فِي بَيْعِ وَفِي سَلَمِ
 اِنْ اَبَتْ دُنْيَا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّيِّئِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَكْرَبِ
 كَانَتْ لِي ذِمَّةٌ مِثْلَهُ يَكْتُمِي سَخِي
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ اَذْفَى الْعَلْبِي بِالْوَيْدَى
 اِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي اَجْدَا اَبَدِي
 ۱۳۹ فَضَلًا وَاِلَّا فَعَلْ يَا ذَلَّةَ الْعَدَا
 حَاشَا اَنْ يُحْوِمَ السَّاحِبَ مَكَارِمَهُ
 اَوْ يَرْجِعَ الْبَارِئُ مِثْلَهُ عَنِ الْمُحْتَرَمِ

۱۔ غیر منصرم - نشاید ونگہ

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم دودہ بہ زمانہ دجاہلیت کہیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب دودہ گورہ پھالت کہیں دیتم
 خدمت کے کوم بہ مثل دے د پارہ چہ رہا عافش
 ۱۳۲ گناہونہ چہ کم کرے وی بہ شعرو بہ خدم
 دوی کرہ حما بہ غارہ دعقلی دلا رے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہ روان شوم
 تابع شوم دخواہش بہ خلیتوب او بہ پیری کہیں
 ۱۳۴ حاصل م حنے نہ کرے یہ گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت حما د نفس دہ چہ وہ بہتیار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کہتہ اونہ نہتے کرہ وراسم
 چاہے کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دُنیا
 ۱۳۶ نہ بہ وریشکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہونہ کہم دیرلہ لاسہ شوے وکھمد م محکم
 ۱۳۷ یہ ایمان داور لوپہ پیغمبر چہ رسی دغیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ بہ نامہ دودہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول وخلق دے ہم اوفی دے بہ ذمم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ نیسی ایشل
 ۱۳۹ پس وایہ تہ چہ دیر شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا نہ چہ امید وار بہ ترے ہم دم شی
 یا جارے بیوتہ لار شی لہ دودہ غیر محترم

۱۔ غیر منصرم - نشاید ونگہ

فتوح ۲۰۶ الغیب

۱۵۰ وَ مِمَّنْ أَلَمَّتْ أَفْكَارُهُ مَسَدًا مَجْحُودًا
وَجَدَتْهُ يُخَلِّصِي خَيْرٌ مُلْتَمِئًا
۱۵۱ وَلَكِنْ يَقُولُ الْغَيْبِيُّ مِنْهُ يَدَا تَرِيثِ
إِنَّ الْغَيْبِيَّ نَبِيَّتُ الْأَذْهَارِ فِي الْأَذْكَمِ
۱۵۲ وَكَلِمَةُ ذَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِي أَقْطَعَتْ
يَدَا دَهْرِيئِنَا أَتَتْهُ عَلَى هَرَمِ
۱۵۳ يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ أَلْوَدِّ بِهِ
سَوَالٍ عِنْدَ كَلْوَلِ الْغَادِيَةِ الْعَمِيمِ
۱۵۴ وَلَنْ يَضْبِقَ رَسُولُ اللَّهِ جَاهُكَ فِي
إِذَا الْكُرَيْمُ تَحَلَّى بِاسْمِ مَسْتَقِيمِ
۱۵۵ قَارِيٍّ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَسَكَرَتَا
وَمِنْ عُلُوِّ مَلِكِ عَالَمِ اللُّوْجِ وَالْقَلَمِ
۱۵۶ يَا نَفْسِي لَا تَقْطِئِي مِنْ ذِكْرِ عَظَمَتِ
إِنَّ الْكِبَارِيَّ فِي الْعُفْرَانِ كَاللَّسَمِ
۱۵۷ لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّي حِينٌ يُغْفِرُهَا
تَأْتِي عَلَى حَسْبِ الْعِشْيَانِ فِي الْفَيْمِ
۱۵۸ يَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِي غَيْرَ مُتَعَكِّسِ
لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِي غَيْرَ مُتَعَدِّمِ
۱۵۹ وَالطَّلْفُ بِعَيْدِكَ فِي الدَّارِ يُرِيدَانِ لَهُ
صَبْرًا مَعَى تَدْعُهُ الْأَهْوَالُ يَسْتَهْرِمِ

سکے لعم - وارثہ کتنا ہونہ -

فتوح ۳۰۷ الغیب

۱۵۰ خود فکر خیال لازم کہ پہ مدح و پاک نبی ۳
خلاصی م دے موند لے لہ کل درد لہ کل غم
ہے مکثرہ چہ محتاج کے تردد و رشی غشی غشی
۱۵۱ بازان دسپری دیکھو نہ رضوانی پہ غرہ بہ سم
ماچہ ثنا ویلہ دینی ۳ نور مراد م نہ و
۱۵۲ خود اچہ در سول ۳ درکتہ شہہ خلاص دکل کم
یا رسول اللہ متوجہ تمام بحال شد کہ تلمیذ ہونے
۱۵۳ یہ بندم نفس شیطان بیانی پہ لور د جہنم
ہنہ و رخ چہ پاک اللہ بہ قہر کاندی بغیر
۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی ہیڑ بہ جاہ نشی ستاکم
دنیا او غیبی دوا رہ ستالہ معہ پیدا شوی
۱۵۵ یو خاک کے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
ہیڑ اندوہ و نہ کہ مرتکب دکب اسرو
۱۵۶ کبیرہ کے دامت بہ مثال لکہ لعم
قسمت چہ حق کریم کہ درحمت پہ کوم زمان
۱۵۷ شائد چہ بتول دگنا ہونہ ف القسم
ویر امید لرمہ رہ لا نقنصلوا و یلی تادی
۱۵۸ آسان رات حساب کرہ چہ وی امید غیر متخرم
رحم او کرہ اے مالکہ پہ بندہ پہ دوا رہ کونہ
۱۵۹ ویر نا توان دے ہم بے صبرہ نطق تیری درد او عالم
لہ غیر متخرم ۱۵۸ بہ کہ شویہ

فتوح ۳۰۸ الغیب

۱۶۰ وَأَذِّنْ لِغَيْبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَارِئِمَةً
عَلَى النَّجِيِّ يُمْتَهَلُ وَ مُتَّجِمِ
۱۶۰ امر او کرہ اے خاوندہ دکرم پہ وریو بانہ
چہ بہ نبی و تل دیرنی شبہ او ریخ اودم بہ دمر
۱۶۱ وَالْأُولَى وَالسَّخْبِ شَمُّ الشَّارِبِينَ لَهْمِ
أَهْلُ النَّجِيِّ وَالنَّجِيِّ وَالْمُجْتَمِ وَالْكَلِمِ
۱۶۱ ہم رحمت کہ تیری پہ پیر و انو محسبانو
بیبا پہ کل اهل تخی چہ لری حام ہم کرم
۱۶۲ مَا رَجَحَتْ عَسَدُ بَابِ الْبَابِ رَجْحًا صَبِيًا
وَالْمَرْبُ الْعَيْسُ حَادِي الْعَيْسِ يَا لَتَكَمِ
۱۶۲ خود شنووی خا نیکہ د سحر نرم بادونہ
خو چہ سار و انان خوشحالوی او بنی پہ نعم

قصیدہ سردا ختم شویہ

اللہ پاک و دا قصیدہ پہ دنیا کیں خوبتر بہت
او پہ آخرت کیں د شفاعت سبب او کر خوی -
آمین
فقیر محمد عباس قادریہ

وصیت نامه جناب سیدنا سید محمد تقی صاحب پانی پتی

قدس سره

کتاب احسان

بدان اسعدک الله تعالی انهمه که گفت شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان بایدست
 و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن حمل
 کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
 قلب از تعلق علمی و حسی که با سواهی الله داشت پاک شود و زائل
 نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم رساند شریعت در حق
 او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بگردد و رکعت او بهتر از
 یک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
 صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زور راه خدا نرج کنید باریک
 سیر یا نیم سیر چون باشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
 ایمان و اخلاص شایسته نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
 از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
 باید کرد تا خبری بر و شریف است صحیح دریافت شود و لے در
 قرآن مستقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

کتاب احسان
 در بیان احسان
 احسان در لغت معنی
 بخشیدن است
 و در حدیث آمده است
 احسان در حق الله
 است که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند
 و احسان در حق
 خلق است که در
 راه حق با او
 برود و احسان
 در حق خود است
 که در راه حق
 با خود بجهد
 و احسان در حق
 خداوند است
 که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند
 و احسان در حق
 خلق است که در
 راه حق با او
 برود و احسان
 در حق خود است
 که در راه حق
 با خود بجهد
 و احسان در حق
 خداوند است
 که در راه او
 جان و مال و نفس
 خود را فدا کند

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
 حق زیاد گردد و دانشد اعلم کسی که مستقی نباشد اولی نه باشد ^{مشو}
 ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید داد دست
 حضرت عزیز آن علی مرتضی قدس سده می فرمایند ^{ای بیست نباید کرد} رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلالت	وز تو ز سید صحبت آب و گلالت
ز نهار صحبتش گریزان پیشش	ورنه کند روح عزیزان کجالت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر
 باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود
 از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز
 تقضیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید
 خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله
 اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

Handwritten marginal notes in Persian script, written vertically along the left side of the page. The text is dense and appears to be commentary or additional legal rulings related to the main text.

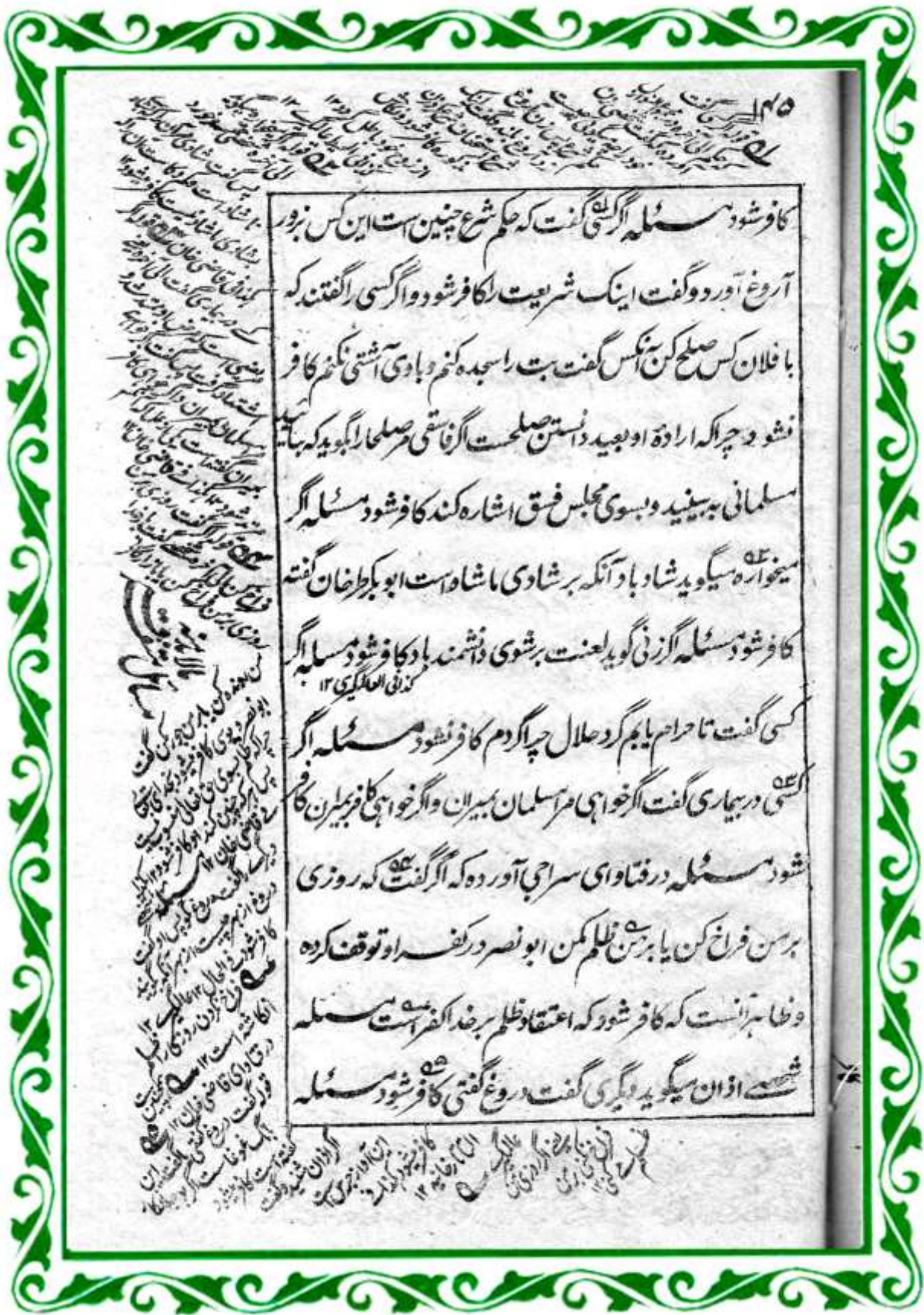
Handwritten marginal notes at the bottom of the page, continuing the commentary or providing further details on the legal points discussed.

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
 پارچه می بافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم
 مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
 مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
 گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
 ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر
 شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
 کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود
 و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
 ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
 کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
 چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
 چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که هر کس از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پارچه می بافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که هر کس از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پارچه می بافت دیگری گفت پس ماهمه جولا بگایم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میگویم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود و در قضا و ای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است ایستادم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

۱۲۵
کافر شود مسئله اگر کسی گفت که علم شیخ چنین است این کس زور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت لکا فر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن پس گفت بت راجعه کنم و با وی اشتی نگنم کافر
نشود و چرا که اراده او بعید است صلحت اگر فاسق صلحا را بگوید که با
مسلمانی بیسینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشا است ابو بکر خان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کف را تو وقت کرده
و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

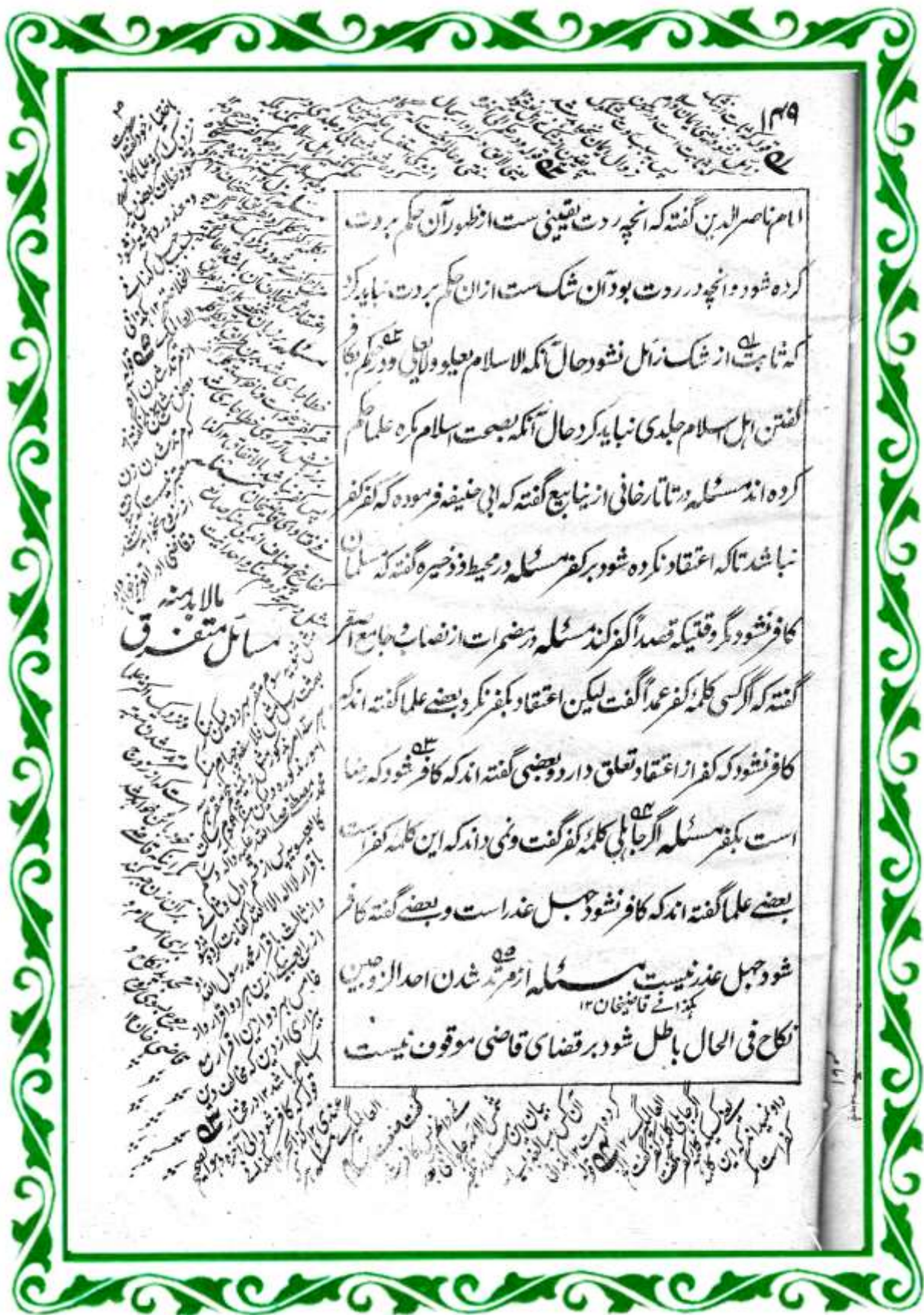
با شاد است کافر شود مسئله اگر
شادی ماشا است کافر شود مسئله اگر
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت
بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال
چه کردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی
مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی
کافر بگردان شود مسئله در فتاوی
سراجی آورده که اگر گفت که
روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم
کن ابو نصر در کف را تو وقت کرده
و ظاهرا است که کافر شود که
اعتقاد و ظلم بر خدا کفر است
مسئله شخصی از آن بیگوید
دیگری گفت دروغ گفتی کافر
شود مسئله

کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر شود مسئله اگر کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کف را تو وقت کرده و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر خدا کفر است مسئله شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید بداند که کفر است
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر در مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید
کاشکی غیر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله
لماطی اوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

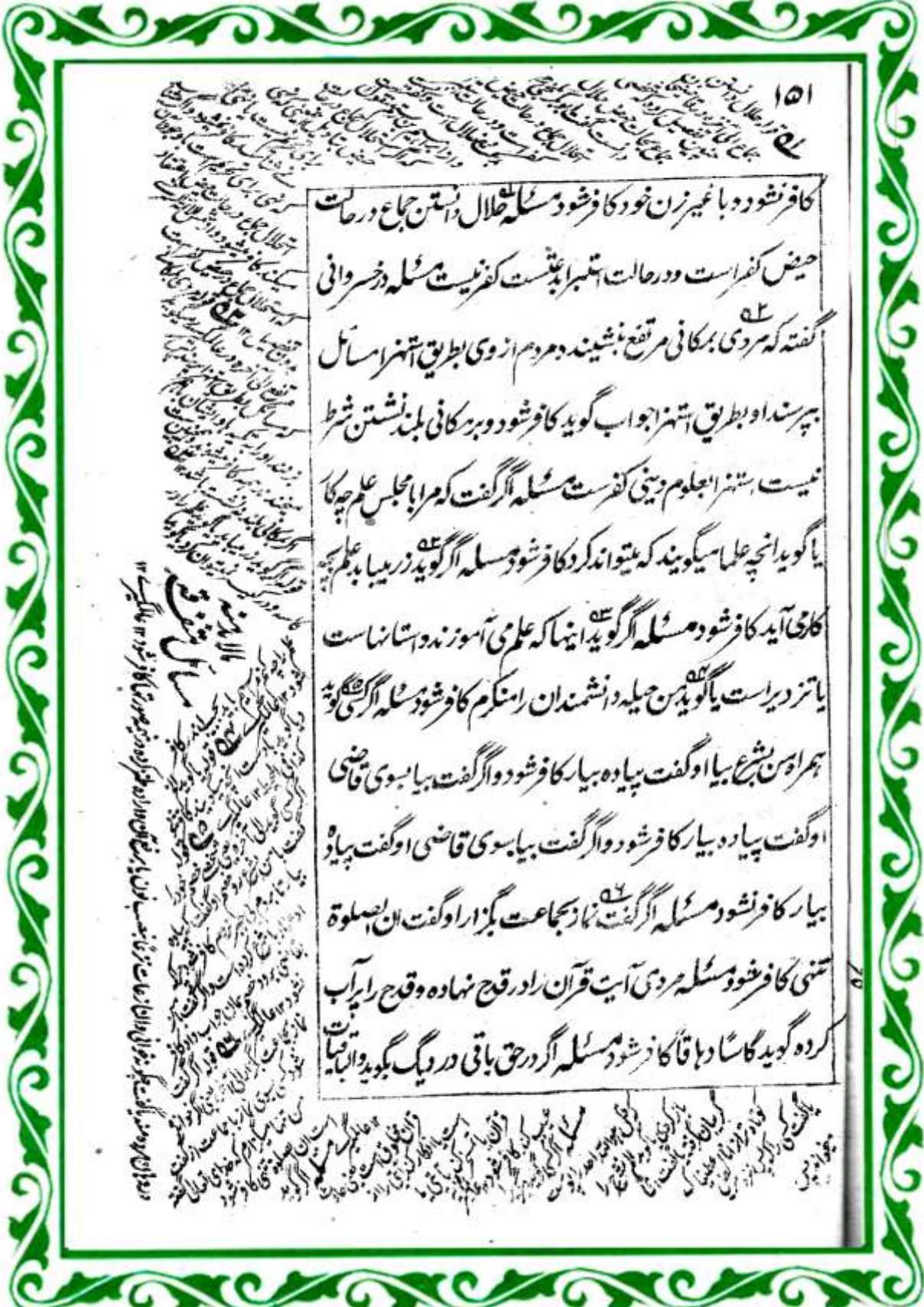
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر شو
د در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند
کافر شود مسئله رضا کفر برای خود و
برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که
اگر کفر قبیح دانسته و دشمن خود را خواهد
که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود
مسئله اگر در مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی
بگویند و آن محل از آن بجنده همه کافر
شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی
زنا یا قتل یا حق حلال بودی کافر شود
و اگر آرزو کند و گوید کاشکی غیر حلال
بودی یا روزه ماه رمضان فرض نبودی
کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند
که من این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود از امام
حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند
اعتقاد می کنند که آن کلام بد روغ
گفتن کفر است در آن صورت کافر شود
و اگر نه نشود و فتوی حسام الدین برانست
مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه
ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم
 کرده اند مسئله در آثار خانی از نیابج گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در مضمرات از فصاحت جامع آخر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که کفر
 است بکفر مسئله اگر جایی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود جهل عداست و بعضی گفته کافر
 شود جهل عدا نیست مسئله از مرتبه شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

مسائل متفرق
 در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود
 حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم
 بجا گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد
 حال آنکه بصحت اسلام بر علمای حکم کرده
 اند مسئله در آثار خانی از نیابج گفته
 که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر نباشد
 تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله
 در محیط ذمیره گفته که مسلمان کافر
 نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله
 در مضمرات از فصاحت جامع آخر گفته
 که اگر کسی کلمه کفر عدا گفت لیکن
 اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته
 اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد و
 تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر
 شود که کفر است بکفر مسئله اگر جایی
 کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه
 کفر است بعضی علماء گفته اند که کافر
 نشود جهل عداست و بعضی گفته کافر
 شود جهل عدا نیست مسئله از مرتبه
 شدن احد الزوین نکاح فی الحال باطل
 شود بر قضای قاضی موقوف نیست

۱۴۹

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله طلال در متن جماع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط
 نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست
 یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت
 همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان اعملوه
 سنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

در بیان هر دو مسئله کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان اعملوه سنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

۵۰

در بیان هر دو مسئله کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان اعملوه سنی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی ضعیفه مؤسست کسی که
از اهل قبله کافر نیگیم و ابی اسحق افرانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفیه او عیب کند نخواهد مسلمان بود و یا اگر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی ضعیفه مؤسست کسی که
از اهل قبله کافر نیگیم و ابی اسحق افرانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفیه او عیب کند نخواهد مسلمان بود و یا اگر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

بچنین در رویه الی و دوسره کفار بهند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یا من مقبول نیست و تو بنیاد صحیح
آنست که قبول است سلمه در شرح مقاصد گفته که هر که در وقت عالم یا
شتر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند با اتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که فرض منواج و معتزله و غیره
فرقه‌های مدعیه اسلام در آن خلاف دارند برخلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در استحقاق از انبی ضعیفه مؤسست کسی که
از اهل قبله کافر نیگیم و ابی اسحق افرانی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم سلمه علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا امانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
سپارک و یا در صفتی از اوصاف شریفیه او عیب کند نخواهد مسلمان بود و یا اگر
اگر چه از راه نهرل کرده باشد آن کافر است و جب قتل تو توبه او مقبول نیست

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**